

PREMIIILE
concursului de interpretare a poeziei lui
Lucian Blaga

PREMIUL I

Rodica Cocu

PREMIUL II

Dorin Avădanei

PREMIUL III

Dorin Andone

PREMIUL COMITETULUI

JUDEȚEAN DE CULTURĂ

SI EDUCAȚIE

SOCIALISTA ALBA

Alexandru Buda

PREMIUL U.T.C. SEBEŞ

Nicolae Stanilă

MENȚIUNI

Titu Blaga

Gheorghe Feraru

Simona Gălbeniș

Diana Monica-Tina

— Botoșani
— Mărășești
— Cluj-Napoca

— Cugir
— Sebeș
— Sebeș
— Hunedoara
— Arad

FESTIVALUL DE POEZIE

LUCIAN BLAGA

EDIȚIA A II-A

M A I

1982

SEBEŞ
ALBA

859.0
F 43

COMITETUL DE CULTURĂ
și EDUCAȚIE SOCIALISTĂ AL JUDEȚULUI ALBA
CASA DE CULTURĂ SEBEŞ

Cu nu strivesc coroza de minuni a lumii...

Cu nu strivesc coroza de minuni a lumii
Să nu acșit
Cu minuri tăvule, ce le rătăciuesc
În calea mea
În flori, în ocoli, pe baze ori morțiunile....

Lumina altore
Sugrui vatra Nepătrunsului ascuns
În adâncimi de întuneric,
Dar cu,

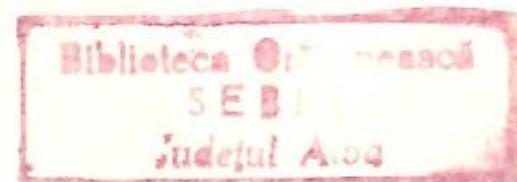
Să se lumineze Noi sporesc și lumina tăvule
Să înlocuim cum cu răzăle ei albe - lumen
Nu nicioarează, ei tremurătoare
Mărcede și mai tare tăvina noptii,
Așă tubogățește și cu întunecata față
Că largi flori de spant mister
Să tot ce-i nentotieș
Se schimbă nentotienii și mai mari
Sub ochii mei....
Căci eu: îubesc -
În flori și ocoli și baze și morțiunile....

Lucian B

Festivalul de poezie „LUCIAN BLAGA”

- ediția a II-a -

x 110.394

Mai, 1982
SEBEŞ - ALBA

859.0 - 822 - 1

Coperta:
Avram Mentzel

Festivalul de poezie „Lucian Blaga”

Responsabili de carte:
Gheorghe Maniu
Ion Mărgineanu
Remus Rednic

CRIMPEI DIN FRUMUSEȚEA UNUI GÎND

Fie și scrierea acestor câteva rînduri, menite să prefațeze culegerea de față, te obligă să te întâlnesci, public, cu unul din cele trei domenii ale creației blagiene: poezia.

Fauna universului liric al scriitorului se regăsește și în cele două ediții ale Festivalului de poezie „Lucian Blaga” care, în succesiunea lor, s-au constituit într-o expresie edificatoare asupra accentuarii caracterului angajat al tuturor manifestărilor politico-educative care au fost puse în slujba marilor idealuri umane, imprimând frumusețe, intimitate și specificitate unui moment dintre cele mai importante ale literaturii contemporane: momentul Lucian Blaga, care și pe această cale face loc sensibilității și acurateței imnice, calității și sincerității imaginilor artistice pătrunse de imperitivele majore ale timpului nostru ca adevarate constelații vizionare.

Cum copilăria petrecută în Lancrăm a rămas pentru totdeauna înscrișă în sufletul poetului, tot așa Festivalul vibrează în inimile noastre în fiecare an, adăugind monumentalei sale opere alte spații poetice. Numele județului Alba, al orașului Sebeș și ale meleagurilor și locurilor prin care a trăit, copilărit și învățat marele poet, dramaturg și filozof, care a intrat adânc și deplin în conștiința și structura spiritualității noastre, au descătușat resorturile liricii, au facilitat intensificarea activității spirituale, au înflăcărat, în sensul bun al cuvîntului, mii de inimi: de la tineri creatori și vîrstnici, femei și bărbați, muncitori, elevi, intelec-

tuali și mesteri populari pînă la interpreți și recitatori de poezie, evidențind cu acest prilej uriașele și inepuizabilele însuși creațoare ale poporului nostru, implicate decisiv în viața socialistă a patriei, în opera de edificare a unei lumi mai bune și mai fericite.

În ampla acțiune de valorificare a tradiției culturale românești Festivalul constituie un eveniment prin el însuși semnificativ. Organizarea celei de a doua ediții în luna mai corespunde cu data nașterii lui Blaga, acum cînd pe răbojul timpului vom încrusta 88 de ani de cînd a văzut lumina zilei.

Și actuala ediție și-a propus și a reușit să mijlocească o explorare, o cunoaștere și înțelegere a operei și personalității lui Lucian Blaga, să ofere celor care participă la cele două concursuri: de creație literară și interpretare (recitare) a poeziei sale și la sesiunea de comunicări cu caracter evocator, posibilitatea de a face noi pași pe calea pătrunderii în universul scriitorului.

Iată de ce, suntem convinși că înmănușcherea lucrărilor premiate în cadrul concursului de creație propriu-zis, cît și a celor mai valoroase poeme selecționate de la aproape toți participanții la Festival și cărora li se adaugă alte gînduri și sentimente fierbinți exprimate în proză de către personalități ale culturii, literaturii și artei românești, vor rămîne ca o contribuție modestă, dar de seamă, la valorificarea și prețuirea operei acestui fiu al Lançărămului — Lucian Blaga — adevărat document testamentar de cuget și simțire românească. Este doar un crîmpei din frumusețea unui gînd, căruia dorim să-i imprimăm cu fiecare ediție nouă, nu numai oglinda fidelă a celor petrecute în fața juriului pe scenă și în afara ei, cînd un public entuziasmat seară de seară a umplut pînă la refuz, sala Casei de cultură, dar și secvențe traînîice de portret pentru viitorime.

Dr. IOAN MOCEANU

RISIPA FLORARULUI

Festivalul de poezie Lucian Blaga, organizat la Sebeș Alba, s-a dovedit, încă de la primele două ediții, o manifestare complexă care și-a găsit de la sine, cît se poate de firesc, nu numai componentele proprii, dar și acel ritm cu totul particular, acea atmosferă și dispoziție generală, unică, nerepetabilă, pe care numai manifestările de tradiție și prestigiul și le cîștigă cu prețul unui număr mult mai mare de ani. Și iată, în al doilea mai petrecut aici, sub semnul risipei florarului, grupurile de participanți, pe figurile și în ținuta căroră îmi place să descifrez semnele descendenței din acea minunată intelectualitate română din Transilvania deceniilor trecute, care reprezintă o sigură și fructuoasă logodire a muncii cu cartea. Fii de țărani, cei mai mulți, dar și de muncitori industriali, ei aduceau în spațiul culturii acea statornicie și gravitate care caracterizează nenumăratele generații de ascendenți ai lor, înflăcărate de un fior pasional unic. Cum stim prea bine, cei mai buni dintre ei s-au numit D. D. Roșca și Iuliu Hațeganu și David Prodan și Ion Breazu și Constantin Daicoviciu și, desigur, Lucian Blaga, dar nu trebuie să-i uităm nici pe ceilalți, pe colegii de clasă ai celor numiți mai sus, cei care au răscumpărat lipsa de faimă a numelui lor prin sincera și onesta dăruire pe altarul culturii române de aici. Urmașii lor vin astăzi, împînzind cu culoare umană și pasiune întru cultura străzile orașului, la festivalul de la Sebeș Alba, și din gîndul lor curat pentru strălucirea culturii române se hrănește această manifestare. Dar vin, alături de ei și asemenei lor, astăzi,

și acele categorii sociale pe care demnitatea vremurilor pe care le trăim le-au ridicat în mod firesc în orizontul culturii ca practică intelectuală și sufletească bogată și complexă. Căci nu pușini dintre participanții la festival și dintre premianții lui au fost și vor fi muncitori și tehnicieni și medici și elevi și studenți. După cum se îndreaptă spre orașul festivalului din mai, trecînd cu bucurie munti, solii mesajului poetic ai tuturor regiunilor unde vibrează versul românesc, într-o unitate de simtire și participare pe care numai poezia majoră, suflă și glas la națiunii, poate să o inspire.

Și, după ce-i vedem pe străzile orașului în care a ucenicit la învățătură marele poet, după ce-i simtim strînsi sub semnul verbului său în sala de spectacol sau la locurile de pelerinaj, realizăm miracolul care este propriu acestei manifestări: Festivalul de poezie Lucian Blaga are darul, aproape de domeniul inexplicabilului, de a șterge orice diferență între participanți, de a uni publicul și pe protagonisti sub acolada aceleiași tensiuni poetice și intelectuale hrânite de fecunda opera a poetului și gînditorului de la Lancerăm. Căci, iată, într-una din zile se desfășoară concursul de recitări, atunci ne este dat, tuturor, să ascultăm ceasuri în sir, mai multe cât are lumina unei zile de mai, recitări din poezia lui Blaga. Sîntem spectatorii unor interpreți pe căt de numeroși pe atât de diferiți: ca profesiune, ca vîrstă, ca proveniență, ca mijloace de expresie. Lumina clară și tare a căte unui talent actoricesc de netăgăduit și de mari speranțe alternează cu pîlpîrea ezitantă a sincerității copleșite de emoție și chiar cu șoapta timidă de copil. Sigur că și performanța contează, atunci, altfel de ce ar mai fi concurs de interpretare?, dar emoționant la culme este să auzi și să vezi, o zi întreagă, țara întreagă, cu toate vîrstele și locurile și profesiile ei reprezentate aici, recitînd din poezia lui Blaga, să realizezi căt de completă este astăzi, la

noi, difuzarea marelui poeziei și a marelui culturi. Iar apoi, în ziua următoare, simpozionul: reprezentanți de frunte ai vieții noastre literare și culturale vorbind despre personalitatea și opera marelui scriitor; iar în public să recunoști pe interpreții de ieri, cu toate antenele înțelegerii la pîndă, pentru a mai capta căte ceva despre opera preferată. Și apoi, cu toții, recitatori, participanți la simpozion, public, dar care mai este publicul?, creatori, aplaudînd gala laureaților. Sau cu toți împreună, și laureații adăugați deci celor de mai sus, înmărmuriți într-o tacere desăvîrșită, căt de apăsătoare și înălțătoare totodată, cum a fost la cea de a doua ediție a festivalului, cînd minunata actriță Lucia Mureșan ne-a recitat poezia lui Lucian Blaga ca să ne împietrească pe toți.

Risipa florarului peste Sebeș, la doi pași de Lancerăm, sub același cer cu izvorul etern și cu iedera mormîntului. Fie ca toți cei care ostenesc sub semnul acestei risipe de creație și simțire să aibă putere să-și ducă gîndul bun încă mulți ani.

MIRCEA TOMUȘ

**PREMILE
FESTIVALULUI DE POEZIE
LUCIAN BLAGA**

**CONCURSUL
DE CREAȚIE LITERARĂ**

**PREMIUL FESTIVALULUI
DE POEZIE „LUCIAN BLAGA“**

IOAN EVU
Hunedoara

CREDO

Se surpă-n noi zăpezile amare
vom fi din nou copii fără vreun rost
îndrăgostiți cu încăpăținare
de-un ceas uitat în care-am fost
și prinți și cerșetori și clovnii cuminți
la porțile albastre-ale candorii.
Abia desprinși de jărmul din părini
în trup ni se dezlănțuiau cocorii.
Abia mijind prin bezna ne-ncepută
a fructului din iarba vinovată,
noi ne-aprindeam de-o sete neștiută
rănind pustiul dintre fiu și tată...
Eu cred în visul Florii de-a rămîne
mireasmă doar și taină rădăcinii,
triumf al sevei prin tulpini pagîne,
rază trufașă ce refuză spinii.
Și-acum cînd poate din eroare
e iarnă iar pe blîndelete coline
și ninge-n noi o dulce exilare
poți să te-arăți, copilule din mine...

BALADA CĂRUȚELOR CU MERE

Trec cărăle cu mere prin burguri transilvane
și aerul din preajmă miroase-a rai pierdut,
a paradis surpat sub roți de camioane
în veacu-acesta care demult a și trecut...

Ce hurducate drumuri v-aduc iar în orașe,
căruțe încărcate cu mere și cu cer,
a cui este solia ascunsă în lămpașe
ce o purtați în noaptea orașului de fier?

V-aud venind iar dinspre Ohaba de sub Piatră
prin ceața zdrențuită de faruri de mașini
sar casele din somn și-o stea parcă vă latră
înveșmîntind colina cu palide lumini...

Ca printr-un geam de sticlă cu lacrimi aburită,
sub covîltîrul verde al miresmelor de fin,
azi-noapte mi-am văzut copilăria așipită
dusă de-un car cu mere printr-un oraș bătrân

POEM DESPRE RUGINĂ

... Apoi vor săpa la rădăcina
numelor voastre, vor ridica de pre voi
lespedea grea a cuvintelor. Metodic,
exact, din aproape-n aproape,
vor reconstitu: era, veacul, anul...
acea dimineață tulbure de noiembrie
cînd vă sorbeați în liniște cafeaua
la terasa îngerilor decapitați,
acele nopți (e drept, destul de rare)
cînd conversați cu stelele în taină
într-o limbă necunoscută și ciudată.
„Iată un fir, un posibil drum!“
vor triumfa exegetii în studiu
la microscop al lacrimilor
căzute din ochiul ciclopilor,
autorii ediției princeps „Viața
și obiceiurile straniei păsări Lee“...
Doar tu n-ai să-nțelegi unde-i greșala,
fisura prin care, vai, se poate strecura
nisipul mișcător. Rugina.
Tăcerea cu scop usurpator.

ZĂPADA VEACULUI XX

Iarași va ninge, iarași vom urni
cu sufletele noastre de copii
mașina singelui lor gri.
Iarași va ninge, iar vom luneca
pe lama unui vis spre altcîndva,
pre cînd ne însoteam cu flacără...
Si cum ardeam pe rînd,
din scrumul ei,
din groapa-gropilor-cu-lei,
ne căzăram pe funia de tei
piñă în caana galilei
Acolo unde-au fost văzut
pe crucea unui veac trecut
fiul din lacrimă căzut.
Maria, strig de șapte ori
și plînsul meu împușcă-n nori,
de ce ne naști de-atîtea ori?

SEMNE DE PRIMĂVARĂ

Azi-noapte camioanele au dus
la abator toată zăpada din oraș,
iubito, săt semne că primăvara
vine curînd!
Te poți convinge de asta
după măiestria cu care măcelarul
mînuiește satîrul, fericit
că i s-a arătat magnolia în vis...
În fond, de ce n-ar avea
și măcelarii dreptul
la un vis imaculat?
te întreb fără nici o undă de ironie.
Ascultă cum foșnesc pădurile
prin ziare de mare tiraj;
fotografia unui ghiocel
poate înlocui zilnica trompetă.

Iți spun: sănt semne certe
că primăvara vine curînd!
Vrăbiile și-au zvîrlit călușul
de pîne — acum țin colocvii
despre parabola ierbii triumfînd
pe ruinele vechiului turn
cu orologiu...

POEM FĂRĂ DEDICAȚIE

Domnule gri, braconier onorabil,
traficant de greieri la polul nord,
vînător de greșeli
vigilent ca un contabil
bătrân și bolnav de piatră la cord...
Stimate domn, păzește-ți ficatul,
papă zăhărelul ronțaindu-l încet,
ca nu cumva cînd s-o porni ignatul
să fii respins, suspect de diabet.
Domnule gri, recrut într-o cazarmă
fără soldați — de amintire sumbră
unde la ore fixe mai fac larmă
jigodii lătrătoare
la propria lor umbră...
Domnule gri, nu știu cum să-ți mai spun,
pardon!... nu știu cum vă mai place.
Fă-mi verbele acestea poligon de tir,
dar, te conjur,
mai lasă-ne în pace...

CERNEALĂ ZILNICĂ

Și totuși — cerneală
zilnică, săngel tău scrie
poemul ce nu se mai sfîrșește...

Sângel pompondu-ți în creier
și-n suflet nedecantata viață.
El tipă ca un cobai
disecat pe viu și nu-l aude nimeni.
El urlă ca un paranoic
cu ochii ieși din orbite
pîlpîind ca niște becuri de
alarmă în bezna marelui oraș.
Scrie poeme sub rîsul batjocoritor
al fericîșilor vameși.
Clipă de clipă — săngel
ca o fereastră prin care
dă buzna realitatea. Materia
brută a cuvintelor tale nedomesticite.
Insuficient distilate
În rafinăriile diurne...

EPISTOLĂ IMACULATĂ

• Primește vești de la cel care-am fost,
cu această ultimă ninsoare ce-amenință
să-ngroape tranșeele din care-au dezertat
pe rînd toți recruții, cu această
ninsoare foșnind în eter ca o
înștiințare de pace pe masa tratativelor..
Iți trimit imaculată epistolă, acum,
cînd zăpada îmi lipește de suflet
cămașa roasă a lacrimilor;
iată-mă iar vinovat pentru sentimente
prea vizibile, palpabile — bune de tras
în spaltul tipografic. De rumegat
la lumina picotitoare a ceaiului.
Mîine voi depune mărturie despre
singurătatea celui iubit de statui.

Mâna lui zgîlțiiie fereastra
sub care stau
ghemuite cuvintele mele înfricoșate.
Ninge cu aureole de fluturi
peste oasele noastre încărunjite
și eu îți scriu această epistolă în plin
secol al dispariției măturătorilor
de zăpezi...

P R E M I U L I

ALEXANDRU-CRISTIAN MILOȘ
Bistrița

MEMORIA SİNGELUI

Acum se face primăvară,
Albinele amintirii vin să mă înțepe
Undeva pe străzi, tata împrăștie semințe de copaci
Ascult și-i aud mâna curată ca zăpada

Acum se face primăvară,
Aerul pământului cîntă
Și tata cîntă la fel pavînd memoria singelui meu
cu celule verzi.

Acum se face primăvară,
Sufletul meu pleacă în copilărie,
Pe Eminescu îl visez tot mai mult, o mască a
focului...

Un fluture mi se aşază pe inimă
Ca pe o floare
Și nu cred că am curajul să îl alung!

SEPTEMBRIE

Septembrie,
Biciclete uitate,
Cadă cu frunze în care mă îmbăiez cu o pasăre,
Acul luminii căutîndu-mi inima...

Septembrie,
Paletă de pictor,
Fructe ascunse în ochi de copil,

Fumurile zilei fierbinți suind la cer
Și noi care te iubim
Și noi care te iertăm pentru tristețe
Și pentru florile brumate pe coline!

LEGITIMATIE DE INFINIT

Scriu poezie — la fel
Cum
Romantic revoltat și curajos
Ridic poalele cerului,
Strigând ce mă arde, ce văd!...

PORTRET DE PLECARE

Oraș lunar
Scaldă al nopții val,

Şeauă de cîntece
Pe-al mărilor cal!

ARISTOCRATICA AUTOPSIE

Unde?

Pînă unde duc treptele acestea albe
Tăiate în interior de un întuneric divin,
Acești pași de singe pe care am învățat să-i fac
toamna

Cînd păsările ce pleacă mereu mă tot fură?

O clipă
Chiag de speranță visez...
Dacă sufletu-mi o să iasă afară
Curgînd în apele cu chip, de copil, dacă singur
el ca un aristocrat
Și-ar face autopsia pe Cîmpia Florilor Electrice,
Cum va continua lupta mea cu frigul
Incercură de linii colorate și ritm?
Mînă cu fulgere! Diamantine piscuri, Aripi de
vultur! Deșert!

Vînt!... Vînt!...
Poet al vîntului văd... văd... un oraș numai
și numai din
Lumină! Halucinație lunară? Unde?
Pînă unde duc torrentele nopții arzînd de atîta
mister?

Sintem iată, doruri siderale
Luminînd stîncile infinitului!

CINE E ACASĂ...

Cine e acasă să iasă la porți! Cine știe să cînte să
Nu se mai ascundă! Răsună chitară! Ascultă
suflete!...

Continuarea se încolăcește, șarpe albastru în
tabloul zilei,

Răsfoiește ultimul volum de versuri al lui
Adrian Păunescu

În care iubirea e semănată pe tunuri
Cine e acasă să iasă la porți!
Toboșarul verde îmi bate în ochi frunze noi,
Toate fetele mor după mine ca după o tufă de
zmeură

Și în această casă albă din care vă scriu ninge.

Cine e acasă să iasă la porți!
Nichita am auzit că e pe viață și bea tot mai
mult din

Muzica străzii cu care e însurat,

În primăvara aceasta miei se vor ieftini
Iar parcurile căcerii vor topi frigul...

Răsună chitară! Ascultă Suflete!

Din nori de foc culoarea frunții mele curge
peste oraș.

CURAJUL DE A FI PASĂRE

Tu știi, pasare a norilor,
Puterea mea vine de la inimă,
De la zmeura înaltă din curtea cu copii,
De la memoria mea de cristal,
Tu, știi, pretext al meu înaripat,
Invitați de onoare la balul vînătorilor, noi nu
vom fi nicicind,

Puștile noastre trag numai cu zăpadă și
Zăpada e un fel de grâu al păsărilor,
Tu știi, pasare a norilor,
Noi doi vom fi mereu cutia cu chibrituri a
primăverii
Punând foc verde orașului!

PREMIUL II

CĂLIN BUTOIANU
Bucureşti

INGERII ÎN SPITAL

În secția de copii
S-au internat doi îngeri
Bolnavi, cu aripi aurii.

Aduși pe fereastră
astă noapte
De o rază albastră

Doi îngeri sărmani
Arătau ca niște copii de trei ani

Cu fețele lor angelice pîrlite
Căzuți în pat cu-aripile pleoștite

Erau febrili, răsuflau greu
Aveau bilet de internare semnat de Dumnezeu.

Noi, garda de noapte
I-am îngrijit în șoapte

Cu antibiotice și ser
Totul era plin de mister

Prin fereastră ne urmăreau
Din cer, stelele poetului Lenau

Ameliorați, după un timp, ne-au întrebat
Cînd vor zbura din nou spre cerul întunecat...

SFÎRȘIT DE IARNĂ ÎN PARCUL SPITALULUI

Iarna ia sfîrșit în parcul spitalului nostru
Trimitîndu-și spre noi ambasadorii ei, vrăbii și corbi.
Printre resturile de zăpadă poți zări infinitul
și destinul nostru într-o caleașcă trasă de niște cai orbi.

Gheața din suflul nostru s-a topit!
Bolnavii privesc tăcuți la ferestre Universul de vată
Cînd iarna pleacă din parc și din noi.
Non madame! Tout est occupé!
Să nu mai revii la spital niciodată!

SPECIALISTUL DE ZÎMBETE

Cînd ca medic am încercat totul
și intru în salonul cu bolnavi gravi, la o ușă secretă

Mă așteaptă specialistul de zîmbete
Ascuns după o draperie iluzorie, discretă

Grimeurul nevăzut îmi ia atunci capul
Cu o fină ghilotină invizibilă ascunsă într-o pudrieră

Aplicîndu-mi pe față un zîmbet voios
Descreșindu-mi fruntea și grimasa severă.

Tîrziu, ies din salonul de bolnavi după ce
le-am zîmbit radios
Îmi schimb masca și fardul: „Specialistul
de zîmbete“ dispare
„Moartea de spital“ ghemuită într-un colț
O zăresc prin oglinzie de pe culoare...

PRIMĂVARĂ PATETICĂ

În parcul spitalului, în acel mic „PATIO“
A sosit primăvara patetică cu vechea ei pelerină
Caută cuiburile de aur ale păsărilor de anul trecut
Să le repare cu o țesătură utopică, fină

La ferestrele saloanelor de bolnavi
Se prelung veșnicile timpului de primăvară
Un sunet de flaut (sau vîntul?) străbate prelung
Melancolia vieții noastre de afară.

Ne pregătim cu toții, bolnavii, medicii și surorile
Să întâmpinăm noul anotimp așteptat
În această primăvară patetică, eu
medicul vechi din spital trec învins
Cu-o minusculă „viola d'amore“ legată de
inimă, pe sub halat...

CURTEA INTERIOARĂ CU PĂUNI

Curtea interioară
Cu ziduri întunecate
Sfîșietoarelor strigăte ale păunilor
Noi pradă rămînem la toate.

Apa din micul havuz
Se scurge pe lespezi
Oricât în trecerea lor
Ar fi zilele noastre de repezi.

Cine să opreasă
Deteriorarea sa lină?
Curtea interioară abstractă
De vedenii, de vedenii e plină...

SALONUL CU TIGRI

Seara, uneori, de la o vreme, cînd mă întorc
obosit acasă
Las pojghița de real care mă înconjoară plăpînd
și patrund înăuntrul meu — nu-i nici o distanță!
Intru în salonul cu tigri, din gînd...

Totdeauna mi se întîmplă să dau la o parte
Niște uși din grilaje de fier, știți.
Ca acelea de la circurile văzute de mine în
copilărie
Prin care tigrii intrau în arenă neliniștiți

Tot dau la o parte ușile acelea, ca și cum aș pluti.
Pînă mă apropiu de un zid, cu teamă și cu
admirație
Acolo stau tigrii tolăniți pe lespezi
Cu blănurile lor colorate, scliptoare, luate de la
consignație.

Tigrii fictivi se uită la mine întrebător
Se apropie cu puji lor, cu pași agale.
Mă ling pe mâini, torcînd calmi, mă împing cu
blîndețe.
Cască triști și gîndul le fuge la vechile păduri
tropicale.

Eu mîngîi înfiorat, tigrii din gînd
Să nu mă mai gîndesc la viața-mi precară!
Să rămîn în salonul cu tigri!
Nu mai am cale de întoarcere, în lume, afară...

PREMIUL III

NICOLAE BĂCIUȚ
Tîrgu Mureș

CEASUL

Un singur ceas ne-a mai rămas;
nu bate ore, nici minute,
secundele îi sănt tăcute —
dar ceasul nostru nu e ceas.

Nu limbile i s-au oprit
și nici rugină nu și-a pus brătară;
ceasul pe mîna noastră ară
ca printr-un sănge ne-nvechit.

Purtăm la mînă-un ceas de iască —
și ceasu-ncepe să vorbească.

POEMUL

Scriu cu limba pe cerul gurii
poemul
ca pe o pedeapsă.

Aș îndrăzni să adorm în aceste cuvinte.

Scriu cu limba pe cerul gurii,
mai adînc, mai adînc,
pînă cînd soarele se prăbușește în mine
ca într-o pasăre de pradă.

CINA CEA DE TAINĂ

Aici sănt toate poemele
Cu care te-aș fi putut îmbrățișa,

fiecare cuvînt în fața oglinzi;
Poemele bat ca într-o ușă în pieptul meu,
intră,
ele știu totul despre moarte,
trup,

sin-
gu-
ră-
ta-
te.

Mîne voi serie un poem
Care ne va vinde.

CA ȘI CUM

Ca și cum pielea nu m-ar cuprinde
privindu-mi săngelile
șiroind pe asfalt.

Ca și cum aş renunța la cuvinte
din dragoste de cuvinte
într-un fel de uitare,
într-un fel de tipărt.
Ca și cum un trup ar rămîne nelocuit
de o mînă dusă la gură
în loc de sentință.

În locul gurii
rămîne un imens hohot de ris.

TRANDAFIRI

Aceleași poeme trec prin mine
cu încăpăținare.

Scrie-ne și pe noi,
și pe noi, și pe noi...
— urlă din vîrful limbii
ca într-o peșteră.

Nici o rugămintă, nici un ordin
nu mai răzbate prin ele.

Și cuvintele se prelungă pe colțul gurii
ca niște petale topite de trandafiri.

MENTIUNE I

DORINA BRÂNDUŞA
Deva

CHEMARE

TANDRETE

Blind, mă-nvăluie ploaia,
albă de-atîta privire,
topindu-se veșmintele m-apăsă
și-adorm.

Iarbă miroase a praf de pușcă.
Iasomia a sînge.
În pragul caselor îngenunchiate, și se aşază pe ochi
geana crîngului.
Nu mai vezi
delet această verde rana regăsirii.
De cerească pudoare
și scutură pulberile
sfaturi de umbră ostenite.

GEMBAKU NO HANA

Obsedați de cimitire vopsite, cuvintele lor
se dilată și cresc
în căutarea unei descoperiri extraordinare:
Descompunerea atomului pentru înzestrarea
armatei.

Gembaku no hana.
The atomic mushroom.
Floarea bombei atomice.

Ca prin vis îl văd pe fratele meu, mort,
cum își acoperă fața cu palma întoarsă spre inimă.
Avea ochii fierbinți, îmi aduc bine aminte.
În ultima privire și răsuflare se prăbușește:

Gembaku no hana.
The atomic mushroom.
Floarea bombei atomice.

Simt cum îmi crește cenușa în piept.

PRIMESC BUCURIA PĂMÎNTULUI

În cer, pe pămînt și pe mare, nu e decât
o singură dragoste.

O singură coloană.
Din pămînt, din mare și din cer.
Coloană eliberatoare, desfășurînd flamurile roșii,
luminînd orașele de zăpadă și vis.
O țară nouă pe care mi-a dăruit-o o rasă de
oameni aspri, cutezători.
O rasă a iubirii.
Fiii celor ce-au scris o istorie cu sîngele lor.
Sîngele lor care face să înfloreasă cireșii
în această eră atomică.

Primesc salutul soarelui, ca pe un semn al mîndriei
luminos și sacru
În această clipă a dimineții, primesc bucuria
pămîntului.
Sint fiu al acestui pămînt liber.
O imagine a omului foarte tînăr făcînd
să izbucnească
dintr-o mîngiure a mîinii grîul puternic
și tandru.

MENTIUNE II

IOAN I. NEGRIUC
Ipotești

NINGEA, IUBITO*

Ningea iubito
cu flăcări de mesteceni prin păduri
Razele se aruncau în mănușchiuri roșii
printre trunchiuri
a vulpi în fugă,
nici o durere
nu furnică rădăcinile
doar un freamăt neștiut
îngrozea coroana.

Ningea iubito,
ningea cu flăcări de mesteceni
peste păduri . . .

TOAMNA

Carele scîrțiind
aduc toamna în sat dinspre păduri,
unde focurile portocalii ale vulpilor
s-au cuibărit în ramuri

Frunze de stejar
păstrează ploile în palmă
și curg apoi cu ele la pămînt.

* Poemele sint scrise in limba ucraineană. Traducerea aparține autorului

Vor veni nopți deșarte —
coli de hîrtie albă, nopți
care n-au a ști
cuvinte de iubire
Vor veni nopți
Cînd lacrimile ploii
vor șterge ferestrele
și iubirea

Lungul anotimp al așteptărilor
va deveni în timp
cărare ninsă.

CLOPOTELE

Există uneori
uitată în cîmp
o clopotniță.

Din cînd în cînd sătenii răzbună furtuna
sunînd clopotul uriaș.
Niciodată ploile nu-i mîngîie inima
nici norul
nu-i va curge în gură,
iar limba clopotului, limba
nu ruginește nicicînd

Dar nu asta e important
că lovește cerul
ci faptul
că lovește cerul
cu inima sa.

MENȚIUNE III

IULIAN DAN CIUPITU
București

SCRISOARE

Acum, cînd vă scriu,
undeva, spre soare-răsare,
tata își face de lucru.
cu oîștea carului mare.
Mama, este tot ce vă pot spune,
s-a făcut o rugăciune.
O fintină s-a proptit cu-n braț în cer,
buna mea doarme de-o veșnicie
pe-același lăicer.
În asfințit o dropie a căzut
și, obosită, s-a facut lut.
D-atunci griful dă mereu în pîrg
oameni-și dau binețe ca-ntotdeauna
de sărbători își duc dorințele la tîrg,
iar cățeii pămîntului latră luna.
Acolo, spre soare-răsare și dumnezeu
este un moșneag întelept, gîrbovit de nevoi
și din cînd în cînd, pe-nserat,
fumează cu tata o țigără de foi.
Acolo, spre soare-răsare,
nu mai ninge de mult,
din secolul trecut mi se pare —
pe atunci trăiam eu
în preajma sufletului meu,
nu plecasem în lume hai-hui,
tata nu era încă filozof
și-mi ajungeau încălțările lui.

Acolo, spre soare-răsare,
altădată eram copil,

merele pădurete nu erau încă amare,
uneori ploua din senin și, eu.
eram un curcubeu.
Acum, acolo, spre soare-răsare,
mă doare
amintirea numită uitare.

FRIGOAREA UNEI EPIFANII

Se-mplinesc rotunde inimi anii,
izvor nerupt din grădina uitată în vis, Ghetshimani.
Pe Hebros, gură-necată în cîntece, Orfeu
ține sub pleoape lacrima lui dumnezeu.
Iar eu, desferecat, de dincolo de nu
Te-am inventat iubito, ananii,
Și te aştept întins pe tava Salomeii
Să vii, să-mi îmblînzești pe tîmpile zelii.

CLINICA GALEBENĂ

E toamnă. Prin arbori freamătă un taur,
în frunze s-au surpat poveri de aur
Și, dacă au rămas gravide, cad,
lacrimi de zee din ochii prințesei gallahad.

Seara tîrziu, unt de lemn îngerează din rană
Isus,
pe cărări luna s-a răsturnat cu burta în sus.
În clinica galbenă frunzele poartă vina
De-a fi încarcerat peste vară lumina.

Intrăm în toamnă — trompete cu aer retezat,
porumbei de platină cad lin prin somn din ararat.
Intrăm în toamnă — maternitate a frunzelor
lehuze,
prihănite de sărutul cu stelele pe buze.

**PREMIUL REVISTEI
„ROMÂNIA LITERARĂ”**

ION DRAGOMIR
Constanța

PĂMÂNTUL
(fragment)

Pământuri mai joase sau mai înalte
sînt oamenii între ei . . .
aud foșnetul piramidei.
... Patria-i legată de sîngele meu
asemeni frunzei de creangă,
Patria arde în trupul meu
Patria este identitatea mea, este cămașa
în care dorm, iubesc și semințelor
le este promovată calea.
Aici, trecutul și prezentul
zămislec în chipurile noastre . . .
Patria-i războiul ce se continuă zi de zi,
este uniforma
țărânei.
Patria nu moare,
razboiul nu se predă din tată în fiu;
țărâna lucrează, își împlinește opera
și pleacă-n cămașile cerului . . .
Fiecare om are mîna lui de pămînt
în care se-nchină . . .
Călătorule, plantează un pom
Mîna ce-l va culege se va ruga pentru tine
Flux și reflux al țărânei este omul
și anii trec în policandrul păstrînd
o altă luminare aprinsă
și mă întorc în satul meu dintre munți
să aflu ce face zăpada și să știu
piinea mîncată-n mireasma
de brad.

Stejarul se face de argint în fața prietenului
Stejarul se face sabie în fața dușmanului.
Istoria rîde și plînge în trupul patriei
Istoria este priveliștea lumii în acțiune.

LOCUL MEU

Seara crește și-n sus și-n jos
și nu toți se-nțîlnesc
cu vîrful piramidei.
... Porțile se deschid și nu rămîn deschise.
Totul se face după justețea mea
pentru bucuria supremă,
Nu cunosc pe nimeni să se retragă din luptă,
cineva-n preajmă mă iubește și-un altul
mă fură.
Poemul cu nimic mai mărunț decît
hănicia albinei vine din părintii
tăind în stejari —
Nu mă urc în focul țărânei fără
semințe și plug,
nu uit calul care mi-a mîncat busuiocul
de la icoană,
nu există prieteni la durerile prea mari,
locul meu de-acolo e-o ciocârlie-ngropată
pînă la genunchi,
în peretele casei . . .

SINT SABIA PĂCII

... Nicicînd pe dibuite n-am mers.
Cuibul mi-l fac în incendiile literei,
oral nu am niciodată curajul
să sar în concurs,
numai aşa prăpastia
mă ocolește.

...Lucurile mă-ndepărtează de singurătate
și fiecare rînd scris mă-mbâtrînește
îmi extinde

dominația

Brațele-mi sănt vînjoase-n vîrtejul uman,
în mine se maturizează revoluția
și-i simplu, și-i necesar, și-s gata oricînd
cu prietenii în prietenie să traiesc
și-n dușmani cu copita calului să dau.
Vitezele lucrurilor se-adună în mine
iubesc și sănt iubit cu aceeași putere,
Zilele-s albe și negre
iubiri ard în ființa mea,
o ierarhie a bucuriilor
există!

STATORNIC

Mamă,
ți-ai cusut lacrimile în pereți și peretii
nu putrezesc!...
Mamă, apă-ntrre abur și gheată
este-ntreg drumul.
Mamă, sufletul meu legănat de flori
naște o turmă de stele.
Mamă, ochii tăi izvorăsc cu toate ființimile
și eu singur într-un sfînt
îmi fac culcușul.

... Casa se-ndepărtează de mine,
se zidește mai trainică și
cîtă tristețe mă-ncape
cînd îmi iau zborul;
Sînt cel ce-și schimbă sentimentele?
Concentricele intenții ale țărînei
pun în distanță
o călătorie de alta... .

CASA

Femeia trăiește învelită în inima mea.
Femeia spală urmele nopții
cu aerul.
Femeia duce treburile albastre
ale ogrăzii.

Casa are ziduri de soldați.
Casa mea-i orga chemată să inflorească
catedrala.

Cu hîrlețul, izvoare scoatem din pămînt,
nu ne sprijinim într-o bucurie, care să nu fie
și a voastră

Casa mea-i o punte îngustă
pe care, o singură femeie se poate urca
pînă în cer.

PREMIUL REVISTEI „STEAUA“

MARIAN DRĂGHICI
Cernavodă

CİNTEC DE CĂLĂUZĂ

Cel ce vine la urmă, cu dinții rari ai înțelepciunii
mestecă
jalea și servituile
unui soare de iarnă.

Prieten sau dușman, este cineva care umblă
înaintea mea
și îmi deschide drumul, îndepărțindu-se
pe măsură ce mă apropiu:

eu văd în asta o mare
nenorocire!

Poate copilul care ascultă pe la uși
poate umbra corbului care spune bună seara
și pleacă
poate clipa, sora cea mică a Veacului, care trece
pe ape
fără să-și umezească sandalele
este cineva care umblă înaintea mea și îmi
deschide drumul
Iar cel care vine la urmă, cu dinții rari ai
înțelepciunii
mestecă jalea ...

OMUL UMBREI

Plânsul celui singur umple Moartea
Singele și otrava în trupul meu se privesc
o clipă în ochi. Cei hărăziți somnului
mai bine s-adoarmă!

La nașterea mea Peștoarea a trecut muntele să
mă vadă.
Umbra vine și pleacă Focul urcă la ceruri
Fiara cade pe gînduri, cu iarba-n dinți:

— Tânăr te-ai lăsat dus de-o apă verde, pustie
în care înotau doar morții
cu fețele în sus, ușori ...

Şarpele a părăsit casa. La nașterea mea
și Tunetul avea amețeli. Peștoarea
a trecut muntele
să mă vadă!

UMBRA UNUI CORP IMAGINAR

Şarpele-n ceruri și zburătoarea sub pămînt,
dacă acolo
mai e puțin aer!

Toate lucrurile reci au amuțit privind focul.
Numai tu, ca o piatră în rîul
cel mai adînc —
numai tu ai viziunea încelului.

Prea grele ziduri au căzut în mare ...
Un acoperiș uriaș
se sprijinea
de un singur perete; după cutremur cîinii
se sălbăticiseră în lanț. Umbra unui corp imaginär
venea pe patine de os
să bea puțina ta lumină.

Numai o muzică neagră în ploaie
numai viziunea încelului.

Şarpele-n ceruri și zburătoarea sub pămînt,
dacă acolo
mai e puțin aer. Toate lucrurile reci
au amuțit
privind Focul.

FOCUL DE PAIE

Tată, dintre toate sălbăticuinile iarna
cel mai mult îndrăgesc
Focul de paie.

Femeia judecătorul meu
se bucură și nu înțelege.

Timp cît ai bate din palme Flacăra scade,
inspirația
dacă e un păianjen
noaptea tîrziu stă în colțul de sus al camerei
și rînjește la mine.

Un delir austero plesnitură de bici Asupra
capetelor plecate
vine un somn cu copil mic în brațe.

Femeia judecătorul meu
condamnă și nu înțelege:

timp cît ai bate din palme Flacăra scade,
inspirația
dacă e un păianjen
păstrează-i pînza cum îți ai păstra cumpătul!

PLOAIA DE REVENIRE

Omul umbrei ieșe din umbrar Focul se apropie
de față sa
E primăvara
și femeia tipă în somnul cel mai adînc, fără să
se trezească.

Ploaia de revenire un mileniu, o clipă va lumina
camera blestemată; cu mâini suave, de copil
smulge piatra din zid
poate vei vedea/dincolo

E primăvara
Mirele-i bolnav din cînd în cînd de-o boală
rușinoasă
și femeia tipă în somnul cel mai adînc, fără să
se trezească

**PREMIUL ASOCIAȚIEI SCRITORILOR
DIN SIBIU ȘI AL REVISTEI
„TRANSILVANIA“**

FLORIN PREDESCU
Sibiu

AMINTIND DE RADU STANCA

Cuvîntul meu desigur răsună
aidoma pietrelor în rîu,
pașii mei nu vor fi iubiți
de turnurile aducătoare de lună.

Gesturile — crini siderali
aprind în parcuri
cînd ornicul suferă de insomnie,
să-l strige îndelung se opresc
din goană, voievozii pali.

Sub ferestre amante
din petale discret cernite
îi fac aură.
Îmi va atinge oare umărul
sabia vreunui vers senior?

Sibiul mult prea mic și
nicicînd golit ca un poem de sensuri.

GEAMGIUL

Tăia geamuri,
fîșii ultramarine
și oglinzi cît cerul.

Ce fel de geamgiu o fi?

— Taci, tremurără mîinile bătrînului
continuînd să frîngă sticla
fără să se taie.

— Pînă cînd vei decupa
strîgînd izbînda tăietorului diamant?

— Mergi înaînte, ochii-i croiau străluciri.

— La ce bun cîntecul răsucindu-mi ființa?

— Taci, mîinile-i răsturnară masa...
Copiii încearcă să-impreune-n jocul lor
cioburile argintii.

Nicicînd strălucirea plană a zilelor dintîi
Nu se mai încheagă.

UMBRELA

Umbra unui pin către mare
se stinge sub umbletul serii.

Doar ea culegînd din străvezii mîini
frînturi de scoici.

Din adînc pinul ce-n arîșă întinde umbre
el însuși e umbrit.

Năvălind cu amintiri
năpădită va fi și ea — cioburi din valuri
culese-n ultima seară.

FĂRĂ CUVINTE

Il iubea orașul,
Il cunoșteau din ziare alții.
Fusesec cel mai bun în Sevilla,
ucisese duminicile
și-n zilele de sărbătoare
cîte-un taur.

Corida
și tânărul cu cărfa roșie — ademenirea taurului,
împrumutase febra unui zîmbet știut anume
la o peluză.
Cea cu floarea de carmin
și cu o fluturare de olé
nu mai era într-o duminică de soare mult.

Îi tremura brațul
ochii — păianjeni tulburi nu mai priveau...
Cealaltă zi din ziare
se întindea pe pagina dintâi.

POEMUL DE OCAZIE

Il minunau harbutii
mărarul,
țelina
și conopida
— naturi flamande
îngălbenite înainte ca timpul să o facă
zarva și fumul de gutuie ridicîndu-se în piață
— un pastel tomnatec

Poetului îi era lehamite de-atîta neant,
și fără a se zidi în vreo poezie concretă
coborîse străzile pietruite
pentru tîrguieli.

Copacii sunt țigări azvîrlite,
ard la întîmplare,
toamna
claritatea e prielnică fotografici.

Poemul despre apă să ne stingă setea,
dorea poetul lovindu-se de trecători.

Înșiruire,
metafora pîndește la tot versul,
ai ei săntem.
Să alungăm măștile,
să le adormim mincinosul chip —
am umbla prin poeme,
prin propriile străzi și ființe.

Așa se topise poetul prin șpaltul său de toamnă.

PREMIUL REVISTEI „TRIBUNA“

DAN GOANȚĂ
Petrești - Sebeș

MOTTO

necesitatea și întâmplarea jucau zaruri
și întotdeauna
dar absolut întotdeauna
cîstiga întâmplarea

AMBASADORUL BERZELOR

deschizi cartea
iese ambasadorul berzelor
mușcă din pîine
suge degetele nopții

deschizi cartea
un rege de duzină
arunca gutuile putrezite
suge degetele nopții

deschizi cartea
ambasadorul se sucește în pat
vorbește anapoda
suge degetele nopții

RÂNIȚI DE IVIREANUL

râniți de ivireanul
bolnavi de dosoftei
sărmani neguțători de cărți
pe lună pescuind

în ape tulburi
cu ochii lor înveșmîntați
în ochelari
intrați în terfeloage
pînă-n brîu
cu mîinile de mucava
și degetele de hîrtie arsă
măsoară crani și schelete
palide oase
citîndu-și părinții
o istorie ce se retrece
oameni mumificați
ce nelipsă de aer și hrana
ducînd
se fac praf și hîrtie și plumb
și teasuri
lunecînd ca statuile-n țărînă
râniți de ivireanul
bolnavi de dosoftei
cumplit de singuri bărbați
prin care războaiele trec
nenumărîndu-le ani
ei se fac cărți neliniștiți
departe de lume și soare
pergament la-nceput
humă apoi
scorojîndu-și lent osul
lunecînd în mlaștini de hîrtie
neguțătorii de terfeloage
într-o rînă greu mai sezînd
se năruie hîrind hîrtie

PREMIUL ZIARULUI „UNIREA“

NICU MURGAȘANU
Alba Iulia

GREUTATE RUȘINOASĂ

... Ai găsit pe stradă un cartuș netras
L-ai băgat în buzunarul vestei
Și de atunci și-e rușine să urci
Pe cîntarul public...

REAȚIA SINGURATĂȚII

O pală de vînt cu putreziciunea canalului intră pe geam, cum casca rotundă pe capul motociclistului cu motor albastru și eu plimb dosarele de pe un birou pe altul ca un semin incert al despărțirii.
Tu-mi vorbești de potențurile mele trecute tresăriri în prezența zeilor decăzuți veniți din centrul orașului cu probleme nostime de serviciu pe caii puternici de benzină.
Vreau să-mi îndrept mânile spre locul știut locul ascunde trecutul irevocabil pierdut.
Nu, tu nu trebuie să ai reacții și spaime de singurătate, nici ironia derizorie a inutilității, degeaba te opui curentului electric din tine, becurile s-au stins și cine știe care supraviețuitoare va întoarce comutatorul.

POEM PENETRANT denigratorilor fără țară

Vederea mea de chestiuni morale arsă
Nu mai suportă cunoscutele javre
Gata mereu să contracteze o farsă
Birourilor masive înșirînd palavre.

Mintea lor săracă vidă și sterilă
Permanent minată de o gratisă zgură
Contabilicește numărîndu-i și se face milă
Succesivă vomă te apucă și ură.

Javre fiind împut aerul, îi văd
Forfotind pe la colțuri de case
Lipsiți de șira spinării prăpăd
Fac la primirea porției de oase.

Ronăitul scabros în ureche lovește
Cînd lancea milci le trece prin burtă
Ostil și evident minciuna-i pedepsește
Penetrant, dramatic și patima li-i scurtă.

Au să plesnească specimenele-n zoaie!
La culcare iubito nu fi îngîndurată
Trage sinceritatea pe mine și-n ploaie
Dimineață să-i mai iertăm o dată.

**PREMIUL COMITETULUI DE CULTURĂ
ȘI EDUCAȚIE SOCIALISTĂ AL
JUDEȚULUI ALBA**

GHEORGHE DANCILA
Alba Iulia

VÎRTEJ

Era nevoie de primăvară
Să mai sporească lumina
Să ne descătușăm treptat
Și să neliniștim cu muguri grădina

Mai trebuiau păsări în cuvinte
Și-n aer puțină schimbare
Și-n trupuri era necesar
Mai mult soare.

Veneau pe urmă ploaia și roua
Ca în semințe să se descătușeze oarbă
Pornirea spre lumină
A firului plăpînd de iarbă

Mai pregăteam rugul și jertfa
Și ziua trebuia aleasă
Judecătorul putea fi pădurea
Tăcută și umbroasă.

Și venea altă dimineață
Și coboram cu singele spre vară
Și căzuți în miresme
Ne-ntemeiam din suflete o țară.

BALADĂ

Din mierlele pămîntului
Crește lumina merilor înfloriți
Peste rotirea grădinilor din sat
Stolul de case
S-a oprit lîngă ariniște și doarme
Sub pînda săgeții lucrate din lemnul
Rîului de-alături
Și cerul de vecii picură stele
Peste somnul acestor mari păsări,
Și le măsoară șederea pe aceste locuri
Ca un ornic
Pilpîirea limpede din răzor
A veșnicului izvor
Doarme stolul sub zile, sub nopți
Și-n linistea adîncă se mai aude
În albia cerului
În crucea nopții
Se mai aude graiul de pasare singură
Pierdută de stol.

MIERLELE

Vara cînd asfințirea soarelui,
Din păduri prelungește umbrele spre cîmp
Linistea devine atît de grea
Că simți cum îți apasă sufletul
Ca o teamă de moarte
Si-n pacea aceasta ca de început de lume
Singurul semn de viață
Care tulbură neclintirea de umbre
Cu glasurile și zborurile
Oprite jos
Sînt mierlele
Acste stele de întuneric
Care ne bucură cu fluijeratul și zborul lor
Trecerea noastră sub scără.

ÎNTOARCERI

Vară de lumină urcă-n noi
Stealele deasupra-s coapte spică
Și-n noapte dealurile-s coase
Ce prind din somn să se ridice

Moșii bătătoresc poteci
În cîmp de cer cu demîncare
În pereții casei și-au aprins
Flacără cuminte de izvoare

Un drum cu sălcii strecurat
Mai paște seara din cuvinte
Și peste liniștea de cîmp
Greierii de cîntec ni-l aprinde

Ard dimineți de turme-n munți
Gorunii-s veghe-n grinzi de casă
Se pogoară satul de pe cruce
Și învierea-n suflete ne-o lasă.

Tăranii luminează-n mine
Răscoale aspre de cuvînt
Mioara plînge în rostire
Și fluiereul vocalelor în cînt

Istoria încă mai arde
Liniști de dealuri și goruni
Ne face semn din sînge dorul
Cu libertate și străbuni.

RĂSCOALE DE CUVÎNT

În plai de vers a oi miroase
Și-a lapte bun de dimineți
Ce fîn albastru cerul strîngă
În munți pun stealele peceti

Grîul e copt a secere de lună
Spicul se scutură de veri
Eu săn un sat ce se trezește
Sub clopotele de poveri

PREMIUL CONSILIULUI JUDEȚEAN AL SINDICATELOR ALBA

IOAN RUSU
Galați

ACT DE VOINȚĂ

Poate că nu-i tocmai Itaca aceea înspre care eu
Măndrept, oricât de mult sirene m-or adoarme.
Poate nici nu sănt totuși cel mai iubit Ulise,
Sau poate ea nu-i cea mai dorită Penelopă.

Poate nici nu există fantasmica Itacă,
Sau poate Penelopa, învinsă de păcat,
Ațită focul sacru al unui alt bărbat.

Poate că arcul nu vrea să asculte de vigoare,
Supus, să se-nconvoie sub brațul, totuși tare,
Ce-a migălit cu barda şiretul cal troian.

Dar eu mă chinui încă și încă vreau să ard,
Ştiind grumazu-mi aspru pe nămilos catarg,
S-ajung, simțind pe buze sărată apa mării,
Să spun: Am fost la Troia și-acolo am învins.

EROULUI NECUNOSCUT

Soldatul care luptă
N-apucă ziua victoriei.
El execută ordinele și moare frumos:
PENTRU GLORIA ETERNĂ ȘI PROPĂȘIREA
NEAMULUI
Devine Eroul necunoscut.

În cîstea lui se bat medalii
Se instituie ordine
— strigătele lui de Ura! pe pieptul celor
merituosi —

Noaptea veacurilor îl înghită
Iar istoria se scrie, se scrie, se scrie . . .
Și apoi se învață pe dinafără
Noi, urmașii celor care . . .

IMN

Sînt munții tăi de-o vîrstă cu cerul și cu marea,
Și oamenii-s de-o seamă cu deșii codri tăi,
De-un leat sănt și cu doina, cu care-adoarme zarea
Cînd turma din baladă pierdută-i printre văi.

Atîtea generații au dăltuit în piatră
Să dăinuie prin veacuri, un leagân sub Carpați,
Cu cergă de legende, copilaria noastră,
Ne-am semănit ca brazii: copii, femei, bărbați.

Și salbele de râuri, ce izvorăsc din neguri
De veac, îți poartă chipul înnobilat pe cale,
Cînd hore de turbine petalele își scutur,
Pe-un cer țesut cu stele, din noi hidrocentrale.

Azi urcă România noi trepte către soare,
Cu brațul și cu mintea noi drumuri drumuim.
Ni-i brațul mai puternic, voința tot mai tare,
Spre cînd, spre cum, spre unde ne îndreptăm, noi
știm.

Iar arcuiește-ți geniul popor de-aleasă viață,
Cu stropi de rouă zorii în palmă să-i cuprind,
Cei ce-am durat prin veacuri nestinsa Mioriță
Cîntăm pe-o nouă strună un imn pentru partid.

NOUA PRIMĂVARĂ A LUI ION ȚĂRANUL

Într-o zi Ion, țăranul
A venit la oraș
Să-și mai vadă copiii,
Să mai tîrguește cîte ceva,
Să mai caște gura pe ici pe colo,
Să-și mai îmbogățească cunoștințele.
Și-a văzut feciorii
Și i-a învățat de bine.
Și-a cumpărat haine noi
— Celelalte nu mai corespundeau —
S-a uitat la magazine, la teatru, la cinematograf,
A aflat că lumea s-a schimbat, s-a modernizat:
Mă mîrlane, nu scuipa pe asfalt.
A stat cît a stat.
Feciorii s-au făcut mari,
Hainele nu-l mai stînghereau,
Magazinele, teatrele, cinematografele nu-l mai
Ii deveniseră familiare. speriau,
Știa acum mult mai multe
Dar, cînd a văzut
Că nu-l mai frige sub tălpi pămîntul,
Pe care-l simțea ca pe-o ibovnică părăsită,
Că primăvara nu miroase a brazdă proaspătă,
Că nu aude șoapta de aur a grîului,
Că pîinea îl privește străină,
A lăsat copiii în rostul lor,
A privit de la fereastra vagonului spre oraș,
Si s-a simțit mai bogat,
Înțelegînd pentru întîia oară,
De ce a sărutat strămoșul său pămîntul.

PREMIUL CONSILIULUI ORĂȘENESC AL SINDICATELOR SEBEŞ

DUMITRU VASILE DELCEANU
Turnu Măgurele

PESTE ZAREA TRANSILVANA

Răstignit între coline, cerul singără din rană.
Lîngă munți se trag țăranii laolaltă cu gorunii.
Cade un amurg de gheăță peste zarea transilvană
Și pe Doja-l mușcă focul și-l înghite ochiul lunii.

Vine Horea din Viena cu o jalbă-n subțioară
Stele ard în tîmpla sură și-un blestem i-i toată
gura
Alba Iulia-l sărută ca pe-un înger ce coboară
Jalea moșilor s-o surpe într-un zîmbet frînt pe
roată.

Fluierînd pe sub mesteceni trece Iancu să se-nchine
Munților cu păsări multe și cu inimă de frate
Și pocnește din pistoale, singur el căzut în sine,
Tot visînd că-mpușcă domnii și putoarea din
palate.

E amară apa-n ciuturi și din bucium plîng țăranii,
Îngropînd în ei povestea lăcrimatei Transilvanii.

ÎN MAI, ȚĂRANII

În mai de-atîta floare, pămîntul cade-n vis
Si peste ochi își trage albastră cîte-o zare;
Țăranii scriu poemul care-a rămas nescris,
Pe marginea luminii cu palmele murdare

În mai, înnebunește bătut de-atâta stea
Și cade-n ciuturi cerul trîntit de-o sete lungă
Țăranii și umplu pumnii din ciutură să bea
Și-n lacrimă de lună cu buzele s-ajungă

În mai, de-atâta suflet și-atîtea ciocîrlii,
Iși scutură cîmpia podoaba ei de rouă
Și, fluierînd, țăranii în ceasuri timpurii
Trag spuză peste piinea din vatra țării nouă.

Trupul lui, crescut din bardă,
Semn înalt a fost să fie,
Rug sortit în veac să ardă
Lîngă Turda, pe cîmpie.

Trupul lui în grîu rămas-a,
An de an în noi să suie...
Piinea ce ne umple masa
Îi e singura statuie.

LA TURDA, PE CÎMPIE

I

Era spre toamnă, sau spre primăvară?
Se daurise grîul, sau ningea?
A viscolit cu moarte într-o stea
Și s-a surpat un rug peste hotără.

S-a-nnegurat în munți ca-ntr-un altar
În care putrezesc icoane sparte
Și tragăna un clopot de departe,
Îndurerat și negru și amar.

La Turda, pe cîmpie, iarba plînge
Cu hohot surd cum n-a mai plîns vreodată.
Peste coline, zarea-ncercanată
Iși răstignește crucea ei de sînge.

II

Trupul Domnului Mihai
Cel de piatră, cel de vis,
Cel frumos al celui mai
De Carpat, n-a fost ucis.

**PREMIUL COMITETULUI
JUDEȚEAN ALBA
AL U.T.C.**

IOAN LANCRAJAN
Alba Iulia

URME DE CAI

Mergeau greu
Ca într-o numărătoare ce nu se voia
Dusă pînă la capăt.
Ştiau ei pesemne ce ştiau
Ei, care din cînd în cînd mai mor și de bătrînețe;
Privindu-i, mă dureau acele hamuri
Purtînd amprenta coastelor
Ca o încercare scheletică de evadare
Din trupul uitat
De sărutul ierbii neajunsă la coasă
Hamuri trăgînd în urma lor
Cărute scîrțînd
Ca o muzică trecută prin barba lui Cronos,
Amfore ajunse de vreme
Pe care arhitecții satelor
Le mai păstrau în arcul portilor
Cioplite
Ca o nedurată povară a marilor cărunți,
Ca o legânare a luminii
Ascunsă în marele templu al boabelor.
Copitele lor uitaseră de mult cîmpia.
Şi acum ochii mari
Ca o roată trecută prin trupul martirilor
Şterg urmele cailor putere
Ascunsi în acea tehnică neierătătoare
Pentru ca asfaltul să le poată primi
Sub greutatea trecerii
Amprenta potcoavei întru neuitare

Ochii lor
Purtînd doar o lacrimă mare
Cît un ultim efort,
Acea mută încercare de adezlegă
Funia ghilotinînd grumazul
Mînzului
Sub seceta ierbii pietrificate

Ei, ultimul venit pe lume
Pentru a-și duce bătrînii înainte
Dar ce este înainte?
Înainte!
Înainte va fi desigur
Un abator
Sau o rezervație
Totuna
Totuna
Pe care de bună seamă, ei
Le vor ocoli
Pentru ca metafora vieții noastre
Să mai existe.

IZVORUL LUMINII

Tot mai singur în sat stau de veghe;
Pămîntul e ars, biciuit și desculț
Chirurgul ce face disecții pe rouă
Ne anunță posac, mîngînd testamentul
Că sînt urme de Ion și de Ana în brazdă
Dar cel mare, rotundul lor crez
E absent.

Fac apel la Muzeul de artă al țării
Poate e cineva dispus să audă
Cum se-ntinde pustiul prin carneă țărînii
Mușcînd seva pînii, bastard și malign
Sub potopul hienic devorîndu-și confrății
În lumina căzută din sudoare-n canin;

Poate, vor să îmi vîndă tablouri celebre
Ca și smuls din infern să le mîngîi sfios
Căzut în genunchi și cu casele goale
Cu sărutul arzînd de dorința de neam,
Să le rog să-și coboare țăraniii în sate
Cum sănt ei; obosiți, gîrboviți, răzvrătiți
Dar țăraniii bărbați ai ființei române
Ei mai marii vieții, vreau să fie salvați

Îi salvăm vor trăi, vom trăi, e firescul
Acestui pămînt minunat și bolnav;
Doctoriile-i sănt doar țăraniii unirii
Mii de ani săgetînd tot ce-a fost de prisos
Lăsînd ca să curgă din grîu doar lumina
Acestui pămînt nespus de mustos.

Tot mai singur, dar cu satul ființei în sînge
Stau de veghe la coacerea pînii în lan
Sărutînd rînd pe rînd toate boabele pline
De-o istorie încă rămasă nescrisă
A luminii, răsărind din pămînt, prin țărani.

Ajușî în fața sticlei lucitoare
Ca pe-o ușoară pradă vom privi
Cu ochi de vultur despicați din noapte
Pierduta șansă de-a ne regăsi

Ne vom privi ca pe străinii lumii
Cu gîndul dus la pasărea de foc
Lovind cu tîmpla sticla lucitoare
Din țăndări revărsînd al toamnei joc.

E ca și cum scheletic peste lume
Copacul despuiat s-ar prăbuși
Cu pasărea luminii fără vlagă
Prin trupul căreia, orbiți vom rătaci.

PASAREA LUMINII

E ca și cum ar crește peste lume
Din vijelia zilei un copac
Ce va umbri poienile gîndirii
Ce mă va face rînd pe rînd să tac.

În ramurile-ntinse către zare
Răzlețe cuiburi vor adăposti
Cu pene albe pasărea luminii
Prin frunza toamnei ce nu va veni __

Va fi o vară lungă, mult prea lungă
Din iarba arsă vor cădea cenuși
Prin care noi desculții către oglindă
Vom alerga piațe și păpuși.

**PREMIUL COMITETULUI
ORĂŞENESC SEBEŞ
AL U.T.C.**

MARIA MARGINEAN
Alba Iulia

ŞLEFUITA SĂMÎNȚĂ

„Mirabila sămînță“
cît i-a trebuit timpului
pînă le-a șlefuit statuie
împușcînd sfîrșitul zborului,
ucigînd serpii drumurilor
dormitînd în cuvinte —
Azi ești pînă aburindă
— lacrimă de stea —
șlefuită sămînță
în brazda de-acasă
— statuie în inima mea —

PAZNIC DE PĂSĂRI

La Pianu de Sus
e-o biserică din lemn
— moșneag veghind tradiții —
icoane pe sticla-n altarul
ce ține loc de suflet
iradiază lumină și ceva din căldura
zăpezilor pentru grîul din brazdă —

La Pianu de Sus
un paznic de păsări
veghează zborul eteren

OMAGIU

Deci, Blaga a venit acasă
nemuririi îmălitînd statuie;
puñeți un pumn de grîu pe masă
sănceapă aburul să suie
ca o ofrandă spre țărani
— pădure defrișată-n ani —

e așezată-n brazdă
„mirabila sămînță“
lumina frunții-i arde
— candelă în noapte —
purificînd ca o sentină
și-i tot mai larg al frunții zbor
țîșnit din Lancrâm, din râzor —

Deci, Blaga a venit acasă
puñeți un pumn de grîu pe masă!

**PREMIUL CÂMINULUI CULTURAL
LANCRÂM**

ELENA PLAMADĂ
Alba Iulia

LA FEREASTRA NOPȚII

Îmi lunecă printre degete zborul ...
mereu o iau de la capăt, alerg
scuip în palme și mai tai o înfrîngere
la fereastra nopții, colindă copiii orfani
cuvintele mele încep să singere.

Îmi redescopăr vinovate iubiri
arunc peste viața mea un pumn de semințe
se nasc niște nopți vegetale
niște zile tivite cu sticla pisată
prin care
un copil cu tălpile goale
aleargă spre soare.

POEM MAMEI

Nu am făcut nimic pentru tine, mamă
nici măcar nu m-am întors cum sperai,
liniștea mea e neliniștea lumii
cu drumul deschis pînă-n rai

ține-mă bine de suflet să uit
cîtă tristețe mi-a căzut pe umeri,
zilele mele miros a plecări
nu are nici un rost să le numeri

toarnă mai bine vinu-n pahare
să bem cu prietenii — cîți au rămas —
nici măcar nu m-am întors cum sperai
din neliniștea în care am făcut popas.

MARATON

Cîte neologisme ai semănat
în capul meu, în trupul meu,
ros de-ndoială,
cîte ferestre ai spart
în singurătatea mea glacială!

și iată-mă: puternică,
gata de start pentru acest maraton
în care s-ar putea să-mi sucesc gîțul,
ce rapidă adaptare! ...
vocea altcuiva strigă: mamă, mă doare!
dar eu sunt puternică,
sunt afurisit de puternică și de lașă;
în fața secundei enorme care mă-nghite
pînă și umbra mi-e uriașă —

Pe cel de dincolo îl chem, îl mai visez
tu semenii îngrozitor cu fotografiile tale,
cu un necunoscut de care m-am izbit
într-o noapte cînd alergam pe străzile goale

GÎNDURI, PĂRERI, SENTIMENTE ...

MIRABILA SĂMÎNȚĂ

Lucian Blaga prezintă, exponențial, toate însușirile pentru care merită să stea, peste secole, ca faraonii în piramide, în nucleul limbii sale, a cărei majestate o reprezintă, din perspectiva eternității, printre marile spirite ale universalității. Ca preacurată cinstire a memoriei precursorului, în anul de grație 1982, un munte „cu picioare de porumbel“ a purces la drum pentru a se aşeza nu departe de Lancrăm: un munte de manuscrise, sute de plicuri, cu sute și mii de poeme, sosite pe adresa sediului Festivalului „Lucian Blaga“ și care vorbesc de la sine despre uriașa popularitate postumă a poetului și filosofului, dar în același timp, despre extraordinarele resurse de energie lirică a românilor de pretutindeni. Un merit incontestabil al acestui festival (...) este că imprimă repeatat, în relieful de idei al contemporaneității, coordinatele axiale ale spiritualității românești: perenitatea, dobândită printr-o autentică preluare a moștenirii trecutului, aşadar *verticala* culturii, și difuziunea în popor a creației, a valorilor, aşadar *orizontala* ei. Natural că nu toate cele 21 de premii decernate de juriu conțină vocații literare egale ca intensitate și amplitudine, așa cum, în sensul cel mai pur al metaforei, nu toți cei 21 de ani ai fulgerătoarei vieți a unui Nicolae Labiș au fost la fel de productivi. Dar distincțiile sănt semințe. Cele ce poartă sigiliul Festivalului „Lucian Blaga“ și cad în sol fertil, mai devreme sau mai tîrziu vor germina. Aceasta e nădejdea pe care o investim în

ele, în numele climei ideale a limbii române.
„Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor!“

ION MIRCEA
(Transilvania, 6/82)

ANALELE „LUCIAN BLAGA“

... voi sublinia cu deosebită dragoste și admiratie ceea ce se face aici la Sebeș.

Vedeți, în țara asta s-au mai sărbătorit bicențenare, centenare și semicentenare al unui sau altui poet, scriitor sau istoric, dar cu aceea s-au oprit: a fost centenarul și urmează tăcerea.

Cu Blaga vedem că se pune aici baza lansării unei tradiții la modul cel mai serios, a unui cult care va merge în viitor și mă bucur să văd aici, astăzi, o parte dintre acei pe care i-am văzut și anul trecut, ca și pe alții noi, după cum la anul vor veni iarăși alții, și alții, și alții fiindcă acest festival va continua fără nici o îndoială.

Aș avea o sugestie: Vedeți, mulți scriitori din țara noastră — Goga, Coșbuc, Iorga au ceea ce se cheamă o „casă memorială“. Lucian Blaga nu o are încă. Cunosc situația de acolo (Lancerăm—n.n.), dar sănsem datori să găsim toate mijloacele, de orice natură ar fi, juridice, financiare, ca această casă să se amenajeze cît mai repede. Si pentru ce?: nu-i tot una să se facă această casă acum, la 20 de ani de la moartea sa, sau să se facă la 40 sau la 50 de ani, cum s-a întîmplat în cazul lui Nicolae Iorga.

Si aș mai dori ceva: și anul trecut aici au avut loc manifestări foarte frumoase. Anul acesta mi se pare că au fost și mai frumoase. Aș că s-a tipărit și că se va difuza mășine sau poimășine un volum cu toate aceste amintiri. Eu aș propune organizatorilor să înființeze aşa-numitele „Anale Lucian Blaga“, prin care an de an tot ceea ce se vorbește

aici, tot ceea ce se recită aici, tot ceea ce se scrie cu această ocazie să fie cuprins. Ele apar, de exemplu în Germania, consacrate lui Goethe, lui Schiller sau altor scriitori, astfel că tot ceea ce se adună an de an pentru gloria lor, poate fi transmis posteritații. M-aș gândi deci că o asemenea idee ar fi binevenită și aici.

Vă mulțumesc dumneavoastră, tuturor, în frunte cu oficialii care cu atât entuziasm, și în anul trecut și în acest an, au realizat ceea ce vedem cu toții, precum și dumneavoastră, cei care asistați și vă bucurați de aceste manifestări, eu vă adresez calde felicitări și calde mulțumiri, și aș dori că peste mulți, mulți, mulți ani de acum înainte să ne întâlnim mereu pe aceste locuri care au apărținut poetului Lucian Blaga.

VASILE NETEA

POEZIA BLAGIANĂ — O LECTURĂ NICIODATĂ SFÎRȘITĂ

Prezent la manifestările prilejuite de Festivalul interjudețean de poezie „Lucian Blaga“, poetul Ion Horea a răspuns cu amabilitate întrebărilor noastre.

— Deci, stimate tovarășe Ion Horea, care este, după părerea dumneavoastră, rostul unui asemenea concurs?

— După părerea mea rostul tuturor acestor concursuri se precizează pe un plan mai larg în promovarea talentelor din toate categoriile sociale în ceea ce numim, pe drept cuvînt, Cîntarea României și, într-un plan mai particular și mai restrîns, promovarea și sprijinirea talentelor tinere. Numai bîzuindu-ne pe această neîncetată ivire a poetului tînăr putem să avem satisfacția că acordarea unui premiu echivalează în intențiile noastre cu o recunoaștere a unui talent și cu o posibilă întîmpinare a unui destin literar.

— Ce importanță are organizarea acestor concursuri sub emblema numelui unui mare poet?

— Este foarte important acest fapt pentru că în situația mișcării literare cu caracter național sub numele marilor creatori de limbă românească și de spirit românesc recunoaștem fizionomia noastră spirituală, valorile care-i determină liniile fundamentale în cultura universală și, în oricare punct al țării s-ar petrece aceste manifestări, omagiem și sărbătorim pe cei aleși să reprezinte, pentru eternitate, spațiul în care viețuim. Un festival Blaga, un festival Arghezi sau un festival Labiș constituie o sărbătoare a poeziei române. O sărbătoare a lui Blaga la Sebeș, a lui Arghezi la Tîrgu Jiu, a lui Labiș la Suceava înseamnă, în fiecare an, o privire spre noi însine, spre opera acestor mari creatori, o privire spre izvoarele nesecate de poezie și frumusețe ale graiului românesc pe care le aduce fiecare generație. Fără îndoială că în miezul acestui cadru festiv și dincolo de el trebuie să stăruie, fără odihnă, spiritul critic, seriozitatea muncii de selecție și îndreptățita înlăturare a ceea ce nu onorează înaltele scopuri ale acestor manifestări.

— Ce înseamnă pentru dumneavoastră Lucian Blaga?

— Lucian Blaga și-a spus că e mut ca o lebădă. Pentru mine Lucian Blaga este, după Eminescu, graiul cel mai profund și cu înțelesuri universale al totalității ființei noastre naționale. Parcurgerea operei sale te obligă nu numai la ordonarea propriilor tale gânduri și la implicarea lor în destinul nostru de ființă istorică, nu numai la o desfătare metaforică ci, într-o mușenie de lebădă, la intuirea valorilor aproape inexprimabile ale spațiului nostru spiritual. Deci, Lucian Blaga este o lectură niciodată sfîrșită și tot mai deplin înțeleasă. Blaga trebuie situat, dincolo de spațiul copilăriei și al mitului care s-a născut la sat, deci dincolo de orizontul în care ne aflăm acum din vecinătatea

Lancrămului, în orizontul vast al culturii universale al gândirii și al poeziei care ne situează în universalitate. Iată de ce, punând în momentul de față chestiunea dobândirii casei din Lancrăm pentru o casă memorială „Lucian Blaga”, a sosit momentul să însemnăm cu ceea ce se cuvine să fie însemnat, spre aducerea aminte, toate casele în care a locuit Lucian Blaga în orașele țării și să ne gîndim la posibilitatea amenajării acelui muzeu al cărturarului și al poetului în casa din Cluj-Napoca între pereții căreia au fost scrise o parte din, operele sale fundamentale.

— Ce ne puteți spune despre organizarea festivalului?

— Cred că responsabilii locali și cei din instituțiile județene trebuie să se simtă fără odihnă, pătrunși de spiritul acestei nobile îndatoriri pe care și-au asumat-o în eternizarea, pe toate căile, a memoriei lui Lucian Blaga. Spun acest lucru pentru că am constatat că există sentimentul acestor răspunderi, subliniez, însă, gîndul întîmpinării tuturor împrejurărilor și al eforturilor cîte se vor cere și de acum încolo. Să se găsească deci mijloacele de popularizare și de stîrnire, pe scară națională a interesului și a dorinței de participare a oamenilor de litere și de cultură la aceste manifestări Blaga.

MARIA LUCIA MUNTEANU

SEMINȚE LA LANCRĂM

(„Laudă semințelor, celor de față și-n veci tuturor“ LUCIAN BLAGA)

În satul cu nume sunind
precum o lacrimă căzută
pe un gingăș clopot de aer, —
cu am văzut mirabile semințe.

Era în anotimpul de aur
cînd boabele grîului încearcă să spargă
pojghița subțire
părind o inefabilă cămașă din borangicul soarelui.

Era în anotimpul astrului fierbinte
cînd tipă crîngul și pasărea
rănită de dor, —
în anotimpul cînd unduitoarele tulpine
ale grîului își aruncă în luturi
boabele grele, aurii, grăunțele,
semințele lumii.

Înaintam în lanul de grîu
rostogoleam spicile
și le zdrobeam ușor în palme
apoi le presăram în păr
abandonindu-mă aceluia murmur al ploii de grîne.

Alergam, prin marea galbenă de spice
oprindu-mă, într-un tîrziu,
la mormîntul poetului
plantînd acolo, îngropînd acolo
în lutul cel negru, atotprimitor
mirabile semințe,
știind că în adîncuri rădăcinile lor
se-ngernează-n timp cu oasele albe
ale tacutului poet.

...la Lancrâm,
acolo în satul cu nume sunînd
precum o lacrimă căzută
pe un gingăș clopot de aer.

IOAN MEȚOIU

INTRUCHIPAREA CEA MAI FERICITĂ...

„... Nu l-am cunoscut personal pe Lucian Blaga,
întîmplarea a făcut să nu-l cunosc, dat fiind însă
faptul că m-am născut într-un sat vecin cu Lan-

cramul și port un nume ce-și trage rădăcina din Lancrâm, m-am considerat norocos pentru aceste două lucruri absolut întîmplătoare. Norocul acesta a devenit o povară pe măsură ce m-am adîncit în scrierea, în opera lui Lucian Blaga.

Cred, chiar o mărturisesc cu toată sinceritatea, că nu voi ieși niciodată din umbra lui, și nici nu doresc să ies, oricât aș făptui și orice aș făptui, atât de înaltă e statura poetului și a filosofului, desigur, a gînditorului.

Poate că noi astăzi nici nu ne dăm seama de dimensiunea exactă a poetului și a gînditorului Lucian Blaga. M-am referit, în scris, în două rînduri la poet: în „Caloianul”, unde cu mare timiditate am scris cîteva pagini pe care le-am dorit frumoase, cum am dorit și doresc să fie frumos și cuvîntul meu de astăzi. Cuvîntul meu nu cred că va fi frumos, dar paginile din „Caloianul” cred că sunt apropiate de ceea ce am dorit și de ceea ce merita cu prisosință Lucian Blaga.

Dinadins am evocat înmormîntarea poetului undeva pe Dunăre, în Deltă, evocarea aceasta desfășurîndu-se printre constelații, fiindcă sus erau stele și jos, în adîncurile apelor, erau iarâși stele; și pomenirea poetului s-a petrecut dinadins aşa cum am zis, pe această cale de lumină, pe această cale de frumusețe.

L-am pomenit de asemenea în ultima mea cărticică, „Cuvînt despre Transilvania”, unde am spus că Lucian Blaga e cea mai fericită întruchipare a Transilvaniei în literatură, pentru că el s-a ridicat la înălțimea Ideii, demonstrînd și anulind o prejudecată veche, cum că ardelenii nu au acces la Idee.

Aș zice acum, pe loc, că nu e numai o intruchipare fericită a Transilvaniei în literatură, ci este una din intruchipările cele mai fericite ale întregii țări în literatura noastră românească.

ION LANCRĂNJAN

FESTIVAL DE EXCEPȚIE

„... Cred că acest festival are o rădăcină temeinică. Aș vrea întii să laud aici un om, am făcut-o și în revista „Luceafărul”, pe tovarășul director al Casei de cultură, Gheorghe Maniu. Dacă în țara noastră ar fi mai mulți activiști culturali de această structură și cu această mare dragoste pentru literatură românească și transilvăneană poate că și soarta literaturii noastre ar fi alta.

Este un invățător din Transilvania, al cărui vis de o viață întreagă a fost să poată pune pe picioare, în locul nașterii sale, aproape de Lancrăm, acest festival, care este un lucru de excepție.

Acest festival a fost de mult timp dorit, și dacă mai este ceva de sperat în legătură cu el, ar fi ca el să se mențină la un nivel de înaltă profesionalitate.

Să știi că sunt o mulțime de scriitori din România care ar participa cu dragoste la acest festival, dacă spun doar numele lui Ioan Alexandru și Ion Gheorghe este destul, și s-ar putea, chiar cred că ar fi bine, ca în anii viitori să fie aici invitați...

SÎNZIANA POP

MULT STIMATE TOVARĂŞE MANIU,

Țin să vă mulțumesc și pe această cale pentru amabilitatea de a ne invita, pe fiica mea și pe mine, la Festivalul „Lucian Blaga” și totodată să vă felicit pentru reușita celei de a II-a ediții a acestui festival. Nu vom uita niciodată zilele petrecute la Sebeș și aşteptăm cu nerăbdare cea de a III-a ediție.

80

Vă rog ca la toamnă să luați legătura cu mine pentru a organiza din timp participarea unor personalități.

Îmi face o deosebită placere să vă pot ajuta.

DORLI BLAGA BUGNARIU

București, 17 mai 1982

„... Vreau să știi că au fost zile de care îmi voi aminti mereu cu placere, zile pe care sunt convingă că veți lupta să le repetați și în anii ce vor veni, întru lauda Poeziei și a Poetului.“

LUCIA MUREȘAN
actriță a Teatrului C. Nottara

București, 30 mai 1982

ASTRUL DIN LANCRĂM

Nebănuți ochii susținutului scrutind, deslușind pe neasemuit firmamentul poeziei
felurite constelații în zenitul serii.
Foșnește molcom lumina din vîrfuri diamantine,
picură neauzit cîntec și iată
ca o pașă încheind straiele pe umărul cerului
o mirifică stea în crescîndă splendoare —
Astrul cel veșnic din Lancrăm.

BAZIL GRUIA

81

AQUA CANTABILE

Am văzut Aqua cantabile pribegită-n poemele cîntăreților triști, în norul uitat, în fiecare pas petrecut peste geana dimineților care te leagă de legenda marilor orașe ale lumii. E primăvara.

E primăvară și înverzesc pădurile, e primăvară și tot mai ades cîntecul adastă-n pieptul tău și uiți o clipă, acum, de păsările albastre odihnindu-se pe umerii tăi, și le accepți ca pe o dulce povară.

Au înflorit corcodușii. Ploile-i înrourează, pămîntul leagănă îngăduitor somnul viitorului fruct. Nimeni nu va afla niciodată miracolul florii ce se deschide-nspore vară. Cuiburile toamnei tîrzii vor fi căptușite cu puf nou iar noi ne vom întoarce în primăvară ca dintr-un lung exod, cu trupurile fărâmîtate de molateca auroră a păsărilor ce vin dinspre sud.

Pe cîmpul din Lancerăm, Aqua cantabile lasă o floare la picioarele Marii Statui ...

REMUS REDNIC

*

Acum, la sfîrșitul celei de a doua ediții a Festivalului, organizatorii trăiesc satisfacția unei împliniri ce se arăta la început sub semnul incertitudinii, incertitudine care își are sorgintea nu în valoarea inestimabilă a Titanului de la Lancerăm, ci în complexitatea problemelor ce le ridică un asemenea act de cultură.

Avem convingerea că „mirabilă sămînă“ aruncată în urmă cu un an și-a găsit terenul fertil al rodirii perene.

Mulțumim și pe această cale celor care, prin neodihna lor au dovedit că sunt, asemenea cuvintelor Poetului, „ceasul care nu apune“.

A fost ușor?
A fost greu?

„Ușor nu e nici cîntecul. Zi
și noapte-nimic nu-i ușor pe pămînt:
căci roua e sudoarea privighetorilor
ce s-au ostenit toată noaptea cîntînd“.

CHEORGHE MANIU

DIN CREAȚIILE NEPREMIATE LA CONCURS

CINTEC PENTRU PARTID

Pentru dezrobire și libertate
pe vete ars-a-n case creanga furtunii
iar finul dăruia mîinii aroma
uneltelelor

Pentru dezrobire și libertate
se țeseau flamuri roșii
și mamele își duceau feciorii
la poalele războiului
pe crestele lui
Pentru dezrobire și libertate
ridicau frații de peste munți glasul
pe poteci de ceteină și murmurare
cu buze mușcate de grîne

Pentru dezrobire și libertate
copiii se jucau în ulițele sufletului
de-a soldații.

Pentru dezrobire și libertate
se rostogoleau eroii în sănțuri de gheată
și, avîntîndu-se cu drapelul,
incendiau în trei culori fortărețele

Pentru dezrobire și libertate
s-au strîns toate drumurile
într-un roșu ecou
umplînd timpanele timpului
Pentru dezrobire și libertate
S-a născut Partidul Comunist.

ÎN NUMELE INDEPENDENȚEI

Scuipate de arme, mărgelele roșii
Tăvălesc prin țărînă viață
Pe limba răniilor freamătă încă
Floare albastră — numele patriei —
Cei crescuți în libertate sunt prinși
În zăbrelele desenate de traectoria gloanțelor

Foamea de liber
Asemenei țipătului
Tîșnit din pieptul unei păsări.
Cei plecați cu brazde de plug
În țarmul privirilor
setoși cauță aerul victoriei.
Pînă și animalele de la plug
seamănă sub brazdă
dorul de libertate.
Faci un pas către cer
și verticalele își schimbă dimensiunea
pînă-n gigantice schele.
Pe rânilor de ieri ale pămîntului
sunt turnate noi aripi cu nume de orașe.
Cîți ați fost atunci, oameni buni
în acel infern cu floare de libertate?
ați ajuns pilonul strălucitor al zilei de mîine.

ABABEI CAMELIA
Alba

INSTRUMENTE

aliniați-vă copiii, mame
și parfumați-i
ce interesant!
ce interesant!
struniți-vă caii, jokei
măcar voi
atîtea vînturi își doresc corăbii
roata

n-a fost niciodată mai anonimă
timpul măsoară nefăcutul
proțăpit obraznic la tot pasul
oare masca faraonului cu ce
s-o mai impregnăm
să fie mai expresivă?
„cu ce“ ia locul
lui „cine“
instrumente
instrumente

FILM

prin fiecare vînt
se decupează conturul meu
fisură întortocheată
prin care nu mai încap,
deși
ecoul ei mă cheamă ades
lipsit de apărare
am luat, la rîndu-mi
din toate vînturile câte-un petec
și le-am aşezat într-un clasor
în care
răsfoindu-l mă văd
ca-ntr-un film prea mut
zbătîndu-mă în căutarea
primului vînt rătăcitor

GEO ALUNGULESEI

Alba

ANUL 271

An de retragere și an al revărsării
Semn al continuității și-al începutului
plămădire
a stropilor curați ce-au rămas

Strămoșii de piatră
întru cinstire mîna ne-ntind
din trecutul săpat pe columnă
spre viitorul spre care păsim

Aici ne-am născut
și aici vrem să fim

LUMINA

Stă între lucruri
Ca dimineața
între nevăzute stele
cu mîinile sclipind
în sculuri
și fuioare . . .

Pe degete-i se toarce
o lumină mirifică
de floare,
odihnă-i între lucruri
ca albina-n alb cîmp
adună și clădește

Lucrează la mai multe
mașini deodata,
o cheamă Ana,
dar toți îi spunem
Lumina . . .

IOSIF CIBU
Sebeș

GENEZĂ

Prin oglinziile izvoarelor
strălucirea semințelor
desăvîrșește mitul.

RĂSCRUCE ȘI PATIMĂ

Umbră verde —
alean de zodie
cine pierde
sub zariștea semănătă
zarurile
harurile?
Fluturii albi ai jocului
dănuiesc
în mijlocul focului —
răscruce și patimă.

DORULE ÎNSETAT AL HOTARELOR

De ce scuturi
poamele mele fluturi? —
cumpără între zori și amurg.

De ce scuturi
stelele mele fluturi? —
petale albe și negre de timp.

De ce scuturi
mărgelele lacrimi ale izvoarelor? —
dorule însetat al hotarelor.

Intruși
la poarta codrilor
semn al căror întoarceri?
literele împleteșc trunchiuri
și cîntec durerilor?

VICTOR FĂT
Alba

ELEGIE PENTRU MAMA

Mamă, copilăria mea miroase a flori
O pasăre tristă ascund în mine câteodată,
Îmi promit să mă-ngrop în liniște uneori
Să-mi fac cuib într-o dimineață cu iarbă înrourată

În gîndul meu cresc păduri alteori
Mîngîii ramuri găsindu-le prea înnoptate
Jinduiesc după drumul primului sir de cocori
Sau după nunta cireșilor poate

Mi se pare că-am fost și aşa prea puțin
Copil fericit lîngă lacrima ta
Întrebîndu-te, mamă, unde rămîn
Peste noapte poveștile cînd zîna e rea?

MARIA FORNADE
Alba

SOMN

Ei dormeau, dormeau, dormeau,
Pluta se smucea din cuie
Pe o apă care suie-n
Vadul care cobora

Duhuri stinse, tronuri ninse
Curg, decurg din demisug
Însetate de amurg;

Ei dormeau, dormeau, dormeau
Păsări moarte-n cer atîrnă
Spaima se ținea la cîrmă-n
Apa care se rotea . . .

Prea departe-n ceruri sparte
Lîngă zvonul învierii

Trona simburele mierii
În lumina unui gînd.

Cel ce crede-i cel ce vede,
Apa-n somn le susurase
Sensul ei și-l amînase,
Codul apei le scăpa?

De departe, mai departe
Zorii strigă de pe maluri
În convoi de idealuri
Caravanele treceau ...

Pluta se smucea din cui
În deșertul care suie
Ei dormeau, dormeau, dormeau ...

IOAN KAMLA
Sebeș

HOREA

Zîmbet dureros
mușcă lutul flămînd
de flăcări arzînd
în mugurii uzi
privirea ta cruntă
sălbatic mai cîntă!

Poteca o știi ...
să-mi vii
Pe mantia arzîndă
Horea,
lin te mlădie în vînt
holdele acestui pămînt!
Mușcată de rod
glia își cîntă
Horea, zîmbet înflorit

ANGELA SUCIU
Sebeș

NESTATORNICIA VALURILOR

Nestatornicia valurilor e absolută
marea respiră un timp măsurat
mie mi se face de lumină țesută
un fel de mers cu trupul plecat

mă strînge de suflet un ciudat nesomn
nisipul mă arde dinspre picioare
din drumuri mi-a rămas un orizont
ca o rază nesfrîșită de soare

marea-mi respiră dintr-un plămin
zilele puține la număr
din cloicotul ei eu ies și rămin
udă în suflet, roasă de umăr

ANGELA TÎRZIU
Alba

MESTECENI ȘI CAI

Frigul îmi linge fiecare ramură
și parc-aș fi mereu singur
cu o cupă străvezie
din care sorb cuvinte
și le strecor printre dinți
refuzul alunecă
în coama murgului
înhămat la neliniște
e-n fruntea hergheliei
armăsarul acela pestriț
care-mi vîntură clipele
prin zăpada mestecenilor
o mare de oameni
își contemplă petele

o herghelie cioplită în noapte
cu dalta zăpezilor veșnice
paște mugurii amurgului.

RADU MATEI TODORAN
Alba

ȚI-AM SĂRUTAT PLEOAPELE

Ne-am prins în îmbrățișare când cornul taurului
a spart dimineața rămînind răpus undeva

Ți-am sărutat pleoapele:
și mâna cu degetele alungite de căldură
a ispășit ce-am ascuns în noi,
tălmăcind gîndurilor cîteva sunete

Pe trunchiul crescut din curte
se simte arhaic măsura de ieri
Sărutul a pornit drumul de lacrimi
șerpuind în tacerea primei iubiri

LA BLAGA

Eu, nu pot recunoaște un alt edificiu
cu o fundație mai trainic legată de pomi
ori morminte

Aici, am simțit seara limpezi zvonuri
tulburînd liniștea cu cîntec de dor
și raze de lună ce bat în geam
speriind fluturii din negura nopții
Cine știe fără să deschidă ochii, ori
să-ntindă mîinile apucînd drămuîtele trepte
cînd somnul îți linistește privirea: Oare poți ști?
Acum recunosc cîntecul despre noi,
cu cuvinte cuprinse-n deștepțarea lăuntrică
a sufletului românesc — „Mirabilă sămînță“.

GHEORGHE VINTAN
Alba

O FLOARE ALBĂ

Războiul i-a dăruit mamei
un pumn de lacrimi fierbinți
tot el îi umplu tatei
buzunarele cu gloanțe
fraților mei
un plic cu sărăcie le dădu
iar mie-mi lăsa
pesimismul
să-l încerc abia după ce
mă voi naște

Iți voi înapoia
războiule
toate aceste daruri
la întîlnirea noastră
într-un timp ce se numește
niciodată
și într-un loc ales:
nicăieri

O floare albă
crește-n umbra ta
Am s-o culeg
și-am să ți-o-nfig în piept!

MIHAELA VLAD
Sebeș

MAMA

Mamă, naște-mă din nou în luna mai
Să mai pot țipa spre lume dintre flori,
Să mai plâng în leagăn singur și să mai
Trag de cozile de cal pe ursitori

Și să cresc voinic sub sfîrcul roș de țîță,
Să mai bat cîmpii cu mine însuși ca un înțelept,

Cimpoi să-mi fac dintr-o grăsană mită,
Să fiu un ciob de suflet într-un pumn de piept

Iar aş fugi în pielea goală prin ploile cu soare,
Copil războinic în fruntea hoardelor de aur,
Să-ăs adormi tîrziu, ucis de visc, pe răzoare
Trupul meu curat s-ar preschimba în laur.

Mi-ăs face arc să trag dibaci în lună
Şi i-ăs spăla de glod pe bivoli cînd se scaldă,
Cum m-ăs întoarce-n sat ca vremea bună
Să mă aştepți în poartă cu plăcintă caldă!

N-ăs mai începe, mamă, viața mea cu stîngul
N-ăs mai iubi ca prostul pe oricine,
Harnic, mi-ăs duce pîn'la capăt gîndul
Şi n-ăs mai da nici cinstea pe rușine.

Aş zice tătîme-miu să se opreasă
Şi ţie, mamă, blînd ţi-ăs spune: „Stai“ ...
V-ăs legă inimile, în trupul meu, să se iubească

Ah, mamă naște-mă din nou în luna mai !!

BALACI PASCU
Arad

FRECVENTĂ REALULUI

O lovitură de bardă și apa țîșnește
limpede și sublimă din stîncă din
aceeași stîncă neliniștea țîșnește
de trei ori mai limpede și mai sublimă
totul
se petrecă aievea de cîteva milioane
de ori pe secundă

ION BURHAN
Argeș

COLUMNĂ

cînd grîul legat pe corăbii sprijinea
șoapte în apele Dunării spre întunecări otomane
trupul satului se-ncorona cu pruni înfloriți
iar palmele îndurerate nașteau grîul cel fraged

atunci sîngele limbii române
a sculptat gîndul cel liber să biruie
și nu a mai uitat

ei l-au prins sub palma streină-a platanilor
nu l-au știut și nu l-au avut sărat
în nări și pe vîrsul limbii
și nu l-au simțit nădușit încrîncenat
prin canalele lor n-a mai curs niciodată
fluviul de sînge al grîului
deschingat din cătușele lui martie
curge prin palmele îndurerate vine
spre noi nu vă temeți nu ia și nu mătură totul
el dăruiește copii, și hotare
orașe și cerul în flori de sulfina

atunci sîngele limbii române
sculpează în gîndul cel liber
chipul ca merii spre toamnă
al sîngelui grîului
și nu mai uită

cînd ochi înrăoșiti au mohorît creștetul satului
în loc de mirese albe de pruni
sîngele grîului s-a zbătut în pămînt
și-a răcnit și-a durut în palmele noduroase
întemnițate pe coase și seceri
sîngele grîului a păsit îndurerat spre noi
cu bucuria și chipul curat ca o fintină
zămisilitoare

atunci sîngele limbii române
a plîns pe umărul lui
și n-a mai uitat niciodată

sîngele grâului are știință de țarini
de stele de bubă rea știință de jertfă
de credință și de iubire nicăieri cu graniți în juru-i
din inimă și-a rupt o bucată și-a
înierbat orașul cel viu lui rămînindu-i
zările, bobul de rouă, bălgarul cel gras, promisiunile
și îndureratele palme răstignite pe spicul greoi
sîngele grâului gîlgîie învolturat
cu putere de mag la orice răstriște
și plînge în noi ca un dor nemuritor
ca un înțelept zidit într-o carte cu gînduri cu tot

atunci sîngele limbii române
își toarnă toate limpezimile sale
în columnă care vecinic nu uită
nu uită.

IOAN ENEA MOLDOVAN
Bacău

PARCUL

umbre deplasate spre singurătate
așază mîhnirea de-a curmezișul privirii
perfizi locuitori ai vederii mele
aștern felii de trudă pe obraz
șoapte de marmură ale statuilor
șiroiesc prin crăpăturile nopții
aproape de mine cu o viață de fluture
liniștea face eforturi să fie întreagă
peste secundele împrăștiate albastru
cade lespedea mușeniei
și lucrurile încep să tacă vîjelios
mai tare ca sîngele

VICTOR MUNTEANU
Bacău

APRILIE 1982

Iluzia-și face iluzie și poezia
trece drept avangardă
trotuarele halucinează,
nuanța crinului se risipește încet în memoria
Grădinilor Semiramidei,
ochii voltați ai lumii mai exoftalmici apar
pe obrazul de brumă al pămîntului, —
se naște, se pare, un strigăt ca de înger
din sîrma ruptă a telegrafelor, —
ieșiți înafara lumii din lume! —
cadența bolborosită rămîne sensul heraldic
al faptului prea curînd consumat,
steaua de sus e steaua de jos, singura
dorință acum este pacea!

* * *

Nu vindeți cuvinte unei iubiri care vă iubește pe
voi în contumacie,
nu vindeți cuvinte oricum și-n orice sens,oricind
ele pot
dovedi cît pot trăi și cît de mult pot mori —
ele rar se găsesc și atunci sunt scumpe, mai mulți
decît
aurul lucesc, cînd trec în feeric rămîn în etern; —
de mic învățam a le ști și doream să mă știe,
chiar printre cimitirele mele de jucării, chiar prin
tre
fragmente de Creangă, Frații Grimm, Andersen,
chiar mai
tîrziu printre cînturile Iliadei, chiar
printre versurile Meșterului Manole și Mioriței,
chiar
și tăcînd în fața manuscriselor cenzurate de-un
gînd
mai presus decît toate —
nu vindeți cuvinte, niciodată ele nu pot fi greu
vandabile

pentru poetul care aşteaptă în fața trandafirului
explozia marelui adevăr,
niciodată ele nu trec fardate din dicționare-n vo-
cabular,
doar cu mierea și pelinul lor
umplîndu-ne, doar cu dălțile lor cioplind nemurirea
mai
frumos decât Fidias chipul zeilor.

GELLU DORIAN
Botoșani

CONTRASÄGEATA INIMII

Ca unul dintre cei imputerniciți să vorbesc
în numele necodificat al speranței
de la răsărit și de la apus
fiindcă n-ajunge condamnarea templierilor,
am făcut altceva decât să trag gloanțe
dogmatice în ceafa lui Isus...
Și mantaua și sutana săntăgăurite
de loviturile de spadă din timpul duelurilor
cu cel atotputernic
și nu de tot felul de percepțe pitagorice
care reduc la răfuială surisul angelic.
Ca unul dintre cei prinși în plasa uneltirilor
tot scoțînd ochii deschiși de grația unor aberații
am dreptul să-mi blestem judecătorii
timp de o zi întreaga...
și n-am trecut cu viziera coborâtă
prin puful fin de păpădie
deși horoscopul n-a încetat să ragă
Ca unul dintre cei care știu cât de minuțios
se iubește într-o gheretă
orice denunț mă face dator vîndut
și pumnii mei strînsi devin
mult mai grei decât trupul...

GEORGE LUCA
Botoșani

DACĂ UCIZI

Dacă ucizi, dacă ucizi un cal
ce-n zborul lui nu poate să te vadă
te umpli de norocul celor orbi
cu gura înnegrită de zăpadă

dacă ucizi, dacă ucizi un plop
ce singur trece-n aburoasa toamnă
sărută-i frunza fără de noroc
pe care clorofila n-o mai cheamă

dacă ucizi, dacă ucizi un ochi
ce din lumina lui privește afară
nu mai găsești sub steaua lumii loc
pe unde ochiul tău să nu te doară...

VICTOR TEIȘANU
Botoșani

SPAȚIU POETIC

întocmai fluturelui
care și-ar depune larvele
în flacără luminării —
această rotire
în jurul meu
tot căutând mereu...

VARA BAROCĂ

Streasina casei se sprijină
de spice. Albinele își revarsă
zumzetul într-un azur adânc.
Soarele se întinde pe cer
leneș ca un pisoi săcul,

Lîngă un gard minuscul
un mușchi deshidratat
visează pluguri înfipte în nori.

MARIN IFRIM
Buzău

ÎN SCENĂ...

Au ieșit în scenă, soldații de plumb
parașutați din avioane cu motoarele
îngheteate,
Nimeni n-a reușit să-i aplaude
fiindcă
spectatorii ciudați aveau palmele sparte
și bieții soldați, simple mașini
dirijate,
făceau tumbe pe gratis, caraghioși
și săraci,
smulși dintr-un capitol anacronic
din carteia
de istorie a unor popoare
cu imaginea morbidă
ca o boală necruțătoare,
rea și avidă...
Nu stătea nimenei la rînd la bilete,
sala era aproape pustie,
șoareci de sticla apăreau livizi din
bortele hilare din hîrtie
și trecerea lor gonea spectatorii,
în marea majoritate, femei;
Rămîneau pe scenă, singuri, trăști,
actorii,
neînțeleși de nimenei, ce mai circ, ehei!...
Supărăți, soldații,
(ce melancolie!...)
puștile ardeau ca într-o magie...

GEORGETA LAZĂR
Bihor

DIFERENȚE CİNTATE

Mai important decât un ochi
e plînsul.

Mai important decât un drum
e un călcău.

Mai important decât o viață
e un om.

SENS UNIC

Fiecare frunză închide un
lung corridor către soare —
la nașterea ei, singură hotărîse
prima ruptură: o anume față
umbrită tot timpul, cealaltă
să fie ținta indubitabilă
a unor raze.

DAN ADRIAN
București

LAUDĂ SEMINTELOR

În orice sămîntă de pe pămînt
steaua vedea un astru
— iar pe sine nu se vedea
așa cum un ochi nu se vede pe sine
Un astru era sămîntă de iarbă
scăpată din ciocul unei zburătoare
ce și-o dorise drept hrana
Astru era cu adevărat
sămîntă căzută
pe un acoperiș de casă părăsită
Văzînd-o
lumină era privirea ei
căldură și dragoste

Dar steaua nu se îndura încă
a spus că sămînța ESTE
și nu era și nu
dar deodată
de căldură coaja i se sparse
ca la ou
și pentru a face stelei un semn
sămînța zvîrli din sine
o sageată verde
despre care
dinainte știa că o va fi
și o va răpune.

ARDELEANU TEODORA
București

CĂRARE

Din lunga vară
Doar un strop
Dintr-o rază
Îți mai amintești;
Puțina culoare,
Cu care te-a ocrotit
Toamna,
Ți se pare o oază
Îndepărtată

O, cărare în răscruce
A lunii!

LACRIMA ZORILOR

(Ieșire în câmp)

Cînd pintenul cocoșului
Strivește adormirea

Și puterea nopții,
Biciuire a morții,
Se frînge
Peste lopețile ochilor,
Aud șfichiuirea luminii.
Dar nu-i chip
Ca floarea de prun
Să se amestice
În albul etern al năframei.
O, primăvara
Cum mînă armăsarii
Împotriva ogorului
Mamă și tata
Sînt surghiunit
Al brazdei din voi!
Norocul trece-ncolțind,
Ca un bocet m-aleargă.

Chin e pe lume
Lacrima zorilor

CRISTIAN ARTEN
București

LA BALCEȘTI

Ne așezăm aici la masă,
pîinea între noi,
stăm de vorbă
despre călătoria prin schitul de lună,
rana de pasare fierbinte
ce vede
de pe orbita tremurătoare?
cum e fără somn?
apa sufletelor
de cîte ori s-o schimbăram
să fie proaspete chemările?

Cojile de lumină ale
tălpilor tale vînate
ne-au ajuns hrana pînă azi
și gîndurile-ți
iata-le trestii
printre care foșnim.

LUMINIȚA GHERMAN BALALAU
București

CURÎND

lui Lucian Blaga

Pune punct,
nu te costă nimic,
pune punct.
Descarcă din
pușca desnađejdii
trei-patru gloanțe:
cel al speranței și al luminii,
al dragostei și al înșelăciunii.
Cel de al treilea fi-va
cartușul prieteniei
care n-a luat foc.
Împușcă iepurii albi
pe blana cenușie a nopții
și ia poziția de drepti.
Curînd, pe lîngă tine
va trece fericirea . . .

LÄUDATĂ FIE CLIPA

Läudată fie clipa
pe meleagurile
solare ale cunoașterii.

RADU CANGE
București

LA UN POM

Ia-mi păcatele pomule, ascultă-mă,
Dramul meu de vecinie, de îl am, primește-l.
Nu săn mai fericit decît țărâna și rădăcinile.

Ia-mi neputința, plîngerile risipește-le în vînturi
În scorburî tînguitoare încide-le, departe, sub
stînci.
Nu mai săn pentru fruntea mea arsă, spălată de
ploi.

Tăcerile auzi-mi pomule, neliniștea — ape.
Dă glas pămîntului pe care îl port ca pe o rugă.
Poate va crește floarea albă și floarea-nfocată.

A cîntec luminează-mi gura, zarea încisă
Deslușește-mi — și urmele căprioarei, rogu-te.
Tulpină, dă-mi visarea din ramuri și freamătuș.

Demult m-au părăsit bucuriile, ca păsări toamna
Tara de baștină — Dimineți de rouă și borangic,
Cînd deasupra pădurilor, sărătăm roata de rîuri.

A, fluier de soc, ars și subțire, întors pe doină.
(Seninuri prăbușite, te fură poteca, bâtrîne)
Din jeratic făcută, margine și floare albastră.

Poate mă vor auzi frunzele și ele vor svoni mai
departe
Poate cerul va cădea în mine — apă-n
Ciutură — sau poate mă voi pierde întru tine,
frate.

Brațele în crengi, picioarele în rădăcini, trunchiu
în trunchiu.
Pom rotat, în zori voiu mătura frumos bolta de
stele.
Leagăn să fiu și foșnet, țara, pămîntul, să-mi cînt.

ȘTEFAN CRĂCIUN
București

DOINĂ

Norii mei curg albi
ca la-ncepuri,
valea de dor
spre mulți se ridică...
Lasă-mă, mamă,
fără dor, fără lacrimă,
fără visele ce mi-ai țesut
înainte de a mă naște,
lasă-mă în singele ierbii,
aici, la-nceput,
în șoapte de doină,
la poale de dor,
unde plopii se pierd
printre stele...

AUTOSTRADĂ

Ploaia se topea și devinea aer,
cenușiul asfaltului acoperea orașul
cuprinzindu-ne de pretutindeni,
cuvintele alergau, alergau neîmblânzite
pe stradă, printre roțile speriate ale mașinilor,
pe lîngă vitrinele copleșite de lumini,
prin nedumerirea roșie a semaforului
ce părea că-și uitase umbletul...
Cu pumnii strînsi, omul alerga crispat
să prindă ultima clipă pe care o pierde mereu.

CARMEN DUVALMA
București

VECINĂ TÎMPLĂ, AȘTEPTAREA

Într-o zi de vineri a vietii tale către seară:
După-amiază se stinge ca o lebădă
(orică pasare
pe limba ei pieră
dar unul
este cîntecul de lebădă).
Bei vinul înselător al amurgului
așteptînd.
Într-un tîrziu
nasc
stele:
Vorbe, vorbe de aur într-un pustiu
(Poemul s-a scris).

TRAIAN FINTEȘCU
București

MĂRTURIȘIRE

Dacă-s fiu de oraș, tot mai mare mi-e vina
Că-n cetăți de pămînt încă n-am fost intrat
Fiindcă-n mine există de mult Bucovina
luminînd amintiri, șovăind tremurat.

Nu mi-a fost dat să trec prin Obcine și doar
Toți ai mei coborîți sînt de acolo-n tăcere
Mănăstirile-n vis îmi apar și dispar
Cum albinele ard încă-n propria lor miere.

Sînt ținuturi de nord măcinate-n cuvinte
Ce-și aşază puterea mai aproape de moarte;
Poate eu sînt menit, și-am știut dinainte
Să le aşez îndelung într-o filă de carte.

AMINTINDU-MI DE LUCIAN BLAGA

Precum la facerea lumii-liniște a fost începutul
Sau poate, ferecate în sine, semințe
Așteptau, fie o ploaie, fie o sete celestă
Să se prefacă în ființe.

Și, doamne, cît rânea cerul
Calda, molcomă lebădă, încât
Devenea sieși durere cum doare
Tăcerea urcînd ca o lacrimă-n gît.

Și apoi, lebăda s-a preschimbat în cuvînt
Precum plînsul în cristale de sare ...
Nimic n-a oprit-o.
Nimic. Liniștea rămase ca o imensă eroare,
Lacrima căpătase gust de pămînt ...

CARMEN FOCSA
București

STAMPĂ CU CEAȘCA DE HISTRIA

Vezi că-n ceașca asta de Histria
și-a spălat sufletul o fată
descoase-i de pe margini
coapsele-i moi de cafea,
lîngă sarea auzului meu
dă-i să bea;

acoperă masa c-o noapte
gîndurile mele — peisaje umede
vor sta la uscat pe speteze;
din țurțurii priveliștii
iat-o! rupe-o țigără,
vrea și ea să fumeze;

pîrjolește-i pe plită
boabe de ger,
la gît potrivește-i coliere de vînt;
hei! Doamna mea, Doamnă — E! — E!
cît mă costă!?
o frunză de poem? — plătesc eu
nu vezi că-n portmoneu ea n-are
decît nori de pămînt?!?

... Și-atunci
Doamna mea, Doamnă — E! — E!
Dă drumul din cafea dimineții
Bucuroasă că mi-am șters moartea
— verde
pojar de pe linia vieții

ION DIACONU
București

MOMENT

au fost seri tîrzii
și zile de toamnă
și iarnă a fost
și încă e iarnă
au fost nopți de somn
și zile de școală
castani au mai fost
și ore de vară ...
din toate-or mai fi,
dar cum, nu se știe
veni-vor cîndva
de-or vrea să mai vie
acum stînd așa,
în casa pustie,
culc sufletul mut
pe-un teanc de hîrtie

și-aș vrea să mai sui
grădini pline-n toamnă
aș vrea, aș tot vrea . . . ,
dar încă e iarnă

IVAN ANA-MARIA
București

STEAUΑ CARE S-A STINS

La ce să mai visez în noaptea astă?
Luna a pășit în oglindă.
I-am descheiat veșmintele și apoi n-a mai fost;
O, tremurul degetelor . . .

Buzele mele încremenit-au
Cusute cu singurătate;
Și steaua care s-a stins
În singele unui ied sfîșiat . . .

SĂRUTUL

Sărutul;
O miță neagră a sfîșiat
Libera trecere . . .

Și buzele, apoi;
Sprijinindu-se de abisul
Unde s-a-ntîmplat primul vers . . .

TEODOR LAUREAN
București

POEZIA

Dacă zgîrrii ușor epiderma subțire
a gîndului meu,

TU săngerezi dedesupt,
sub zarea visului meu
se-ntinde domeniul tău necuprins,
iar în grădinile-mi suspendate
înflorește miraculoasa ta orhidee.
Îmi cutreieri potecile orelor
și-mi locuiești de-a dreptul în inimă:
TU, măduva dulce
a oaselor mele!

LUCA CORNELIA
București

ȚARA

Țara e cerul din cîmpie
Izvorul de sub deal
Trandafirul din inima mamei
Zborul prin brazi de zefir

Țara e leagănu albiniei din floare
E tot ce se naște, și moare aici,
E cîntecul frunzei din pomi
E visul meu de școlar.

Țara e semnul pînii pe masă
E libertatea mea de a scrie . . .

ION MACHIDON
București

CÎNTEC

Și de plîng izvoarele
eu să-mi chem mioarele
iarbă să se facă
dorul meu de apă.

Lacrima de rouă
fără vînt de moarte
trece și cînd plouă
somnul lîngă noapte.

Și mai bate-n frunză
miezul de cîmpie
ziua-n zbor de pînză
să se scurgă-n vie.

În amurg de doină
murgul să se culce
și trezit de doină
glasu-n ea să-nece

ACEASTĂ SĂRBĂTOARE

Atingem soarele din ochii bătrînilor,
ca o regăsire a tinereții trupului.

Stăm cu inima
rotind lumina de primăvară,
ciudata pădure a coborît în dreptul grîului
să-i brâzdeze culoarea.

Privind duioșia din povestea bătrînilor
întrâm în această sărbătoare
căutînd copilăria părinților
În aerul înalt de țară.

RODICA MANDI
București

DE PRIMĂVARĂ

Pot să înțeleg primăvara
zborul invers al fluturilor,

alergînd după primii miei
smulg ciobanului bîte
din dinții cîinilor.

Apoi, să mă așez la izvor
cu misiunea
de a-mi spăla sufletul.
Beau apă.

CĂLĂTORIE

Am început
să văd drumul
Apoi obiectele: copaci
pietrele
zidul
și cerul.

Am împrumutat
acestora
niște ochi.

Iar ochii agătați
în cer
supravegheau
Totul.

OZUNU ALEXANDRU
București

* * *
Plecă-ți capul
vioară prelungă ți-e corpul
ridică mîinile
sexul ți-l ascund valurile

Mângiile păsările
rănit ești de privire
Aruncă masca
ea va pluti între noi pe vecie.

PRIETENIE

Tu,
eu,
Topeam încet pietrele
în palmele noastre,
stăteam în jurul nopții,
eram doar noi
și infinitul timpului
ce va veni

VLAD POPESCU
București

*
* *

Știu, oamenii vor mai mult
Vor crește ploi de început de luni
Refugiate în muzee într-o zi
Simbolizând pe verticale
Colunne de melancolii

Și totuși, cât e de nespus
Să am un deal unde voi reveni.

MARIANA STANCIU
București

PEISAJ

Fără de seamă se arcuiește clădirea
Triumful designului în beton
Asupra înselătorului asfalt

Aceeași limuzină aurie
S-a integrat de-acum în peisaj

Aceiași brazi urbanizați
Divid prim-planul zilelor tale

Din turnul de zgură și fildeș
O parașută ezită cuviincios
Soarele o carbonizează domol

Cât soare atâtă cruzime
Câtă lumină atâtă nemurire

MIRELA SURDULESCU
București

PATRIA

ca un murmur
peste iarba și mugetul
zimbrilor
sägețile-i de raze
păsări de cădere
în picaj
doborînd
arcașul nevăzut
zămislit din inima ta
aidoma
celor ce ți-au dat nume
TU
dîndu-le nume
pămînt al sevelor
veșnice...

PRINCIPIUL NEMURIRII

întru dăruire
ninseseră semințe roditoare
mâinile zeilor
plămădă și semn
în brățara de stînci
a Carpaților.

și rod din rodul lor
a fost să fie
slacăra nestinsă
durind pod de lumini
pe tîmpalele de piatră
ca o aură vie
prin secole-n secol
purtînd...

din chiar principiul nemuririi
existăm.
fără tăgadă.

stare de veghe
în ierni și răstriști
încrustat ne e-n sînge
celestul lor semn,

și cum altfel
cum altfel
moartea
moartea
se sperie și fuge
de rîsul nostru sacru?...

PAUL VINICIUS
București

CORIDON

Sînt păpădia — nisipul de aur
Al lucrurilor nebăgatelor în seamă
Oblojind rănilor de beton.
Eu vă păstrează prospetimea
Prin curtea fabricii.
Sînt floarea sudurilor vechi
De otel.
Prietena butoaielor bătrîne de tablă
Ce picotesc vara
Pe platforme. Eu
Aprind potecile și
Nostalgia căilor ferate secundare
Printre frunzare.
Eu păzesc străzile uitate
În fiecare an cuceresc drapelul
Păsunilor verzi.
Globurile mele de puf
pe praguri ucigașe de crini.
Ale grației
Pînă toamna tîrziu.

GEORGE SAVU
Cluj-Napoca

TÂRM DE PACE

Toamna pulsează împliniri
Și culorile zilei adună drumuri
Vraja însiripă alte iubiri
Timpul picură din turnuri.
Târm de pace celor care vin
Cu brațele încărcate de mâine
Printre săruturi trece zborul lin
Tăinuit de suflet și de pîine.
Mii de ani încheagă un trecut
Arc al anilor lumină
Gîndurile sapă alt început
Ființa mea acestei țări se-nchină.

INSCRIPTIE PE COLUMNĂ

Mă simt legat de drumul străbătut
Prin fapta muncii-n lume
Cu cel venit să poarte scut
Neprihănitului nostru nume.
Mă simt legat de cel
Ce datina-și cinsteste
De omul destoinic și înțelept
Cu tot ce am, cu tot ce izvodește
Pentru mai adevărat și drept.
Mă simt legat de seminția milenară
De luptătorul cel mai bun
De comuniști, de țară
De oda ce-o-nălțăm acum.

OCTAVIAN GR. ZEGREANU
Cluj-Napoca

DE DRAGOSTE

Pe noatenul dorului vin
cind luna-i cît iedul de lapte
în plopul ce plouă cu șoapte
că nu știu să mor mai puțin;

sînt, poate, ursit să mă-nchin
la flacăra murelor coapte
ce-mi umplu ființa cu noapte
din dulcele haos divin

și-aud cum dă-n floare sulfina
din care euleg zurgălăi
de rouă și-mi suflu retina

de colbul stelarelor căi
și-o scald fără saț în lumina
frenetică-a sînilor tăi!

POEM CU PĂRINȚI

pe roua genelor fierbinți
coboară cerul în părinți
și-i pînă-n ultimul cocor
puștiul sufletului lor!
Părinți tăcuți, frumoși, puțini
străluminind ca seva-n crini
încet, felin, arar, ușor,
se contopesc cu umbra lor!

ION ROȘIORU
Constanta

* * *

Înainte de a pătrunde cu totul în mine
numai solemnitatea malului s-a opus revârsării
în sensul în care valul străpungea intimitatea
zorilor
ca și cînd toate serile se stîrgeau plîngînd în
poala bunicii
fără de care nu s-ar fi lepădat mila din umbrele
fărîmițate ale norilor
am plecat străin întrezărind printre obloane
fericate
desfrîul necugetat al nopții
Las tulburarea pe seama înlácrimatului innocent și
mîntui o pată de vis abia îngăduită în lumină.

* * *

Visul meu smuls din aripa nopții
peste fioroase cascade de timp
Dincolo de vuietul lor neîndupăcate regăsiri
adulmecîndu-mi iluziile, mă astern
pe praguri ucigașe de crini

Ultimul stol de lăstuni depărțîndu-se
îmi deplîng înfățișarea și eu
de-abia că pot să le mai spun:
Înfometate guri de neant doar vouă mă supun.

PETRE SANDU
Constanța

LA PRIMA VEDERE

ce știi tu despre fracțiunile de secundă
lipîndu-se pe retină ca acele de magnet
ce pot ști călcările tale roase și roze
bașicile meschine din talpă
despre cuiele răstignite despre bicele poeziei
ce știi tu să faci tot atât de bine
și mai bine decât asta
ce vrei tu să faci
la prima vedere o rană nu-i decât
o privire deschisă

TOALETA ESTIVALĂ

știință prefacerii
roșu în violet
apoi prin albastru
verde
ici-colo cîte o lacrimă
de sudoare prelinsă
dintr-o formă într-alta
trup în trup
împlinind toate golurile
lipitoareo îmi zici
și îmi lași răsuflarea
fierbinte pe spate
mă întorc
și nu ești

decât
o rostogolire de mici pietre
multicolore
roșii prin violet
în albastru
și verde

LAURA MARA
Călărași

DARE DE SEAMĂ ASUPRA REPARATORULUI DE FRIGIDERE

reparatorul de frigidere nu citește poeme
el trece tot mai singuratic pe stradă
fără cruce fără stea fără vîrstă
reparatorul de frigidere n-are văz și miros
el e un șarpe un viezure un zeu cu destin programat
și rîde călare rîde în aer rîde pe jos
în limba lui ciupită de vârsat

PAVEL ȘUȘARĂ
Călărași

POVESTE CU IARBĂ

A bătut soldatul în fereastră
dar tata l-a alungat ca pe o
vedenie
a mai bătut o dată și tata
a zis în continuare povestea cu . . .

A tras în fereastră soldatul și
atunci înjurînd
tata
s-a îmbrăcat și a plecat.

L-am condus cu mare alai
la poarta
de pămînt verde.

MIRCEA DRĂGANESCU
Dâmbovița

O STÎNCA

Stînca
E în calea vînturilor
Praful
Nu se aşază.

ZORI

Apa îmi spală
doar somnul de pe față
Visul rămîne.

DELTA

Atîtea aripi
vin aici, că delta
ar putea
să zboare.

STRĂBUNI

Nu priveau stelele
pe fereastră,
ci prin ușa deschisă.

SPERANȚĂ

Abia s-a nserat
și doi umeri goi
aduc ziua de mîine.

GARĂ

A venit trenul.
Oamenii urcă
așteptarea rămîne.

MARIAN TRUICA
Filiași

BĂRBAȚII TINERI

Bărbații tineri pun umărul la greu,
Seamănă grâu, scot din adînc cărbune,
Bucuria nu-i trădează, îi cheamă mereu,
Spre clipa de ardere ce nu apune.

Bărbații tineri sunt bărbații țării,
Au gîndul bun și firea tare,
Beau apă din izvorul de lumină zării,
Speranța în iubire nu are vindecare.

Bărbații tineri scriu poeme,
Imn vietii-înalță datorie,
Primăvara coboară peste vreme
Și crește în rod-Tara-n temelie.

DOR DE LANCRAM

Dor de Lancrăm
Dor de-o floare
Ochiul treaz
Drumu-l măsoare.

Dor de Lancrăm
Dor tăcut
Peste suflet
Petrecut.
Dor de Lancrăm
De lumină
Și de pace
Cuvintele
În corole s-or preface.
Dor de Lancrăm
Dor de umbră
Poetul, sub clar de lună
Se preumblă.
Dor de Lancrăm
Dor mă poarte
Peste prund
Uitat de moarte

MIRON ȚIC
Hunedoara

I.

Cît de frumoase sănt diminețile
În Cîmpia Română!
Cît de splendide, de
aromate, cît de mlădii
și de vii!
Grîul se leagăna ca o
mare, aurul prin trupul
spicelor aleargă, cîntă.
Crește sufletul poetului,
ca o pădure tînără pînă-n
inima soarelui.
Cît de frumoase sănt
diminețile-n patrie,

în satele ei încunjurate de
cîmpuri de grîu, de
nesfîrșite cîmpuri de grîu,
strălucind intens, ochiul
aproape orbindu-l!
Cît de firească e totuși
această splendoare,
țăranii cît de frumoși,
mîinile lor aspre cerîndu-se
sărutate cu nespusă tandrețe,
ochii lor limpezi cerîndu-se
priviți cu infinită tandrețe!
Soarele mai urcă o treaptă și
secerișul poate începe căci
roua e deja pulbere și
grîul e tare și bun de
așezat în saci.

II.

Puternic e mirosul grîului
proaspăt cules,
dulce ca mierea el este.
Iși intră în nări, în plămîni,
în carne
îmbătindu-te.
Fug iepurii din calea combinelor,
se aruncă orbește cu
nări-le-n vînt . . .

E-atîta naturalețe în jurul
oamenilor adunați la
cules, e atîta veșnicie
în mișcările lor
că privindu-i, o viață
întreagă nici nu mai trebuie
să privești altceva
la fel de frumos.

NICOLAE TONE
Giurgiu

LANCRĂM — SĂRBĂTOARE LUMINII

am urcat muntele
și-am atins cu privirea
ecoul tăcerilor de necuprins
am coborât muntele și m-am convins
că primăvara nu-i rece și tristă
cît are muguri și flori și există
albastrul din pacea zorilor
potîr însurat depărtările

— fă-mă pămîntului tău ascultare
lumină tăcerilor tale fă-mă
dă-mi taina pietrelor în care
să desfășor a muntelui însingurare
de amăgiri și teamă despărțit
dă-mi graiul tău nebănușit
și-ar fi îndeajuns
licărul îmbobocirii să-ting ...

POETULUI

poți fi cîntec stîngaci
ca mâna bolnavului înlățată în gol
cîntec disperat trecător
poți fi cîntec încătușat
precum amintirea care nu se ucide
cîntec în vînt sau pustiu
dar nu poți trece indiferent
risipit fără noimă
prin celesta lui alcătuire de
cîntec sau inimă
pasăre sau teamă
îărînă sau pom ...
nu poți trece indiferent
atît timp cît trăiește Cuvîntul

ION BORODA
Iași

NEBĂNUITULUI BLAGA

Din pragurile desmărginirii
epigonii fac visle
și astfel cioplesc apa
pînă la statuia Marii Treceri
dresînd marea
peste visle să sară.

Cei dinspre adevaruri ultime
întrebă
ce fel de unghii sînt pleoapele,
ce fel de cojî vor fi unghiile,
cum le vom vopsi
privirile să nu ne mai lunece
cînd nevăzutul e Marele Orb.

Ce răsuflare e luna mai!
Și-n Lancrâm aburii tainici
ca niște lacrimi neplînse
înfloresc —
semn
cum această de minuni corolă
încoronează precum țărmurile
Marea Trecere
și Hronicul Vîrstelor e Cîntec.

Cu netrecătoarele Corăbiu cu cenușă
săpăm să dăm de stele-n apă;
În Marea Trecere s-a ziduit ciobanul
și pentru vecie acest Plai
e durat cu nume de mioară
și dreaptă stă
Cumpăna apelor —
astfel pe ea nu răstignim pasărea,
ci-n noaptea fără somn,
în Gorun,
cînte să se facă om.

MIHAI ȚICLĂU
Iași

POSTPEISAJ

Nu mai pot privi...
Din pricina ferestrelor
acoperite de ochi
înlăuntrului meu i se varsă
imaginile

Zadarnic copiii
prin iarna memoriei mele
își caută săniile

Spre celălalt mal
al întunericului
sicrie migratoare
alunecă-n păsări

Și nu le mai pot urmări
nici urma...
Din pricina râului
tulpina dânsului clatină pietre
nu maluri
Și vai fără vînturi și iar fără valuri

Nu, nu le mai pot asculta...
Din pricina ferestrelor
acoperite de ochi rogu-vă:
Luati această părere de frunze
ori poate această părere de trup
care sunt
și purtați-l...

GAVRIL CIUBAN
Maramureș

ROMÂNIA CONTEMPORANĂ

Veghează sonde argintate peste vii
și fructe dulci imponderabil zac,
pe margini reci de ape copacii parcă-s vii
și fetele, în grupuri, citesc iar pe Balzac,

a-ntinerit pămîntul prin noi metamorfoze
s-a scuturat de moarte și de ciuperci rebele,
pe străzi nu mai aleargă copiii cu nevroze
spre țărmuri d-albastru și-albastre filomele,

semețe păsări cîntă pe veșnicele plaiuri
cînd noi cu griul pînii însămîntăm cîmpia
purtîndu-ne destoinic preludii noi de naiuri
flamengo lungi ne binecuvîntează via.

GEORGE CUCU
Prahova

CÎND A PLECAT LA RĂZBOI

Cind a plecat la război,
Tata a luat cu el cîte-o parte din noi

Soră-mii, ca fiind cea mai mică,
I-a luat ascuțîșul privirii și l-a ascuns sub tunica;
Mie mi-a luat vocea tremurată
Deprinsă-abia ca să-l numească tată
Și-a pus-o-n desagă.

Din cînd în cînd, în tranșee,
Le lua și le-aburea
Cu răsuflarea aspră din tulee.
Cind a venit glonțul,
A trecut prin ochii
Ca un zbor de rîndunică al sor-mii
Și prin vocea mea tremurată
Deprinsă-abia ca să rostească tată.

De-atunci soră-meă, de cîte ori caută-n zare,
În ochi ii lucește ca un plumb durerea de soare
Iar vocea mea, tremurată,

Deprinsă-abia ca să rostească tată
A-nghețat între buze.

Cînd a plecat la război,
Tata a luat cu el cîte-o parte din noi.

GEORGE HANIBAL VALEANU
Prahova

REZULTATUL ÎMPĂRTIRII

Dacă împărți un lucru
Inegal cu el însuși
În zone de fîntă,
În zone de pămînt,

Mai rămîne doar urma
Din miezul împărtirii:
O dorință carnală
De A și către Sînt

LAURENTIU ZAHARIA
Prahova

ÎN DIMINEAȚA ASTA

Eu am un prieten
în fiecare punct cardinal.
Pe fiecare continent am o posibilă iubită, fidelă,
Sînt pentru dimineața ei, care m-așteaptă.
sînt pentru culoarea ei,
sînt pentru grația ei, acum, în dimineața asta,
pe cînd mă îndrept către dînsa
și cînd prinde cheag în mine o marmură albă,
ce se face repede treaptă și o suie... densă,

STEJARI RĂSPUND DE-NĂLTARE

Stejarii ridică un braț,
stejarii răspund de-năltare.
Virtejul le scurmă obrazul ridat
și fulgeră-n depărtare.

Un seismograf gradat la infinit...
Nevada geme de-un spasm nuclear.
Fulgeră, și bunicul meu nu s-a-ntors încă
din primul război mondial

Printre ramuri bunica-l așteptă să vie
cu tresării de oale-ulcele.
Stinge cărbuni în lacrimă, -n sîn,
descîntind planeta de rele.

ION BRAN
Satu Mare

VÎNT PIERDUT

O să-mi dăruí ochii
Ploii de dincolo de sine
Durerea va dăinui
Independent de
Necunoscuții adîncului.

KLARA NAGY
Sibiu

COPII VÎNIND ADOLESCENȚA

Vîrstă legată la țărmul uitării,
Copilarie
schimbătă pentru o mai înaltă chemare.
Și la picioarele noastre
foșnetul pietrelor
rostogolindu-se spre văile apelor.

De aici cerul
fremătind ca o spendidă fiară
se poate întîi
De aici din umbra copilăriei
numai strigătul adolescenței
de trădează
îțișnind ca un ogar
să poarte lumina obosită
în bătaia arcurilor noastre.
Coardele întinse ale simțurilor
așteaptă un semn. O rază,
și val după val
sîngelul nostru va coborî
să se adape
în poiana oglindă a chipului nostru
de adolescent
înundată de tainică și promițătoare lumină...

SIMION-PETRU OPREA
Suceava

SONET CĂTRE DRAGOSTE

De-ar fi să pierd semnele tale
rămase-n mijloc de auz,
aș fi, cum fără de vocale,
o limbă moare prin refuz!

Chiar de-aș trăi limbile toate
și aș fi duh mînuitor,
fără de dragoste o moarte
ar fi în gura tuturor.

Chiar de-aș ucide nepătrunsul,
tăcerea lui să o dezic —
dacă nu-i suflet fără dînsul,
fără de tine nu-i nimic!

Căci tu ești ceea ce rămîne,
restul abia-i putreziciune!

TUDOR VASILE
Suceava

TÎRZIU

Tîrziu te regăsesc în toamnă,
înmugurită în peisaj pal,
floare.

Păr abanos buclat
largă frunte
Tot ce unic o lume ascunde.

Tîrziu caldă șoaptă dor răzvrătit
Ai revenit.
Mă iartă: în parc desfrunzit
Pe alei povestitor
Cu tine călător
Am vrut să fiu.

VASILE MESAROS
Teleorman

FĂCLIE DREAPTA

La chipul tău ridic columne rare
Să-ți fie linistea ca șoapta unui mit,
Albastre păsări infloresc în zare.
Precum s-ar cerne lin din infinit.

Și eu ridic în palme roua sfîntă,
Lumina pentru pleoapa ta duioasă
Atunci cînd numai dragostea mai cîntă
Și se preschimbă-n valuri de mireasă.

Vom înverzi mai tineri în mirare
Atât de puri cum doar zăpada este
Pe cînd iubirea, sub minuni solare,
Va da în rod ca floarea din poveste.

Rostirea mea se vrea făclie dreaptă
În ochiul cel mai pur pentru cuvînt
Iar cerul însuți fie-ți alba treaptă
La pragul patriei nemuritor și blînd.

EA ESTE PATRIA

Doar logosul pur
îngenunchiere sfîntă e sub tîmpilele patriei
Istovire altfel numită decît
somnul ce-mpressoară plaiurile suverane.

Numai supunîndu-ți aurul dintre hotare,
silaba ciocîrliei și podoaba vindecării,
poți spune: iată vremea
Cum se-nchină-n mine.

Numai înlăcrimînd văzduhul
cu-nfioratele tulpini de grai,
poți spune iată, veșnicia e aproape,
ca este patria cu chip rotund de rai.

ION DEATCU
Timișoara

INSCRIPTIE PE COLUMNA

De-ți este dor de țără, te-ntoarce spre izvor
Și dormi cu crinii noptii pe ruine de cetate
Ascultă cum pe dealuri pasc herghelii de dor
Și cum pămîntul trece prin lespedea de moarte

Auzi cum urcă, tainic, miresmele spre grîne
Ca o ninsoare blîndă de cosmos ireal
În care torc de veacuri albinele străbune
O sevă de lumină pe frunte de caval

De-ți este dor de țără, te-ntoarce la cuvinte
Și-ți spală fruntea-n rouă la cumpeni de fîntîni,
Mai seamănă în brazda acestui Ian fierbinte
Un semn de-nțelepciune prin care să rămîi

ȚĂRANII

A renaștere respiră brazda vălurită-n rod
În caval de vechi obîrșii rotesc sevele-n exod
Și din lutul dacic urcă osia stelară-n sate
Torc în caier mioritic țărmuri de eternitate

Si țăranii iar se-mbracă-n aburii de reavă lut
Pentru a-i zidi lumina Ianului abia născut
Ca-ntr-o mantie celestă, ca-ntr-un rug aprins de
maci
Ei veghează peste veacuri grîul sfînt lăsat de
traci

Torc în caier mioritic țărmuri de eternitate
Care bate de milenii într-un cuib scăldat de raze
El, prin valuri de migrații, el, prin neîngenunchiere
A sădît în trupul țării armonie și putere

Amfora de rod mustește, axul cosmic reînvie
Cînd țăranii spală geana dimineții în cîmpie
Și din arșița amiezii, și din rana pămîntească
Ei aduc pe masa țării dulcea pîine românească.

NICOLAE ROȘIANU
Timișoara

SEMN

... acum ne plimbăm liniștiți pe bulevarde,
ne sărutăm și ne facem planuri de viitor
și în vremea aceasta chiar aici lîngă noi
pădurile ard și cîmpurile mor
se-anunță deci o dimineață bolnavă toacele bat
și nimeni nu știe de ce și de unde
timpul se-ascunde liniștit și timid
în secunde
da se-anunță o dimineață bolnavă toacele bat
și nimeni nu știe de ce și de unde
numai Poetul singur
ca o lebădă albă înhămată la diminețile lumii
ne mai poate răspunde!

PAUL SPIRESCU
Vrancea

DIN CREAȚIA UNOR PREMIANȚI LA PRECEDENTA EDIȚIE

GEORGE L. NIMIGEANU
Mediaș

ÎN LUMINA IZVOARELOR

Toate cuvintele din care mă zidesc
fereastră-n Univers închipuind
semințe sunt în rostul părintesc
în care veacurile se cuprind

Pe gura mea izvoare se deschid
cuvintele sunt pietre grăitoare
în care rînd pe rînd s-au primenit
pînă la mine vîtrele solare

Astfel că eu nu sunt decît ecou
reverberat pe carpatine creste
un trup de Cîntec vechi dar pururi nou
dovada rostuire veghe veste

Și dacă în auz cuvîntul meu
dezleagă noime de-nceput de lume
întru lumina lui nu-s vatră eu
ci veșnicia care-mi este Nume

SEMNE PARTICULARE

De mă veți întreba ce nume port
de unde vin și Legea care-mi este
lumina câtă mi-a trecut prin Neam
va da lăstari colinelor aceste

Se vor desface munci din vecii
sub ei Izvorul viu să se-nlumine
veți auzi cum astrele dintii
riumează mersul timpului în mine

Și-n pleoapa mea veți dezlega un drum
urcind solar pînă în Sanctuare
unde stă scris de-a pururi cine sunt
în aspre simetrii nepieritoare

Cine sunt eu de veți mai întreba
în locul meu pămîntul va răspunde
ieșindu-vă 'nainte cu un sat
cu un izvor cu-o pîne și un munte

ECOU SOLAR

Sunet înalt al unui tainic semn
dacă sunt dacă ești
un același lăuntric îndemn
împlinesc împlinesti

Tărm bănuit nevăzutelor mări
dacă ești dacă sănătă
strajă stăm unor mari depărtări
în tăceri în cuvînt

O străveche lumină ne țese
veste-poveste
noime pe-nțeles ne-nțelesc
clipei aceste

AUTOPORTRET

Oaspe de taină de-o seară
propriei mele iubiri
leagăn de vînt și zăbavă
la nunta Eternilor Miri

Salt de pe-o amintire pe alta
în Cîntec un sunet al lumiilor
în vorbe roire de aștri
cu toate viețile humii

Pe curgerea timpului veste
zălog și prilej de dovezi
singele-n mine dezmiardă
subpămîntene livezi

Pecete pe vagi armistiții
un Gînd mă gîndește uimiri
de mine-n grădini nevăzute
miresme șoptesc trandafiri

Și oaspe îmi sunt cu povestea
poveștilor scrisă-nescrisă
comoară de umbră luminii
și cale spre țara promisă

ARBORELE LUMII

Zise arborele lumii
din mine

Ești un fel
de lumină cu care însel
curgerea vremii
spre fructul din floare
— taina mea viitoare —
cînd seva
a veșnicie
mă doare

Eu deci
îți port Cîntecul
setea
bucuria
și rana

Pentru mine tu
ești o viață
eu
clipei tale
coroana

SORIN ROȘCA
Constanța

CİTEVA ADEVĂRURI FUNDAMENTALE DESPRE POET

Înhămat la osia greoaie a stelelor
el transmite anotimpul probabil
pe lungimea de undă a seminței
în timp ce e privit ca o nemaivăzută căpățină de
porc

agățată-n saloanele gloriei de sămbătă seară
unde pasc pe o temă de Bach
corifeii umili ai norocului
niște între sînii silențioaselor femei Jimuzină.

Nu pare copleșit de importanță să
în formula infernală a lumii;
își permite libertatea de a pune capcane
în rezervația naturală a raselor „Banul face pe om“
și „Capul plecat, sabia nu-l taie“,
își permite uneori libertatea de a iubi nebunește
mireasa strict interzisă a omului de fin
simțindu-se-n largul său pe maidanele friciei
bîntuite de precepte morale.

Împotriva lui nu există vaccin,
împotriva lui nu există gratii,
ghilotină, glonț, cameră de gazare.

Împotriva lui există doar el
înhămat la osia greoaie a stelelor
și imaginea imperfectă a lumii
pe care o poartă, niciodată resemnat,
în spinare.

STARE DE VEGHE

E pace, desigur, livezi cad în floare,
păcatele lumii se învăță-n liceu.
Cine mai stă să-și amintească de moarte
cînd lumea e albă, cînd noaptea e albă
femeie frumoasă și curcubeu?

Pleoapele cheamă fierbinți dulce tremur,
Pe vîrfuri trec îngerii deghizați
veghind peste ziduri cu ochii metalici.
Sub straiele albe transpiră soldați ...

Răsfoim anotimpuri subțiate de ape,
doar caii se pierd printre ierburi tăcuți ...
Fereștele lumii, în zori, aburite,
ascund chipuri pale, prelungi, de recruți.

ANA VIRTEI
Constanța

PE TOATE ACESTEIA LE VOM ȘTI

Pe toate acestea le vom ști
Ascunși sub ziua de ninsoare
Învăluind cu trupul tînăr
Albastrul mic din Carul mare

Iar bobul verde de-anotimp
Îl vom purta răcit pe palme
În cărțile cu dinți de fildeș
Spre verbele cu trupuri albe

Ajunsî departe vom visa
La sărbătorile cărunte
Cînd frigul din cămări de nea
Ne va cădea în zori pe frunte

Iar cu stilouri de solstiții
Vom scrie-nfierbântate plîngeri
Despre lumina dintre arbori
Despre crăpate nopți cu îngerii

Cînd obosiți de-atîta cînt
Și-acoperiți de seri și sare
Vom prinde sub cămașa udă
Un aer proaspăt de mirare.

TIMP

Timp-concretețe de ceară
Tehnică secundelor
De-a auzi totul

Motiv de vedere
În ce privește faptul
Și făptura de miere

Contact direct
Cu respirația mirării.

DIN CREAȚIILE SEMNATE DE ELEVI

AUTOBIOGRAFIE

Umbra brațelor platanului,
Dezbracă roba veștedă.
Pe scorburii ninse greu de flori
Se țes azi zboruri spre adîncuri,
Spre păsări galbene de vreme,
Unde pădurea visului aprinde
Dulci aripi părului în tremur.
Plîng scurse printre ramuri
Pătind pămîntul încărcat,
Irump
Miroșul basmului albastru se stingă
Deasupra pasului meu cald,
Nisipul leagănă din valuri
Truditul ochi ce a rămas.

MARIE CHRISTINE CARAMAN
Gh. Gheorghiu - Dej

TOAMNA MELANCOLICĂ

Adie frunza
cerul ruginește
miresme se topesc
și ard
Toamna iubește!

Din cireșul pădureț
regrete cad ...

MARIA CRISTIAN,
Sebeș - Alba

GENEZA

Sărută-mă pe buze
olarule
sînt o pată de lut

PIERDEREA COPILĂRIEI

Se scurge luna din lămîii
și soarele din portocală
și în căușul dintre mîini
se întîlnesc întîia oară

Aș săruta o floare de gutui
și-albastrul dintr-o primăvară
că m-a cuprins un dor nebun
de-o nebunie mai primară

LIDIA DAN,
Sebeș - Alba

NOUA ZI

Mă îmbrac în lumină
și-nfrijurată aştept
ca zbaterea vîntului
să-mi sfîșie veșmîntul
imaculat
și să-l împrăștie printre
umbrele nopții care se stinge
înceț
delirînd stele
și mută de uimire apoi
văd cum veșmîntul
mi se adună

într-o imensă hrană
ce vor sorbi-o
înfometăji-mi ochi

MARIA DIACONU,
Botoșani

SĂ FII OM

Să-mpletești rădâcina vieții
cu aripa de zbor a ei
Și să-nfigi în pămîntul înțelept
Planta rodniciiei lui
Înseamnă să fii Om.
Să simulgă lumina văzduhurilor
Și să o dăruiești adîncurilor
Înseamnă să fii Om.
Să auzi cum apa rîde
la porțile izvorului
Și să-i bei libertatea
Înseamnă să fii Om.
Cînd crezi în tine însuți
Ești Om.

LIDIA ELCU
Botoșani

DESPRE LUCRURI, MICI POEME

M-am jucat cu tata de-a copiii
Și tata era aşa copilăros!
M-am jucat cu tata
de-a v-ați ascunselea
și tata m-a găsit
m-am jucat cu tata
de-a războiul și l-am împușcat.

Cînd a înviat tata
Mi-a spus că nu e frumos jocul
și m-a certat.
— Tata, dar oamenii mari
de ce se joacă de-a războiul?!

*
* *

Într-o poezie calmă
cineva sta la o fereastră
și se gîndeală,
într-o poziție stranie
cineva plîngea
și într-o poziție tristă
cineva murea.
Într-o zi poetul a început să plîngă
și să scrie
I s-a zis poetul care nu scrie poezie.

NICOLETA ELCU,
Botoșani

COLAJ

Îmi place emisiunea lui Carl Sagan
Îmi place revista „Cutezătorii“
Îmi place „Știință și tehnică“ (singura revistă
de la care cunosc doi redactori)
Îmi place fizica atomică
Îmi place să spun cuvinte frumoase
Îmi place să cred că există extratereștri
și Universuri paralele

Îmi place cerul senin
Îmi place să mă plimb cu bunicul
să-i ascult poveștile
Îmi place să cînt, să fiu copil
dar nu e deajuns
gîndindu-mă la cîte mai sunt de făcut
pe planeta Pămînt

SIMONA MARINELA GAMĂ
Gh. Gheorghiu - Dej

DESTUL

„Destul“ — este cuvîntul ce clocoște tare,
În mii și mii de piepturi, refrenul cel mai sfînt:
„Nu vrem, o, Hiroshima!“ — „Nici noi rămpî de
lansare“
„Doar fericire-n lume și pace pe pămînt“!

Prea mult a dat pămîntul ca hrana — a sale bunuri
Acelor ce îm șoaptă războiul pregătesc.
E prea-ncârcat de ură, de sînge și de tunuri
„Lăsați-mă“ le spune „în pace să rodesc“

Destul a plîns și mama la căpătîiul nostru
Veghind fără-ncetare, tăria i s-a frînt.
Acum este slăbită, dar ea-i dușmanul vostru
„Opriți stocări de arme!“ e ultimul cuvînt.

Destul au fost războaie, și noi avem o lege:
Uniți ca între frați lupta-vom, căci nu-i pentru
profit.
Un bun avem pe lume, și-n veci îl vom alege:
Să fie veșnic pace și traiul fericit!

ANGELICA LUPE,
Sebeș - Alba

ORELE ALFA

Ochiul cerului
e plin de lacrimi
și fiecare lacrimă
e un suflet
Superbă priveliște
să aduci stelele cerului;
în stelele sufletului

COPACUL

Copacul e gol
frunze nu sunt
suieră vîntul
se clatină trunchiul
sărută pămîntul
e plin de omizi
ramuri crăpate
cojile-i cad
roade nu sunt
de unde să fie
capacul nu dă
și nici nu primește
nu are ce da
îl clatină vîntul
îl înghite pămîntul

MARIAN-AUGUSTIN IOAN,
Tulcea

DELTICA 1

cum pașii cei umezi ne rătăcesc spre zi
strivindu-ne cărarea în hoardele de stele
zvîrlite-n lotca — sparte sunt nuferi și defii —
și peștii care tandri nuntesc zvîrlili sub ele

de tine-n vis m-apropii și pleoapele mă dor
(ascultă cum înnoată secundele în oră)
pleiaidele de alge se-nvolbură ușor
și te răsfrîng uitarea se face mai sonoră

zărindu-te nălucă-n oglinda de cristal
pe care-o sparg cu vișla spre malurile goale
pădurea-i catedrală cu arcuri de vitral

iar noi, fugiți de valuri în marginile sale,
cînd noaptea ne zărește din apă ca pe-o pradă,
ne contopîm... iar visul se schimbă în zăpadă...

DELTICA 2

cu lotca trec alene prin sălcii către tine
și valul se îndoiește pe vișlă aplecat
asvîrlie apa verde (și pașii au plecat) ...
arhipelaguri albe de nuferi înspre sine

cum ești înveșmîntată în cețuri și ninsoare
mătasea unduiește pe umerii tăi goi...
... se tulbură oglinda o clipă mai apoi
și plec să-ți cauă trupul într-altă întrebare

eu adăpîndu-mi ochii din malul unde stai
în urma mea vin valuri și noaptea va să vină...
te chem nu spui nimica ci toată mi te dai
deși ești doar idee și eu te-am plăsmuit
din apă trecătoare femeie fără vină
spre care vin cu lotca în ceas de asfințit...

SESIUNEA DE COMUNICARI
„LUCIAN BLAGA ȘI CONTEMPORANII SĂI“
— FRAGMENTE DIN COMUNICARI —

LUCIAN BLAGA ÎN AMINTIREA
CONTEMPORANILOR SĂI

... Sesiunea de astăzi a Festivalului este consecrată amintirii lui Lucian Blaga în inimile celor care l-au cunoscut, care i-au supraviețuit, care s-au format într-un fel sub auspiciile lui, sau care au fost criticii lui din primii ani.

Și eu sunt unul dintre aceștia; l-am cunoscut pe Blaga în urmă cu peste patruzeci de ani, la Cluj, și apoi de-a lungul întregii vieți relațiile noastre au rămas relații cordiale, cu care el m-a onorat și la care eu am fost foarte sensibil.

Prințe cunoșcuții lui Blaga pe care eu însuși i-am cunoscut, și pe care adeseori am căutat să-i storc de amintiri legate de marele poet, au fost colegii lui de la liceul din Brașov, a fost filosoful D. D. Roșca, istoricul Andrei Oțetea, profesorul Horea Teculescu de la Sighișoara, Dumitru Antal, viitorul episcop. Aceștia mi-au vorbit cei dinții despre Lucian Blaga în tinerețea lui și confruntând cele spuse de ei cu cele scrise de Lucian Blaga în „Hronicul și cîntecul vîrstelor”, am găsit că există, într-addevăr, o puternică sudură sufletească între toți acești colegi și Lucian Blaga. Evident Blaga s-a afirmat mai timpuriu decât toți venind cu acest dublu har, al poeziei și al filozofiei, căruia mai tîrziu îi adaugă și pe cele ale dramaturgiei și publicisticii. Știu că toți acești colegi i-au purtat o caldă admirație și că Blaga și-a petrecut o parte din vacanțe, cu multă dragoste, în satul Sibiel, de lîngă Sibiu, la familia Oțetea, care, fiind o familie mai înstărită, își putea permite să primească și pe colegi de-al lui Andrei.

Tot aşa mi-a vorbit despre Blaga şi Horea Teculescu, pe vremea când era directorul liceului din Sighişoara, de marea admiraţie pe care o aveau ei pentru Blaga, dar în acelaşi timp şi de acele incertitudini ale începutului.

Lucian Blaga a debutat pe plan naţional în 1919. Înainte de aceasta a publicat cîteva poezii în ziarul „Tribuna“ de la Arad, dar acestea, nemarcînd încă marea incandescenţă lirică a lui Blaga, au trecut prea puşin observate. În 1919 însă, Blaga apare ca o mare surpriză în cultura românească, publicînd dintr-o dată două volume: „Poemele luminii“, pentru care Blaga a şi fost numit „poetul luminii“, şi acele „Pietre pentru templul meu“, cu care începe toarcerea fuiorului gîndirii sale filozofice.

Aceste poezii au atras mai întîi atenţia lui Sextil Puşcariu, unul din marii noştri filozofi şi istorici literari, braşovean de origine, în acel timp profesor la Cernăuţi.

La început, Sextil Puşcariu a crezut că are de-a face cu unul din nenumăraţii tineri care scriau versuri îndată însă ce a început să le citească şi-a dat seama că are în faţă un mare talent, care se va proiecta puternic în viitor, şi de aceea a fost cel dintîi care, după ce le-a publicat în ziarul de la Cernăuţi „Glasul Bucovinei“, le-a predat Academiei pentru premiere. Astfel că Lucian Blaga, întocmai ca şi O. Goga, cu ani înainte, întocmai ca şi G. Coşbuc sau Mihai Eminescu, devine celebru la vîrsta de nici 24 de ani, apărînd dintr-o dată cu două volume de poezii.

Sigur că Blaga, îndată ce i-au apărut volumele, a ținut să cunoască viaţa literară românească. S-a dus şi el la Bucureşti, aşa cum au făcut şi D. D. Roşca şi Andrei Oțetea, şi a luat contact cu marile personalităţi ale timpului. S-a dus să-l vadă pe marele Iorga. Iorga avea o mare dragoste pentru ardeleni şi făcuse pînă atunci 14 călătorii în Tran-

silvania, unde cunoştea aproape toate localităţile, precum şi pe toţi istoricii, publiciştii şi scriitorii. Blaga era pentru el un nume nou, un nume neîntîlnit pînă atunci, şi l-a primit aşa cum primea el oamenii.

Iorga era un om deosebit de înzestrat, el putea vorbi şi scrie în acelaşi timp, putea vorbi şi putea traduce simultan, aşa încît atunci când Blaga a venit la el să-i aducă volumele, Iorga îşi continua activitatea, şi când a văzut că Tânărul tace, i-a spus: „Vorbeşte, pot face două lucruri în acelaşi timp, să te ascult şi să scriu“. Blaga a fost foarte surprins de acest fel de a fi, el se aştepta la o oarecare solemnitate, Iorga însă nu era un om solemn, el era un grăbit care voia să facă cît mai multe lucruri în acelaşi timp.

Iorga a scris cel dintîi mare articol despre Lucian Blaga, un articol minunat, în care bătrînul istoric îi arăta toată admirarea, considerîndu-i volumele ca pe un dar al Transilvaniei către România Mare. Transilvania a intrat în conştiinţa literară a vechiului regat din acel moment, prin darul acesta a lui Blaga, pe care N. Iorga se străduia să-l releve. Articolul se afla reprodus în întregime în „Hronicul şi cîntecul vîrstelor“.

Tot atunci, la Bucureşti, Blaga l-a mai vizitat şi pe Alexandru Vlahuţă, un alt mare prestigiul literar al timpului.

... Apoi, Blaga a mai venit cu un element care a surprins o mare putere de creaţie, o mare activitate: unul, două trei volume într-un singur an. Blaga le-a putut scoate din ceea ce scrisese înainte la Lanerăm sau din ceea ce scrisese la Viena, aşa încît nu i-a fost prea greu să înceapă să se manifeste şi sub acest raport.

Lucian Blaga a fost cel dintîi dintre români care au creat un sistem filosofic, sistem prin care a căutat să răspundă la toate întrebările la care trebuie să răspundă filosofia.

Apoi în 1936 a fost ales membru la Academie și și-a rostit discursul de recepție („Elogiu satului românesc” -n.n.). Am asistat apoi la prima lectie ținută de Lucian Blaga la Universitatea din Cluj, un mare eveniment, nu numai universitar, dar și cultural, literar și filosofic românesc.

Au trecut anii... Lucian Blaga a devenit ceea ce se știe, și apoi, odată cu cedarea Ardealului, s-a refugiat la Sibiu. În jurul lui Blaga s-a format atunci o întreagă generație care îl adora, care îl diviniza. El însuși îi iubea pe toți acești tineri și mi-aduc aminte că într-o bună zi mi-a trimis o serisoare rugîndu-mă să public un articol al unui tînăr, Petre Hossu, care a scris ceva despre teatrul lui, fiindcă i s-a părut că-l interpretează în condiții superioare.

În 1956 s-a vorbit să i se acorde lui Blaga premiul Nobel dar, din motive de altă natură decît literare, marele premiu a fost acordat unui argentian.

...Eram acum doi ani la Lisabona, unde Blaga a fost un timp ambasador. Si m-am dus la legație: socoteam că acolo a lucrat Lucian Blaga și voi am să văd. Secretarul legației, un tînăr de la Arad, unul Romulus Roman, mi-a spus: „D-le Netea, nu aici a fost clădirea în care a lucrat Blaga și să știi că nu numai dumneavoastră, toți români care trec prin Lisabona vin la noi și ne întrebă unde este. Sigur că mergem să le arătăm“. De acolo Lucian Blaga vedea marca perspectivă a Oceanului Atlantic, auzea murmurul valurilor, acolo a trăit o sumă întreagă de momente, care pentru opera lui au fost aşa de binevenite.

...În conștiința contemporanilor săi, a prietenilor săi de generație, a celor care i-au urmat și în conștiința celor de astăzi, Blaga apare din ce în ce mai mare, din ce în ce mai fascinant...

VASILE NETEA

EROS ȘI ELEGIE

Măretia și seriozitatea unui popor se măsoără după gradul devoțunii cu care își veneră eroii și ambasadorii în fața eternității, — poeții.

Lucian Blaga face parte din categoria poeților vizionari, a poeților departevăzători, el este poetul profet.

Dacă Eminescu reprezintă dimensiunea astrală, galactică, strigățial de zenit al geniului nostru, Lucian Blaga răspunde din ceahala marginie, din dimensiunile abisale ale începuturilor. Iar între aceste două margini se arcuiește ca o grădiță semiramică înalt cintătoare, poezia lui Ion Barbu, iar jos, strălucitorul covor, cel străjuit de vocile cu șoapte multe.

Am avut cinstea să-l cunosc, privilegiu de care vă bucurăți și domniile voastră, cei care călcați pe aceeași vatră, unde s-a aprins pentru a doua oară flacără genoului poeziei românești, dar mai mult decât atât, l-am venerat, pentru că-n ochii mei el era o zeitate, venea de departe și de demult și plutea hieratic ca o întrupare a eternității, menirii și spiritului nostru.

Prima dată l-am văzut în casa profesorului Tudor Vianu. A venit fetița marelui profesor, și mama profesor a făcut prezentările: „Lucian Blaga, poetul. Știi tu, dragă tatii, ce este un poet?“ Si fetița a răspuns cu șagălnicie și promptitudine: „Da! un nenea care scrie povesti pentru copii.“ Da, nu numai pentru copiii — copii, ci pentru toți aceia care sunt în stare să se întoarcă în paradisul copilăriei, care sunt în stare să fie și să-și reamintească că au fost odată copii și că se poate să fiu mereu copil. Si poezia este unul din drumurile miraculoase

care duce spre regăsirea coopilăriei noastre, a purității și candorii noastre...

... memoria mea a răsunat din toate temeliile ei,
din toate depărtările ei, de muzica verbului acestui
poet profet care se întorcea în chip de nouă peste
chipul ţării ...

Unde ești astăzi, nu stiu

TEOHAR MIHADAS

Corespondentă

BLAGA — BREDICEANU

Cineva spunea odată că oamenii sănt pietrele de temelie ale unui popor, iar gîndurile și cuvintele lor sănt susținutul, spiritul său. Cu siguranță că aşa e, pentru că tot ceea ce au gîndit oamenii și au spus, materializînd în cuvînt scris sau tipărit, adăugîndu-se memoriei orale, se constituie în fiecare zi, de la începutul începutului, în file de istorie, ce definesc spiritualitatea unei acțiuni. De aceea, am purces întotdeauna cu credința curată că restituind istoriei literare, cititorilor, rîndurile unor scriitori aflătoare pe „fața nevăzută a literaturii“ facem un act de justiție literară contribuind la întregirea și buna cunoaștere a acestor oameni de suflet — creatorii de artă.

De această dată, am beneficiat de gestul generos și patriotic al compozitorului și dirijorului Mihai Brediceanu, care ne-a pus la dispoziție arhiva familiei, veritabil tezaur al patrimoniului național prin multitudinea documentelor, corespondenței, înșăpnuind astfel un neprețuit act de cultură, restituind cititorului și cercetătorului moștenirile spirituale ale unora dintre cei mai însemnați oameni ai culturii române și europene de la începutul secolului nostru. Deschidem aici seria acestor restituiri din arhiva Brediceanu cu poetul, filozoful și dramaturgul Lucian Blaga, a cărui biografie se completează cu cea a familiei Brediceanu.

Corespondența lui Lucian Blaga cu Tiberiu Brediceanu însumează pînă acum 18 scrisori oferind informații din viața de familie a poetului, din laboratorul creației blaștiene, din viața diplomatică și culturală europeană, precum și proiecte comune

ale celor doi. Este interesant faptul că deși ne-am așteptă la scrisori obișnuite pe linia tradiției epistolare familiale (Blaga se căsătorește cu Cornelia, sora lui Tiberiu Brediceanu), totuși scrisorile în cauză depășesc mult sfera acestui particular, amabilitățile și convenientele vieții de familie, fiind doar o coloratură discretă în peisajul comunicării, căci ponderea mare o dețin, așa cum spuneam, informațiile cu caracter artistic. Poate este firesc un ascenție lucru, fiind vorba aici de un schimb de mesaje și păreri între doi dintre cei mai mari creatori de artă românească, unul în poezie și celălalt în muzică. Banalul se concentrează în câteva cuvinte lăsând loc discursului spiritual, preocupării comune a celor doi pentru o artă românească, adînc ancoreată în specificul național.

Prima scrisoare, datată la 11 ianuarie 1920 din Sebeșul Săsesc, adresată „în calitate de bun cunoscut — în viitor probabil mai mult decât bun cunoscut” (este anul căsătoriei lui Blaga cu Cornelia Brediceanu), este de fapt o invenție a lui Blaga pe lîngă Tiberiu Brediceanu, pe atunci în Consiliul Dirigent, pentru a-l ajuta pe fratele său Licivoiu, în scopul deschiderii la Cluj a unei farmacii. „E totul deja aranjat — scrie Blaga — unicul lucru de care mai e nevoie este o concesiune (s.a.) din partea resortului ocrotiri sociale. Fiindcă și eu că-ți stă în putință să-i dai aceasă concesiune. Te rog foarte mult să faci acest bine unui om bunic, cinsit și stăruitor cum este el.” Informația principală a scrisorii este că totul și că totul alta însă, deși ca întîndere ea ocupă doar trei rînduri „Eu sunt acasă de vreo două-trei săptămâni — înors din Viena. Lucrez ca de obicei și-mi scriu acum disertația pentru doctorat”. Evident, este vorba aici de definitivarea tezei de doctorat ce-și găsea strălucirile, șlefuirea finală, acasă, la Sebeș, unde filozoful Lucian Blaga pusese punct primei sale lucrări filozofice care-l consacraseră. „Kultur und

Erkenntnis” (cultură și cunoaștere), apărută la noi în Editura Institutului de arte grafice „Ardealul” din Cluj în 1922, după cum lasă să se înțeleagă și din altă scrisoare trimisă tot lui Tiberiu Brediceanu, ceva mai tîrziu.

Arhiva mai sus amintită ne dezvăluie și fotografii ale poetului și soției sale, intrate deja în circuit și dateate precis 20. IV. 1920, publicate în mai multe rînduri (este vorba de fotografii executate în atelierul „M. Schiebert, Wien I. Opernring 11” — pe care Bazil Gruia, excelentul restituitor al ineditelor Blaga le aproximează doar în 1920), cu scurte dedicații pentru Eugenia Brediceanu, soția compozitorului, față de care poetul are o mare admirație bazată pe o comunitate spirituală „Cu simpatie intelectuală, Tic Jeni: pe care Te-am numit „rosa mistică” pentru entuziasmul ce-l ai față de lucrările dimensiunii a patra...“

Formulele de adresare în scrisori sunt familiare și calde „dragă Tiberiu”, „dragă Jeni” ca, de altfel și semnăturile lui Blaga, care în permanență semnează „Lulu”, așa cum era alintat în familie. Tonul cald, puțin exaltat, usoarele ironii și maliciozități se înscriu firesc în această „cronică de familie”, aproape fiecare scrisoare, trădînd accentele unui neastimpăr copilăresc al poetului vizavi de cununata sa. Ilustrativ e în acest sens limbajul din scrisoarea datată — Cluj, 1 februarie 1921.

„Lucius salută pe Jeni! — dacă aș fi elev de-a lui Bolintineanu — aș putea zice și astfel: „La Jeni”, care „totdeauna m-a apreciat ca savant” și care baș de ciudă mă apreciază și în calitate de cununat. Dragă Jeni, cu oameni drăguți ca tine sunt și eu foarte drăguț, cu oameni de altă natură sunt „cu stimă reciprocă”.

Scrisoarea este importantă anunțînd preocupările filozofico-literare ale lui Blaga..... în curînd o să public două volume. Unul de poezii cu o serie pe care nu o cunoști și care sunt sigur că îi-ar plăcea

foarte mult. Titlul cărțuliei va fi: „Pașii profetului”, prin urmare foarte bun pentru reclamă. Celălalt volum vorbește despre Kant, categorii, ipoteze: aici grăiește faimosul savant“.

Scrisoarea continuă cu aceeași notă dezvăluind momentul în care poetul dedică Eugeniei Brediceanu poezia „Leaganul”, dedicatie apărută în volum, de altfel.

„Ce-ai zice să-ți dedic o poezie în volum — buna oară cea cu versul „eu cred că sufeream de prea mult suflet” —? Ești de acord? Te rog zi „da“.

Scrisorile au continuitate ceea ce trădează că a existat sau mai există încă o bogată corespondență între cele două familii, căci următoarea scrisoare, datată, tot Cluj, 23. III. 1921 adresată aceleiași Jeni, însوtește volumul de poezii „Pașii profetului“.

„Dragă Jeni,

de astă dată numai două rînduri — lipsite de stele. Alătur volumul de poezii. Te rog să-l citești și să-mi scrii cum ți-a plăcut” —, ca după alte câteva rînduri poetul să încheie semnificativ pentru creatorul ce nu vrea să se explice pentru opera sa. Aceasta trebuie să o facă versurile sale: „Cînd îți trimit un volum de poezii, nu pot să-ți scriu mai mult“.

În acest an, 1921, ia ființă la Cluj revista „Gîndirea” unde Lucian Blaga, aflat printre fondatori, va colabora intens publicîndu-și în paginile revistei majoritatea poezilor și studiilor filozofice. Astfel se explică faptul că scrisoarea ce urmează este caligrafiată pe hîrtie cu antetul „Gîndirea — Revistă literară, artistică, socială. Revistă bilunară. Redacția și administrația: Calea Regele Ferdinand nr. 38, Cluj — scrisă chiar din redacție și însotind volumul cu piesa „Zamolxe” editat de Institutul de arte grafice „Ardealul” din Cluj.

„Dragă Tiberiu și Jeni.

Îți trimit un exemplar de lux din „Zamolxe”. Te rog să-l citești cu atenție și să-mi scrii ce se

poate face. Ne-am bucurat așa de mult de roadele excursiei tale în Banat, îndeosebi de vestea că ai găsit melodia originală a Mioriței. Poate o putem întrebuița în „Zamolxe“. Referitor la „melodia originală a Mioriței“ ne vom ocupa într-un articol ulterior ce va insera și scrisorile către Tiberiu Brediceanu cu privire la o posibilă colaborare dintre ei. Pe lîngă alte scurte informații, epistola înregistreză laconic o știre din laboratorul poetic al lui Blaga, „Am noi proiecte literare...“ Față de momentul la care ne aflăm se pare că poetul se referă aici la următoarele trei cărți ce se aflau în pregătire: piesa „Tulburarea apelor“ ce va apărea la Cluj în 1923, volumul de poezii „În marea trecere“, tot Cluj 1924 și „Filozofia stilului“ ce va apărea în același an la editura „Cultura Națională“ din București.

Pe lîngă acestea, scrisoarea oferă și o surpriză, având pe verso câteva rînduri adresate acelorași Tiberiu și Jeni, de către poetul Adrian Maniu, redactor al „Gîndirii“ care își manifestă — situație cum vedeți nu prea agreabilă și care îndeamnă la enervare și nu îmi permite încă să pui bazele unui trai liniștit“.

O altă scrisoare datată joi, 12 iunie 1924 semnată „Maica“ (se pare a fi Cornelia Brediceanu, mama Corneliei Blaga) adresată Eugeniei Brediceanu, lasă loc pentru câteva rînduri din partea lui Lucian și Corneliei Blaga, care fac același lucru felicitînd-o pe Jeni pentru ziua de naștere a copiilor, Sușu și Micu, născuți în aceeași zi.

„Dragă Roză Mistică, să-ți trăiască copilașii concepuți cu precizieune astronomică-matematică. Așa Kunststück-uri“ mai rare. Numai cometele vin cu aceeași exactitate. Pentru mine firește un motiv mai mult de a-ți trimite un rînd de încîntare. Lulu!

Se pare că scrisoarea este trimisă din Lugoj unde poetul se stabilise în acel an în casa cununatului său Caius Brediceanu.

Următoarea scrisoare de care ne vom ocupa, datată: Berna, 30 oct. 1928 și adresată lui Tiberiu poartă semnătura Corneliei Blaga și o considerăm la fel de importantă ca și celealte, mai ales că ea conține informații deosebite cu privire la piesa: „Meșterul Manole” a lui Blaga.

„Alătăieri a fost o seară de mare satisfacție pentru noi. Pen-Clubul de aici a ținut o serată închinată „Meșterului Manole” a lui Lucian. Hugo Marti, un bun scriitor și director literar a celei mai însemnate gazete de-aici, a ținut o conferință, vorbind foarte elogios și cu multă căldură despre dramă și autor. În urmă, un actor a citit actul III și V în traducerea germană făcută chiar de H. Marti. Lumea intelectuală ce-a luat parte a fost foarte impresionată și l-a asaltat pe Lucian cu felicitări. Directorul teatrului de-aici i-a spus că a rămas încintat de piesă și că ar fi dispus să o joace“.

Tipărită cu un an înainte, în 1927, la Editura Institutului de Arte Grafice „Dacia Traiană” din Sibiu, piesa este tradusă de Hugo Marti și prezentată așa cum subliniază rîndurile de mai sus în cadrul PEN-Clubului de la Berna, în interpretația unui singur actor. Precizarea o facem, conform manuscrisului Corneliei Blaga, pentru a se îndrepta afirmația din „Lucian Blaga — interpretat de... Studiu antologic, tabel cronologic și bibliografic” de Emil Vasiliu, p. 316. Ed. Eminescu 1981, care susține că din piesă ar fi fost jucate două acte în 1928 la Berna. Cert este că după ce la 5 iulie 1929 drama „Meșterul Manole” este prezentată în premieră, cu mare succes de Naționalul bucureștean, în noiembrie Teatrul orășenesc din Berna joacă, cu toate biletele vîndute drama „Meșterul nefericire” după cum se exprimă cronicarul lui „Der Bund”, din 20 noiembrie 1929, în traducerea lui Hugo Marti, se stau la îndemâna cititorului în aceeași exelentă lucrare a lui Bazil Gruia, pomnită mai înainte.

În continuare, Cernelia Blaga îl solicită pe Tiberiu Brediceanu pentru procurarea unor costume populare în vederea reprezentării piesei la Berna. Nu mai deținem informații dacă Tiberiu Brediceanu a onorat cererea surorii sale și dacă reprezentația de la Berna s-a bucurat de autenticitatea costumului popular românesc. În final, cîteva referiri la Caius Brediceanu care nu se impacă cu căldurile de la Rio de Janeiro, unde reprezenta România în calitate diplomatică, nădăjduind aducerea lui la Viena. Important este și post-scriptumul scrisorii în care Cornelie Blaga îl anunță pe Tiberiu Brediceanu de intenția lor de a organiza la Zürich un concert la radio cu muzică românească, printre care, bineînțeles, și compozițiile lui Brediceanu.

Anul 1930 marchează trei evenimente majore ale existenței lui Lucian Blaga: publicarea și reprezentarea piesei „Cruciada copiilor” la Cluj, apariția volumului „Daimonion” în același centru cultural al Ardealului, și primul în ordine cronologică, nașterea fiicei poetului, Dorli. Acest moment nu poate trece neobservat în corespondență cu familia. O scrisoare simplă, laconică, datată 4 mai 1930, desigur din Berna, anunță fericitul moment al tinerei familii Blaga. Redăm în întregime textul scrisorii, care dezvăluie emoția tînărului părinte:

„Dragă Jeni și Tiberiu,

Iată-ne trecuți peste mult așteptatul eveniment. La 2 Mai seara la 7 s-au început dureri grozave. La 11 1/2 fetiță a apărut. Sper să aibă în horoscop în afară de Mercur per Venus, și nicidecum pe Saturn, cu toate că suntem într-un an saturnic.

Fetița (Ana Dorica, zis Dorli fiindcă e elevă) seamănă cu amândoi. 3 1/2 kg. E ca o mică statuetă budistă. Pigment mult.

Fruntea, ochii, urechile, mîinile — de la mine. Nasul, gura, etc. de la Cornelie. Buzele ca ale lui Caius. A zîmbit până acum de două ori, ceea ce

e desigur un record. N-o să-i dăm carne până s-o mărita.

Și avem cele mai bune nădejddii că Micu îi va dedica ei cele dintâi ale sale compozitii.

Vă sărută cu drag

Lulu

Pe lîngă bucuria pe care dorim să o facem prin acest gest de restituire fiicei poetului, Dorli Blaga — Bugnariu, menționăm că „Micu”, amintit în această scrisoare ca și în altele, nu este altul decât dirijorul și compozitorul Mihai Brediceanu, actualmente director al filarmonicii din București, care ne-a prilejuit tuturor întîlnirea cu rîndurile lui Blaga.

În 1932 Lucian Blaga este transferat la Legația României din Viena, de unde îi scrie lui Tiberiu Brediceanu, pe hîrtie cu antetul instituției: „Legația Regală a României, Serviciul de presă, Wien, IV, Prinz Eugen strasse 60”, rugîndu-l să comunice unei rude, Popică, din Brașov, că n-a uitat intervenția pe care trebuie s-o facă în favoarea lui pe lîngă directorul fabricii „Schmoll”, dar acesta e mereu plecat. Pe lîngă cîteva date despre familie, poetul anunță: „Eu ocupat cu corecturile de la două cărți noi, cari vor apărea în curînd”. Credem că e vorba aici de volumele de poezii „La cumpăna apelor” și cel de eseuri „Cunoașterea luciferică” ce vor apărea nu mai tîrziu, 1933, la aceeași oştirieră editură „Dacia Traiană” din Sibiu. Semnificative sunt și unele rînduri ale scrisorii care reclamă același dor fără sajtu de țară al poetului.

„Ne e tare dor de Țară, dar ce să faci, nu le poti avea pe toate”.

Prin corespondența lui Tiberiu Brediceanu a rămas păstrată cu sfîntenie o telegramă, trimisă în 2 aprilie 1957, din Cluj cu ocazia împlinirii a 80 ani de viață a compozitorului, cu următorul text: „Slăvită fie ziua ce te-a dat țării noastre” semnată de Lucian și Cornelia Blaga.

Doru MUNTEANU

LUCIAN BLAGA — NOTE DE CURS

Festivalul de poezie Lucian Blaga ediția a II-a a devenit o sărbătoare a gîndului, a visului fecund, o floare a sufletului, un act de o impresionantă energie și conștiință românească care aduce și va aduce an de an argumente în plus în zestrea unei imagini exacte asupra operei blagiene. Este un omagiu poetului, filozofului, profesorului Lucian Blaga, dar binevenit pentru lumina ce-a lăsat-o în urmă ca să străbată veacurile. În notele de curs pe care am plăcerea să vi le prezint, profesorul Lucian Blaga face incursiuni în istoria poporului nostru, aducînd idei originale, o mișcare liberă, caracteristică spiritului blagian, dar de o consecvență cu sine, care este și va rămîne semnul marii lui personalități.

Azi, cînd se discută atît de mult despre continuitatea poporului nostru pe aceste meleaguri, azi, cînd sărbătorim 525 de ani de la nașterea marelui domnitor Ștefan cel Mare, despre care Lucian Blaga spunea: „Ștefan cel Mare a fost din belșug înzestrat cu toate calitățile pentru plăsmuirea unor zări împăratești de largă respirație istorică.” Găsim în persoana profesorului de la catedră, un aprig luptător pentru renaștere spirituală a poporului românesc, pentru afirmarea energiilor creative și prin folosirea resurselor inepuizabile ale poporului nostru în sfera umanității.

Blaga este vizionarul fără egal care încă de acum patru decenii ne-a arătat cine suntem și cum ne-am

păstrat. Dacia Traiană, susținea profesorul Lucian Blaga reprezenta sub toate aspectele condiții optime pentru înjghebarea și declanșarea unei istorii de o viguroasă linie interioară, fie în cadrul imperiului, fie independent de imperiu. Dar au venit năvălirile, aşa zise barbare, care au distrus cadrul acestor posibilități de istorie...

Limba românească păstrează ca nici o altă limbă romanică vădite rămasițe ale acestui proces de lungă durată a retragerii din istorie de tip organic.

Două cuvinte românești stau mărturie acestui proces; Pămînt și bâtrân. Cuvîntul pămînt deriva de la cuvîntul padimentum care însemnează pavaj de piatră sau cărămidă. Evoluția semnificației padimentum-pămînt este o dovedă sigură despre o schimbare totală a stilului de viață mutat de pe un plan major pe un plan minor. La o analiză bine documentată afirma profesorul Blaga, se întreazărește existența unei legi psihologice-filosofice care ar putea fi formulată astfel: cuvintele latine care nu implică o viață istorică pe plan major tind a-și păstra în limba românească înțelesul original, de exemplu: granum — grâu. Problema astfel pusă prezintă o deosebită importanță și este vrednică de a fi atacată cu tot aparatul științific. O invitație generației tinere căreia îi este rezervat privilegiul profetic și emoționant de a putea primi soaptele viitorului, de a merge mereu înainte în calea evenimentelor istorice. Această retragere din istorie, acest boicot al istoriei cum îl numea Blaga, e ca un focar arzător sub cerușa marii liniști, ori înțelepciuni vitală a strămoșilor noștri, darul cu care au fost binecuvîntați deodată cu frunza verde. Cu secolul al XIII-lea începe ceva nou, probabil, spune Lucian Blaga și despre acest proces cu față hotărât îndreptată spre viitor sunt păstrate multe mărturii

lingvistice ex.: cristalizarea semnificației cuvîntului țară, după ce original acest termen fusese terra. De la semnificație ce implică o viață de tip organic terra se trece la o viață de tip major țară. Numai un suflet românesc și o dragoste de patrie putea să scrie cuvinte atât de mărețe, aiț de calde, de suggestive despre dinamica, geniul, spiritul de inițiativă a lui Ștefan cel Mare. El, Ștefan cel Mare a adus — arăta Blaga — crearea unui stat moldovenesc de întinderi, de proporții imperiale. El a fost prin chemare pe drumul unui cosmos românesc. Sub domnia lui stilurile arhitectonice bizantin și gotic se adaptează la masca locală într-o sinteză nouă. Sub domnia lui Ștefan cel Mare s-au întîlnit într-o albie atât de prielică a unei viziuni arhitectonice ca și metafizice, dar toate au fost zădărmicite prin expansiunea imperiului otoman. Însă profesorul Blaga arăta, că vocația creațoare a unui popor nu poate fi anulată și o regăsim în Cantemir care a fost figura intelectuală cea mai înaltă și mai complexă a literaturii noastre vechi, în Brîncoveanu, Mihai Viteazul, Școala ardeleană și aceste pagini de istorie sunt multe, foarte multe. Ele au fost scrise nu la întîmplare, ci dintr-un sentiment de dragoste pentru plaiurile românești, poporul român, pentru țăranul român. Patriotismul lui Blaga este profunda cunoaștere a culturii noastre populare, a identificării cu suferințele neamului pe care l-a cunoscut și l-a iubit atât de mult. Oricât de mulți s-ar pleca să scoată din ceea ce a creat marele filozof, poet, profesor, om de cultură Lucian Blaga, tainele geniului său, fîntîna darurilor rămîne nesecată, pentru că opera lui este eternă, iar acest festival va deveni o legendă, legenda este eternă care va dărui tuturor celor ce vor veni în acest mic orășel Sebeș-Lancrâm petale de vis și azur, zile de lumină, zile de suflet.

Opera lui Lucian Blaga nu este un facil divertisment, un joc de artificii, ci o disciplină spirituală atât de necesară prin care națiunea noastră s-a afirmat și se afirmă cu sorti de trăinicie, integrându-se durabil în umanitate, în cultura universală, fiindcă națiunea noastră de existență a românilor este, a fost, și va fi cultura.

Elena MOLDOVAN

PORTRET ÎN BRONZ: LUCIAN BLAGA

Eu nu vă voi propune o comunicare savantă, ci așa cum îi stă bine unui poet care nu se pricepe la astfel de comunicări vă voi citi o tabletă lirică intitulată sculptural „Poem în bronz: Lucian Blaga“.

Se spune că demult pe vremea străvechii Elade statuile de pe țărmurile marine fiind atinse în zori de razele soarelui cîntau, aceste evințe plastice îmi răsună în suflet ori de câte ori mă opresc la statuia lui Lucian Blaga întruchipat în bronz de un alt mare contemporan al nosarului, sculptorul Romul Ladea. Iată cum printr-o ciudată, spectaculoasă și secretă metamorfoză, rezonanțele bronzului se făceau simțite în ecouri multiple, statuile cîntau în inima Clujului, chiar dacă albastru ultramarin geografic era departe pierzîndu-se spre sud, spre ceea ce în manualul inedit al geografiei lirice a patriei poeții îl numesc marea ca graniță, ca margine lirică a țării. Simțeam vibrația mării în cetatea transilvană, deoarece Clujul lui Lucian Blaga îmi părea privind de pe dealul Feleacului o mare imensă înstelată, un ocean uriaș din care albatroșii erau plecați în lungi vacanțe.

Pentru că am amintit de anii studenției pot spune, deoarece — vorba lui Bacovia — chiar pentru asta am venit să spun că mă număr printre filologii fericiți care au avut privilegiul de a patrunde în muzeul limbii române din Cluj unde poetul Lucian Blaga își făcea după ani de tăcere o strălucită reapariție în public. Poetul a citit atunci în premieră pentru un grup restrîns de iubitori ai poeziei, din traducerea Faustului Göethean,

traducere care avea să apară la scurtă vreme în 1955 la ESPLA, cartea fiind lansată la actuala librărie a Universității, librărie pe lingă care pe autorul „Poemelor luminii” îl vedem deseori îndrepătindu-se într-o tăcere solemnă spre biblioteca universitară, purtând în mînă nelipsita-i servietă în care mi se părea că se află cutia miraculoasă a versului său pe care încercam să-l înteleg, să mi-l apropiu, să mi-l fac apropiat. Trebuie să menționez faptul că în anul 1952—56, anii studenției noastre și încă mai tîrziu cărțile lui Lucian Blaga nu figurau în programa universitară, cărțile sale le procuram cu destulă dificultate, ajungînd în posesia codurilor acestor cărți prin intermediul unor inițiați în această materie. Mi se părea de-a dreptul fascinant să descopăr de-a lungul anilor marea prietenie dintre poetul Lucian Blaga și profesorul nostru Ion Breazu. După cum se știe în bună măsură corespondența lui Blaga-Breazu a apărut de-a lungul anilor în revista Tribuna, revistă la care o dată cu terminarea studiilor am devenit redactor avînd posibilitatea să-l cunosc pe Agîrbiceanu și pe Eftimiu, Tribună la care spre uimirea noastră a tinerilor redactori, Lucian Blaga a urcat într-o seară înținîndu-ne mîna. Pot spune că în acea clipă m-am simțit cu adevărat fericit, îmi ziceam că este mîna poetului cu care nu-mi strivește „Corola de minuni a lumii”, este mîna sa, mîinile sale pe care nu peste mult timp le-am văzut încremenite pe piept. Atunci din nou mi-au răsunat în memorie versurile lui Blaga scrise pe îndepărtate tărîmuri luzitane. „Cu zalele alătura drept, cu mîinile cruce pe piept”. Si tot atunci în acea după amiază tristă de mai, cel care va răpit timpul cu câteva puține meșteșugite cuvinte, a ritmat și rimat o mică poemă intitulată „Cortegii marine”. Poezia are ca motto versurile blagiene:

„De ceasuri de zile veghez
Pe-un galben liman portughez
Sînt prinț solitar în desert
Domnind pe acest spațiu incert
Aștept iar și nu mai apare
Corabia cu solduri de soare
Văd doar pescărușii ce-n pliscuri
Duc cioburi din vechi obeliscuri

De parc-au aflat că-n pustiu
Profilul și umbra-mi înscriu
Sub cerul ce-si mînă spre mine
Albastre cortegii marine“.

Vom încheia spunînd că de mult pe vremea străvechii Elade, statuile de pe malul mării în zori fiind atinse de razele soarelui cîntau un cîntec pe care ni-l reverberează în timp bronzul statuilor din Cluj și din Lancrăm, statui peste care în nopțile instelate simți cum sunetele ning peste cuvinte amintindu-ne nouă tuturor că Lucian Blaga rămîne pe cerul literelor române, asemenei luceafărului nemuritor.

Negoită Irimie

DOUĂ ÎNTÎMPLĂRI INEDITE CU LUCIAN BLAGA

Pentru fiecare om, dar cu mai acută profunzime pentru marii creatori, există nu numai locuri ci spații ale inspirației, cu deosebire leagănul copilăriei și adolescentei, ale căror coordonate geografice dacă se acordă perfect în coordonatele spirituale ale gînditorului, ale creatorului de artă, de valori culturale, produsul spiritualității lui se ridică pe culmi universale.

Așa s-a întîmplat cu Lucian Blaga, cu copilul, adolescentul, cu tînărul Lucian Blaga pe care l-au legănat mirificele plaiuri natale, dealurile din preajma Lancrâmului, munții Sebeșului la Bistra, la măgura Pianului, la Oașa, la Șurianu, pădurile umbroase de fag și brad, văile lîne, culmile blînde, poienele luminoase, plaiurile întinse, minunat teren pastoral din străvechimea poporului nostru.

În acest spațiu geografic „picor de plai și gură de rai” cu nesfîrșite ondulații tectonice deal-vale ale reliefului din zona Sebeșului de la Mureș pînă în inima munților, cu o alternanță aproape ritmică de ureuș și coborîș în pantă lînă, apoi plai întins sub cer albastru, s-a născut sistemul filozofic blagian al spațiului mioritic.

Aflat în perioada cristalizărilor de gînd și poezie, Lucian în vîrstă de 23 de ani, a trăit cîteva săptămîni de neuitat la măgura Pianului, în vara anului 1918, împreună cu verișoare, veri, prieteni. Au parcurs cu piciorul distanța de aproape 40 km. din Pianul de Jos pînă acolo, trecînd prin Pianul de Sus, Strungari, Purcăreți, muntele, platoul Recea, răscrucea Cărări, loc în care se întîlnesc cărările

de pe plaiurile Lomanului, Tonii și Purcărețului. Tânărul aspirant la gloria poetică s-a declarat desebit de satisfăcut că are posibilitatea să adîncească gîndirea sa despre viață și să „clocească” cum îi plăcea să spună, în liniște asupra copilului său favorit „Spațiul mioritic”. Tot acolo și atunci a găsit prilej de inspirație pentru poezii din volumele „Poemele luminii” și „Pietre pentru templul meu”.

Mărturiile celor ce l-au însoțit în acea expediție de prospecțuni poeticofilozofice, îl înșătișează pe Lucian ca pe cel mai tăcut dintre ei, izolîndu-se de grup ore întregi, nesătul să admire singur și să asimileze farmecul locurilor de basm, să imprime în casetele gîndului ce era demn de imprimat, să filtreze prin sensibilitatea lui neliniștită imagini și idei născînde, pentru ca pe neașteptate ca un izvor de munte descătușat, să irupă în constatări și reflexii ce-i uimea pe interlocutori, să facă risipă de elocință surprinzătoare și ședeseori de umor fin, distilat, umor care în decursul vieții s-a manifestat în multe clipe de beatitudine, de împlinire spirituală, de obicei în infinitatea celor dragi și apropiati.

Acolo la măgura Pianului, pentru Vichi Bena, verișoara de care se simtea cel mai mult legat sufletește, a născocit fel de fel de epitete. De pildă în versurile dedicate „iubitei Mînătârci și seminatelor Lulu Măträgună, apoi într-o zi văzînd-o printre crengile unui brad i-a spus „Siera din cetină”, altădată cînd Vichi mîncă un măr și un sămbure i s-a oprit între dinți, s-au născut versurile „ah, sămburele negru din dintii albi ai Evei”. Si altor fete le-a găsit comparații plăcute, măgulitoare.

În ultima vară a vieții sale cînd mai putea petrece din cînd în cînd cîteva ore în Lisca din Cluj, grădina preferată a poetului, proprietatea vărului său compozitor Augustin Bena a numit-o astfel după Lisca Pianului de jos, satul copilariei sale,

într-o discuție în fața barăcii, despre care Lucian spunea că, „numai cînd mă gîndesc la ea îmi și vine inspirația”, mi-a spus că dacă va mai trăi, dorește neapărat să restructureze opera sa filozofică plănuita inițial în cinci trilogii, reducînd-o la patru trilogii. Terminase de curînd cea din urmă carte din sistemul său filozofic, pe care a intitulat-o „Ființa istorică”, lucrare depusă pe masa creației după 15 ani de cînd începuse.

Întîmplarea a făcut să-mi parvină printre alte valoroase documente de la Lucian Blaga, prin filiera familială, două pagini de manuscris ale doamnei Cornelia Blaga dictate de filozof, în ideea amintită mai sus. Citez câteva fragmente: „Acum cînd mă apropiu de desăvîrșirea „Ființei istorice”, am hotărît să reduc planul trilogiilor, fixîndu-le la patru. Dacă se va ține cîndva seama de dorința mea, ele vor apărea sub forma aceasta:

1. *Trilogia cunoașterii*, (Despre conștiința filozofică, Eonul dogmatic, Cunoașterea luciferică (despre care Blaga preciza undeva că nu are nici o legătură cu iadul și cu dracul), Cenzura transcență și ca supliment; Experimentul și spiritul matematic în total 800 pagini).

2. *Trilogia culturii*. (Orizont și stil, Spațiu mioitic, Geneza metaforei și sensul culturii, 500 de pagini).

3. *Trilogia valorilor*. (Știință și creație, Gîndirea magică, Artă și valoare, 700 pagini).

4. *Trilogia cosmologică* — Diferențialele divine, Aspecte antropologice, Ființa istorică — 500 pagini.)

În continuare afirmă că una din împrejurările mai serioase care l-a determinat să reducă planul trilogiilor a fost faptul că: „vreo trei lucrări urmau să se ocupe cu unele chestiuni foarte „problematice”, și oarecum „deocheate”, cum ar fi aceea a fenomenelor parapsihologice. Găsesc că este mai conform cu spiritul rigoarei ce m-a călăuzit întot-

deauna să mă ocup de atari chestiuni în proza mea literară”.

În partea de jos a paginii, scrisă de aceeași mină, „ciudat lucru! toți cei cari polemizează cu filozofia mea, combat idei, pe cari și eu le-am combătut”.

Ne aflăm încă în momentul căutărilor, în momentul în care mai avem multe de făcut pentru a contura în întreaga ci complexitate uriașă personalitate a lui Lucian Blaga, cu aducerea în lumină a tuturor fațetelor strălucitoare ale diamantului creației sale polivalente.

Vreau să remarc în acest context contribuția valoroasă datorată poetului clujan Bazil Gruia, căruia i-a apărut în Editura Dacia în toamna anului trecut un froliciu de amintiri și documente inedite referitoare la viața și creația marelui poet-filozof: două volume „Blaga inedit, Efigii documentare”, ca o necesară completare la volumul apărut în 1975, „Blaga inedit, amintiri și documente” al aceluiași autor.

Neobositul exeget al fenomenului blagian ne pună la îndemînă mai mult de 400 pagini de amintiri: documente, fotografii, manuscrise în diverse variante, toate constituind efigii încrustate adînc și pentru totdeauna în patrimoniul culturii românești și universale, efigii care ni-l însăjuează pe Lucian Blaga ca om, ca personalitate multilaterală, corifeu al culturii noastre, stea nepieritoare în constelația valorilor române, cu puternice răsfrîngeri în spiritualitatea universală.

Radu Cărpinișanu

CONDIȚIA CARIATIDEI

... De mare finețe și adîncime — un dialog Blaga — Ladea, relatat de Ion D. Sîrbu:

„*Ladea: Domnule profesor, de ce, cînd vă plimbăți, cînd urcați acest deal (Feleacul Clujului — n.n.), țineți capul foarte aplecăt?*”

Tăcere. Trec cele trei minute blagiene. Apoi:

Blaga: Dragă Romi, eu cred că orice poet este o cariatidă. Ține cerul pe umeri... Si în ultima vreme, cerul a devenit deosebit de greu...

Iar tăcere. De astă dată privim și noi în pămînt. Apoi Blaga se oprește, ne măsoară din ochi și ride:

Blaga: Mă întreb: ce s-ar întîmpla dacă o cariatidă ar începe să se clătine?”

De fapt, Blaga nu se întreba și nu întreba nimic; nu făcea altceva decât să afirme. Iar sub o asemenea afirmație, dialogul însuși nu putea continua, fiindcă părțile se absorbiseră în parte: semnul de întrebare căzut pur și simplu retoric echivala un sens după a cărui pătrundere conlocutorii nu-și mai pot păstra „independența”. Conotațiile pro-liferează, sensul acoperă semnul și, apoi, îl interzice.

Ideea, care nu ne îndepărtează de ceea ce știm că este gîndirea și forma gîndirii lui Blaga (n-am crezut niciodată prea mult în precizia, în fideliitatea „memoriilor” și a „evocărilor”), conține — printr-o aproape insesizabilă răsturnare a planurilor — un mare neadevăr. În fond, arheologia ne învață că boltile nu s-au prăbușit decât arareori din vina cariatidelor. Dimpotrivă, mai întotdea-

una, dintr-un edificiu-relicvă vedem astăzi doar cariatidele (și nu este zidul forma „primară” a cariatidei?); bolta pe care o cunoaștem acum, „postumă” și prin restaurare, nu este decât o funcție și deopotrivă o iluzie „actuală” a cariatidelor. Iar cînd totul s-a prăbușit, a dispărut absorbit în geologic, săpăturile au scos de cele mai multe ori la iveală cariatide și pavimente, prea rar fragmente de boltă. Paradoxal, cariatidele rezistă prin vreme propriei lor distrugeri, propriei lor prăbușiri. Edificiile — nu; sau cel mult vor fi reconstruite după sugestiile (adică nu de fiecare dată *cu certitudine* restituind realul) cariatidelor.

Dialogul începe, de fapt, între cariatidă (această străpungere sigură și fermă spre suprafață a temelilor) și boltă (modulația ce încearcă a acoperi orizontul, expresivă doar atât timp cît există). Ciudat este că, mereu și mereu, bolta s-a temut de cariatidă, dar nu pentru ce făcea, ci pentru *cum* făcea, nu pentru ce este ea ca sens, ci pentru ce este ca semn. Nu i-a fost teamă că aceasta și-ar putea suprima efortul, mulțumindu-se cu simpla funcție de „cariatidă pentru cariatidă”; dar poate mai exact spus ar fi că a refuzat să accepte ideea că masiva, impunătoarea, orgolioasa și „utilă” ei desfășurare trebuie să aibă ca suport o „formă” aparent fragilă, că trebuie să-și coboare „recunoștință” pînă la acest detaliu de construcție pe care arhitecții n-au vrut niciodată să-l mascheze eficient, ci l-au oferit privirii atente, dacă nu neapărat avizate, celei de bun-simț. Întrebarea este: își pierde prin aceasta cupola măreția ori strălucirea, efemere nu din vina cariatidelor? Greu de spus, fiindcă aici, mai mult decât oriunde, decantările sunt încărcate de prejudecăți și subiectivism acute.

Dialogul ne întoarce —oricît nu ne-ar plăcea delimitarea și oricîte fisuri i-am găsi — spre dualitatea cultură/civilizație; discuție degenerată, uneori, în aliniere de monologuri fără legătură între

ele, întrucât „instrumentele”, chiar ele, nu favorizau apropierea, contactul; de o parte, se avansau ipoteze ori, cînd trebuia să se dea temperamentului ce e al temperamentului, duritatea îmbrăca haina profetiei; de cealaltă parte, forța adoptă manierele rafinate ale constrîngerii din „necesitate”. Si cîte „necesități” n-au existat de-a lungul timpului... Si cîte nu vor mai exista...

Ne interesează, însă, aici, ipotezele. De o parte a baricadei se află, cu prea puține și nesemnificative excepții, nu doar marii creatori (și Blaga e unul dintre aceștia), ci și unii de planul al doilea, al treilea, de planul în care siguranța temenului „creație” începe să se clătine, și chiar dincolo de acest plan. La un nivel secund, de pildă, întîlnim un scriitor ca Marcel Aymé care, într-un volum apărut prin 1943, publica povestirea *Cartela*, subintitulată *Din însemnările zilnice ale lui Jules Flegmon*. Este un text care, pentru amatorii de încadrări „exacte”, se situează undeva între naratiunea S.F. și cea, cum să-i spunem?, simbolic-viziună. Substanța povestirii o constituie faptele decurgînd din ideea că, într-un viitor nu foarte îndepărtat, totuși nici chiar foarte apropiat, va deveni actuală necesitatea suprimării temporare a persoanelor inutile societății (bătrâni, pensionari, rentieri, someri etc.). Să eludăm, ca făcînd parte dintr-o altă discuție, latura umanitară a chestiunii și să consemnăm doar faptele. „Găsesc că o asemenea măsură — notează protagonistul — ar fi, în definitiv, destul de justă”. Să eludăm, apoi, și miciile ori mariile lașități, pentru a rămîne la același nivel al concretului; imprevizibil pentru personaj, previzibil pentru noi. La trei zile după însemnarea-acord respectivă, lucrurile devinclare într-un fel neașteptat pentru naratorul care, în viața de toate zilele, e unul din cunoșcuții scriitorilor ai Franței: „Decretul așteptat a apărut în gazetele de astăzi și iată că printre «consumatorii a căror întreținere nu se jus-

tifică prin nici o activitate corespunzătoare» figurează artiștii și scriitorii!“ Semnificativ e un schimb de replici între Jules Flegmon și consilierul Malefroi de la prefectura Senei (așadar, reprezentant al mentalității „oficiale“):

— Cum puteam să prevăd că decretul mă va atinge și pe mine? Ultima oară cînd am dejunat împreună nu mi-ai spus...

— Dă-mi voie! Ti-am spus cum nu se poate mai lămurit că restricțiile se vor aplica tuturor celor inutili“.

Pentru ceea ce urmărim aici nu mai are importanță ce se va petrece în continuare; esențialul este că o asemenea confruntare, cu o atare „rezolvare”, pentru Marcel Aymé a fost posibilă. Diferența dintre un creator de geniu (Lucian Blaga) și unul de al doilea nivel al istoriei literare (Marcel Aymé) este că primul apelează la orizontul sugerat al unor semnificații cenzurate, iar cel de al doilea la imaginea explicită. Măsurile celui dintîi sunt terifiante prin nelimitarea perspectivelor, prin deschiderea niciodată finită întrucât cel ce se află în fața gîndului blagian îl poate prelungi oricînd și cu orice intensitate provenind din reflecție, cunoaștere și experiență. Pe cînd măsurile celui de al doilea sunt închise în sine, spun atât cît spun și pot oferi, teoretic vorbind, doar șansa incertă a unor posibile „apropieri“ de situații.

Coborînd pe ipotetică scară a istoriei literare, distanțele în sensul mai sus precizat încă se măresc. Rămîne ipoteza confruntării, dar ideea nu se mai deschide decît spre generalitatea nebuloasă din care, în fond, a germinat: aceea a refuzului civilizației hipertehniciste de a-și apropia cultura. Bolta — cu alte cuvinte — își refuză cariatidele, în fraze lipsite de echivoc: „Consiliul guvernorial, acceptînd propunerea noastră, a interzis orice audiuție sau televiziune cu caracter inutil: religioase, istorice, literare etc. Cei cîțiva așa-numiți poeți și cîntăreți,

cari au fost descoperiți sau surprinși în fapt, au fost trimiși în zonele de muncă. În ce privește spectacolul, s-a dispus să se interzică pe viitor orice producție care ar cuprinde motive de trîndăvie a spiritului, cum este muzica, valsul, decorul etc.“ Textul e luat dintr-un foarte puțin cunoscut roman științifico-fantastic românesc, *Excelsior! Pământul în flăcări* de Al. Dem.-Coltești, apărut în anul 1936 într-o colecție de colportaj. Concretelea își are, însă, virtuile ci: frazele de mai sus parcă ne amintesc de cele, citate de noi în altă parte, ale unui specialist de la N.A.S.A. Într-un asemenea caz, nu spunem că istoria se repetă, dar cel mult că ea își este consecventă; adică nu sîntem pe teritoriul tragediei, nici măcar al dramei, ci pe cel al literaturii (sau realității!) absurdului.

Absurdul are, însă, fațete variate; unele dintre acestea e chiar greu să le atâșezi absurdului, dată fiind „realitatea“ lor, iar pe altele nu le accepți ca aparținând „realității“, dat fiind „absurdul“ lor. Unele nuanțări, în acest cadru, sunt posibile pornind, prin intermediul lui Jan Kott, din nou de la sugestiile unui mare creator. Citim, astfel, într-un comentariu la *Regele Lear*: „Profesia măscăriciului, trebuie să distreze; iar filozofia lui constă în aceea că spune adevărul, că demistifică“. Ceea ce, într-o carte despre un „contemporan al nostru“, înseamnă o trimiterie la actualitate. Si n-am zice că Jan Kott greșește prea mult: poate numai teoreticienii (dar ei însăși intelectuali pe o treaptă — să credem — superioară) mai cred, dacă mai cred, și mai spun, aceasta destul de des, că spiritualitatea și produsele ei au altă destinație decât cea de a distra. În fond, marea majoritate a „consumatorilor de cultură“ merge la teatru ori la concert, intră într-o expoziție sau citește o carte cu scopul mărturisit al recreerii și al distracției, al „destinderii“. Că, apoi, se întimplă și altceva, e mai puțin important fiindcă,

oricum, faptul poate fi cu greu consumat, dacă nu e chiar imposibil acest lucru. Sociologia însăși pare să fi renunțat la o atare iluzie; „măsurătorile“ și statisticile au fost de departe de a fi concludente.

Să trecem, însă, peste aceasta și să observăm că Jan Kott nu și-a dus fraza pînă la capăt. Apropiera intelectualului de măscărici (cu tot adevărul celei de a doua aserțiuni, privind „conținutul“ actelor lor) trebuie să împingă, necesar, spre un dublet al „acceptării“ publice a acestei condiții, spre modulațiile simultane comic/tragic, unde comicul poate merge spre bufonadă, iar tragicul spre absurdul grotesc. Ce e drept, căuțind suportul de idei al piesei *Coriolan*, același Jan Kott vorbește despre o instantă, despre „*o ultimă oglindă*“, anume istoria. Istorya și verdictele ei: ea „poate să confirme sistemele de valori sau să-și bată ioc de ele și să le nimicească. Dacă le ia în rîs și le distrugă, atunci este fie grotescă, fie tragică. Sau poate fi în același timp și grotescă, și tragică“. Ar fi de meditat, revenind la ideea autorului *Pasiilor profetului*, cînd — în oglinda Istoriei — condiția cariatidei e grotească și cînd e tragică. Sau dacă nu cumva, întotdeauna, e și grotescă, și tragică. Fiindcă un gînd obscur ne șoptește că, mai adînc, grotescul se clădește mereu pe un simbure tragic.

Mircea Braga

IMAGINI SURPRINSE ÎN ZILELE
FESTIVALULUI

RODICA TEOFĂNESCU-COCAN
Piatra Neamț

E D E R A*
doamnei Cornelia Blaga

6 iulie 1916

Îmi scrii că ai ajuns cu bine în Sodoma! Dar eu am rămas aici, între arini, ca să dezleg întrebarea pe care îl-o pusese mai demult Sfinxul... „Care este ființa ce dimineața merge în patru picioare, la prinț în două picioare și seara în trei?“.

Și doar nu voisești să ajungi regele Tebei, Omule!
Eu te iubesc pe Tine!

Te-am iubit de când am înțeles că omul este mai puternic decât destinul său... Am înțeles aceasta despre Tine, mai întâi, ca o presimțire, cam aşa cum o ceată deasă îți vestește făptura că în jurul tău sănătății luminări de soare, pajiști cu oameni blîzni și păduri cutreerate de taine!

Nu mă sperie tainele acestei lumi!

Îți înțeleg, de aceea, aproape bine, nevoia de sinceritate față de mine însămi...

Față de tine, nici eu n-aș fi putut să altfel, chiar dacă aș fi voit...

Ne-am cunoscut din nevoia aceasta de deslegare a tainelor, dincolo de ceața tuturor conjuncturilor... Dragul meu Vrăjitor, îți făgăduiesc lumina, blîndețea și taina mea, chiar dacă toți ne vor fi împotrivă... Eu cred în Tine!

* Corespondența aceasta este o ficțiune.

Foto: GHEORGHE VINTAN

Vremea noastră trebuie să aibă acestă credință aspră, această nebunie entuziaștă, această explozie de viață a iubirii care ne leagă.

Pentru mine „cred”, nu este tragicul „vreau să cred” chiar dacă trăiesc între oameni pe care realitatea îi fac robi, ferecați cu lanțurile zilei de azi...

Mă întreb ce mai fac și ce mai citesc! Pe urmă, gîndul își zboară iar la tine însuți, o lume în care răsună prelung și neînțeles zvonul unci mări necunoscute... Așa că nu mă mai întreba nimic! Dă-mi doar inima ta, ca pe o comoară de taină. Căci te iubesc și sănt vrednică de darul tău!...

12 septembrie, 1916

Pentru noi, nu-i prea tîrziu... De aceea, mă mistuie un visor nebun de lumină și de-avînturi... Ochii mei sănt fascinați de mîinile tale și taina aceasta mă leagă de tine, încă de pe vremea cînd eram o fetită cuminte, ce învăta din cărți obosităre și pedante că mîna omului îi arată natura, patima, lupta, dorința și speranța... Îți amintesti de ziua aceea de toamnă de la Bibliotecă? Mîna ta se odihnea pe lemnul neînsufletit al mesei lustruite de vreme, ca o pasare frumoasă și blîndă. Este mîna unui Poet! Îți sprijineai bărbia cu degetele arcuite ale mîinii, ca și cum ai fi cuprins o iubiră. Si am dorit atunci mîngâierea mîinii tale și cuprinderea, pentru un zbor de pasare frumoasă și blîndă, pînă la capătul lumii.

Dragul meu Vrăjitor, iubesc și flori și ochi și buze și morminte! Simt, aproape de tine cum tot largul zării e urzit din părul meu... Si mai simt, privindu-ți chipul, că îți pot dărui întreaga taină pe care o așteptă, de cîte ori îți sprijini tu duios obrazul greu de gînduri, de mîna care „nu vede” nimic din ce există aevea!

4 octombrie, 1916

Îmi spui că luna are mai mult farmec decît soarele, cu toate că luminează cu o lumină de împrumut... Si pentru că visorul meu de îndoială nu îi se poate supune de data aceasta, îți scriu, din întreaga mea dragoste pentru soare!

M-am născut dintr-un visor nebun de lumină, care a dat aripi pămîntului meu, făcîndu-l săgeată, pentru nemărginire...

Văzduhul topit ca ceață în arșița de soare m-a chemat spre arborii pămîntului, deși pentru mine pe atunci, arborii pămîntului erau neîndurător de înalti și ucigător de muți. Nu ai auzit primul meu chiot de copil care a biruit amețeala înăltimii și tăcerea văzduhului! Ascultă-l acum, Vrăjitorule! Îți făgăduiesc tie jocul și înțelepciunea mea de copil, ca niște taine străvechi ce ne leagă, trei fete de care te vei îndoi uneori, în limpezi depărtări!

Fără îndoială aceasta însă, nu ai fi putut să cum este fiecare clipă care trece!

Lumina mea nu este o lumină de împrumut, chiar dacă luna are pentru tine mai mult farmec decît soarele...

Vîntul meu de seară sărută aprins cerul tău, la apus, acolo unde mîna ta dreaptă îți atinge obrazul... Visez că îți încă obrazul cu părul meu. Si amețit de valurile negre și bogate, mă strigi pe numele care-ți este atât de cunoscut, cu întregul său adevăr de viață, unic, irepetabil, dar dăruit și în cele trei fete, Cornelia, Cornelia, Cornelia...

30 noiembrie, 1916

Ai dreptate, omule! Maselor mari le plac oameni liniștiți, furnicile harnice, bunătatea și pacea. Omul din mulțime, însă dragul meu, nu-și iubește aproapele din slăbiciune! Si eu sănt un om din mulțime. Si trebuie să mă crezi că nu leg niciodată iubirea

de slăbiciune! Iubirea oricui este puternică, vitală, răsărită în cerul inimii ca soarele zilelor. Iubirea este darnică, este dreaptă și bogată, căci acel care iubește se dăruiește pe sine, așa cum soarele dă viață iederei care împodobeste casele.

Din fereastra casei copilariei ochii tăi au privit de nenumărate ori vițele verzi sau roșii ale iederiei. De ce crezi tu atunci că vigoarea și grăția, contopite în iederă înseamnă slăbiciune?

Și sufletele celor din multime sunt complicate, pătimașe, muncite de îndoielii, iar uneori, poate de ură! Eroismul acestor oameni însă înseamnă tăria lor de-a învinge ura, de a-și înțelege interesele și de a le apăra cu vigoarea și blîndețea iedericii, de bine ce noi toți suntem născuți pe acest pămînt pentru viață și pentru fericire...

Nu există motive obiective pentru care „cei aleși” să calce dragostea de viață a celor din multime! Dar nu-i aşa că doar din respectul pentru demonul polemic cel porții în blîndul tău miracol mi-ai scris de slăbiciunile „oamenilor mici” și despre eroișmul „oamenilor mari”?

Cu adevărat și mie lumea, îmi pare un singur, mare Sfinx... Eu însă nu sună al doilea Sfinx!

16 decembrie, 1916

Arinii noștri cîntă de dragoste, legânind norii adormiți aproape de pămînt! Mă cuprinde iarna, prietene, și simt, așa cum spui, mult mai adînc și mult mai ascuns că tot ce cîntă arinii, ascultă și tu...

Tăcutul și neastîmpăratul meu visător, noi doi ne înțelegem atât de bine, încît nu rîdem de cîntecul arinilor, nici de norii adormiți aproape de armonia cosmică și cred că eu eram copilul pe care l-am întîlnit pe stradă, mai demult!

Tineam o scoică de mare la urechi și ascultam cu-n zîmbet de-o naivitate divină cîntecul mării!

E bine că-mi dai și dreptate din cînd în cînd, căci îți scrisesem că noi suntem și cunoaștem numai o parte a realității. Ai crezut cumva că eu mă îndoiesc de misterul, de taina acestei părți, de bine ce ea ne scapă unei cunoașteri raționale?

Atîtea stele care cad și demonul morții însuși m-au învățat să ard cu zăpada umerilor goi și să fiu vrednică să dăruiesc puterea, sîngele, mîndria, primăvara, totul...

Zorile ne așteaptă să sim și noi cenușă, noi și pămîntul!

1 ianuarie, 1917

La mulți ani pe pămîntul oamenilor, frumoase mîini! Presimt cum îmi veți cuprinde cu căldura voastră capul plin de visuri! De aceea, vă aștept și cu întreaga bucurie de viață vă făgăduiesc dragoste pentru acest secol, în care aş vrea să sim fericiți.

Filosoful meu știe să deseneze bine, aproape tot atât de bine cum vede el veșnicia în jocul unei ființe dragi! Îți mulțumesc pentru darul tău și n-aș vrea să fie ultimul, cum spui...

Și pe aici cade zăpada cu nemiluita, măruntă și deasă... E atîta liniste, de-mi pare că aud cum se izbesc de geamuri razele de lună. Atîta doar că dorul meu e al meu, cu soare viu în patimi și cu credință în Tine! Credința mea o sorb puternică din soare și munjii mi se supun blînzi, acoperiți de zăpezi din strășina curată a veșniciei.

Munjii mei te așteaptă! Ei au crescut hrăniți de taina lumii. Dacă îi vrei și îi strigi din toată inima, îi vei vedea...

24 februarie, 1917

Iartă-mă că te-am făcut să pleci, de la mine, neliniștit de tine însuți! Oricum ai pleca și oriunde ai fi, păstrează pentru Tine viață, încredere, risul, seriozitatea, îndrăzneala, vigoarea!

Sînt acestea oare toate tainele „biografiei interne“ de care-mi scrii?

Omule, vreau să știu ce faci!

Nu-mi presimți tu nebunia cînd auzi cum murmură viața în mine, ca un izvor năvalnic într-o peșteră răsunătoare?

Pentru că eu sînt aceea care rîd în hohote și mă joc în părul tău, te visez?

În vise, sînt eu însămi și iluzia mea, ca tremurul unui picur de rouă îmbrățișat de lumină, marele, tăcutul, neastîmpăratul meu iubit!

1 martie, 1917

Iți scriu cu roșu, ca în scrisoarea Ta.

Nu trebuie să ghicești de ce, căci corespunde dispoziției susținești de dor și neliniște, în care mă aflu!

Aș fi vrut să-ti scriu, mult, dar tac. Si te pînse lung, lung, lung, ca tu să-mi citești din ochi tot ce nu pot spune.

Uneori îți strig numele.

Numele tău e ca vinul: cu cât se învechește, cu atît e mai bun ...

— Să bem împreună în cîstea vieții!

7 aprilie, 1917

Fotografia Ta mi-a reamintit Inconștientul... Si mie mi-e foarte drag cuvîntul acesta, de bine ce Inconștientul este un demon care săurește, afirmă, inventează, creează... Îmi scrii că dacă ai fi un sculptor, ai modela un asemenea demon al puterii creațoare, pentru un altar de templu păgân. Dar Tu ești un sculptor de cuvînte! Poemele tale geniale exprimă acest nemărginit de putere creațoare!

Și este o mare fericire și mîndrie că eu îți cunosc Poemele...

190

Cu adevărat, liniștea Ta este ca liniștea din vîrful munților sau ca liniștea de pe mare, mereu pîndită de furtună! Dar a trăi înseamnă a simți viața, a avea senzații tari. Cum pentru fiecare om cîntul acestei tării se schimbă, ceea ce pentru unul e de nesuportat, fiindcă i se pare prea tare, pentru altul este tocmai ce-i trebuie!

Și eu mă îmbăt zilnic — gîndindu-mă la viitor! Vom fi mai fericiti decât zeii de pe Olimp! Mă bucur cu tine pentru tot ce știi tu, pentru îndrăzneala și libertatea de a trece prin viață ca „un mic titan“, de câte ori dărîmi fetișii și zei sără viață!

Medicinista ta însă, trebuie deocamdată să învețe, să stea plecată cît mai mult peste cadavre!

Poate că aşa se explică o anumită îndrăzneală de natură fizică, pe care, din păcate, nu o consideri de capetenie, deși îmi vorbești despre libertatea fiecărui de a trece prin viață, afirmînd-și viață. Nu mă iubești mai mult pentru că sînt curajoasă?

9 mai, 1917

Spre soare rîd! Înfloresc trandafirii pentru vesnicia satului unde te-ai născut Tu... Mi-ai dat însă soarele, înainte de a mi-l făgădui, căci noi ne înțelegem din viață ce pulsează în visele noastre, curată și neînfrîntă...

De aceea, în răsărit de ziua ta, î-am scris numele în scoarța castanului pe care îl iubești. Florile vor crește, uriașe odată cu taina arborelui. Îți mulțumesc pentru poczia aceasta... Si numele de principesa indică pe care mi-l dai, îmi place.

Știu că noi români avem încă multe de învățat de la filosofia indică, dacă ar fi și numai ce îmi spui tu: umanitatea și nobelețea.

Dragul meu, azi sînt liniștită ca marea. De aceea, mă întind pe divanul „nostru“ și citesc ce ai vrut. Știu însă, dinainte, că dragostea noastră e mare, cel puțin tot atît de mare ca dragostea zelilor...

191

22 iunie, 1917

Mai ți ji minte povestea crengii din Salzburg? Veneam de la un concert în care muzica ne făcuse să simțim eul nostru adînc ascuns. Și atunci, ți-am spus că dragostea e singura pasiune care se plătește cu o monedă fabricată de ea însăși.

Îți mulțumesc, iubitul meu Vrajitor pentru dragostea ta aspră, strănică și robustă! Vom pleca mai tîrziu în munți, cum vrei tu, ca să mă faci să ascult cum bate „inima lumii“.

Îți scriu rar, pentru că împrejurările în care trăiesc sunt foarte triste... Pare că mi-a venit amurgul, noaptea și durerea... Mi se întunecă tot cerul și răsar în mine stelele pe care nu le văzusem niciodată. Steaua ta luminează cel mai puternic! Cum îți petreci timpul, minunatul meu Vrajitor?

Deocamdată, nu mi se îngăduie să te văd. Așa că săn și eu „un visor vorbăret“ în scrisori!

Îți strig în zare numele și îi aud ecoul, răsfrînt de bolta cerului, sus, unde săntem numai noi doi...

16 iulie, 1917

Pe aici, vîntul toarce fire lungi de ploaie din caierul norilor. Dar amintirile mele de dragoste, prea lacome de soare, te sărută din adînc... Oare nu fac mai mult prin aceea că dintr-o problemă mică, aşa cum e sărutul, fac o problemă, mai mare decît stihia ploii și născută din necesitățile mele sufletești?

Lumina mea, în miezul acela de noapte când îmi șopteai vorbe de taină despre înțelesul vieții și-am văzut Veșnicia! Era ca o explozie, ca o patimă ireductibilă, ca o energie a entuziasmului. Rămîne taina mea...

Cine nu știe să tăinuiască, nu știe să iubească.

Știi însă că dragostea nu-i poate refuza nimic dragostei, aşa că nu-mi mai scrie despre șerpi și păianjeni!!

Principesa ta indică se teme de șerpi și de păianjeni! Și apoi, visele lumii sunt miracole doar pentru noi, oamenii, îndrăzneți care încercăm să ne urcăm pînă la ceruri, pe cîte-o rază... Și nu cădem.

Ne tîrîm rareori ca șerpii... În ciuda multor umilințe, stăm totuși în picioare! Fruntea ni se lărgește, ni se înseninează părul și tăcem. Căci chipul cei mai demn de a ne purta steaua pe umeri e totuși tăcere.

Și pentru mine, duminicile sunt dreptul meu de a fi cu tine! Îți scriu, mult, mult și păstrez totul pentru tine, în taină deplină. Mama, pe care știu că o iubești, mi-a dăruit o cutie pentru scrisori, în care voi ține scrisorile noastre, ca într-un leagăn de copilărie.

(Nu-i aşa că „Leagănul“ î-l vei dedica mamei?)

Sînt aşa de obosită de primăveri, de trandafiri, de tinerețe și de fericire! Dar „leagănul“ meu mă alină; mă caut cu mîinile, pe mine însămi, între scrisorile acele pe care îi le voi dăruî, odată cu taina mea întreagă.

Iubitul meu, soarta e în mîna noastră; rîdem și săntem liberi! Îți prind capul cu cele două mîini, capul minunat de Poet și te privesc adînc în ochi... Am ales! Vreau fericirea iubirii tale! Fără tine, n-ăs sănții nebuna bucurie de-a răsări!

4 august, 1917

Scrisorile tale au un farmec fără seamă! Și aceasta, nu numai pentru că le primesc la „Poste restante“ sub numele „Gaor“! Dar presimt că aşa, vom avea și liniște în dragostea noastră!

Nebuna mea inimă se zbate în joc sălbatic! De aceea îmi spui tu uneori „Neînfrînat“?! Îți voi dăruî apusul, răsăritul, cerul, marea, taine pe care le țin deopotrivă în inima mea, ca un potir de lotus în care a căzut lacrima celui mai mare visător.

Poetul meu din Lancrăm! Voi fi a ta. Voi fi fericită să te ducă tot mai sus entuziasmul, scriind pentru nemurire „Poemele lumii”. Libertatea de a ne iubi mă va face și pe mine mai puternică! Nu m-am îndoit niciodată de Tine, dar oamenii mici, aşa cum le spui tu, mi-au rănit steaua și mi-au pierdut în inimă groaza ... Iartă-i, Poetule blind! Cei care iubesc, sunt generoși! Aveam înaintea noastră o viață de fericire, avem o țintă, vom ajunge-o, vom birui timpul, vom fi fericiti!

Pentru mine, fericirea devine mult mai mare dacă împrejurările ei nu sunt prienice, acum ... De aceea, în credința fericirii noastre, te sărut fierbințe"

29 septembrie, 1917

Pentru mine ești totul! Pentru mine ești lumea, viața, soarele, soarta, norocul, fericirea, înțelepciunea și „Poemele luminii” ...

După despărțirea de tine, ti-am înțeles și mai bine tacerea. Sîntem legați de o tacere care iese deasupra, de câte ori adîncurile încep să se angajeze în zbaterea lor de taină ...

Îți mai aduci aminte, dragul meu, de ziua aceea frumoasă de toamnă, cu frunze mari, ce cădeau în spirale pe Ring? Mă așteptasești mult și erai neliniștit că nu mai vin „niciodată”!

N-am fost destul de inspirată cînd ti-am spus că am fost reținută la decanat, voind să aranjez ceva în legătură cu înscrierea! Nu știau să mint! Fulgerator, am ghicit pe chipul tău că nu mă crezi și că dintr-o asemenea pricină tu n-ai fi întîrziat. Luasem bilete pentru concert și voisem să-ți fac o surpriză! Dar pentru că adîncurile noastre nu mai puteau fi slujite atunci de cuvinte, am tăcut amândoi tot dejunul.

Tăcerii de atunci îi datorez însă fericirea de acum! Am ținut minte vorbele tale, ca niște picuri

de lumină, ca niște stropi de pace din bolta cerului: „Va trebui să te obișnuiesti cu tacerea. Așa săt eu, nu om cu oarecari liniști înăuntru.

... Dar liniștile trec și începe iarăși cuvîntul și după cuvînt vin din nou liniștile; ceea ce rămîne însă e starea aceasta în care ne găsim și de care nu vom mai scăpa, nici eu, nici tu ...“

Minunea mea, sunt nemărginit de fericită că te-am întîlnit.

Îți mulțumesc pentru poemele trimise! Si te-ăș rugă să mă ierți dacă îmi plăcuseră mai mult în forma lor dintîi... Spunîndu-mi-le întîi, pe sub coroanele arborilor din dumbrava noastră, aveau pentru mine o taină umbratică... Si aşa însă, poemele tale îmbrățișează icoana iubirii mele din ochii mei de atunci, surîsul tău, lumina ta, strălucitoare, mîndră și biruitoare!

Sînt cum se apropie tot mai mult de noi timpul nostru, de tinerețe, de lumină, de friguri, de fiori, de fericire — cu semnul veșniciei! Aștept încă odată.

Clipele cu tine sunt pentru mine muguri plini, din care infloresc veșnicii!

8 martie, 1918

Niciodată n-am simit așa de mult primăvara, ca astăzi... Îți-am cules ghocei și-ți pun și tie vreo cîțiva, în scrisoare... Cît de îndepărtată este de mine vremea aceea cînd îmi spuneai „Ghiocelul negru” și vorbeam despre tot ce ne trecea prin inimă și gînd! Am fost însă atât de ocupată cu tot soiul de fleacuri, încît mi-a rămas puțin timp ca să mă gîndesc la depărtarea dintre noi. Iubitul meu, norii negri nu întunecă curcubeul, ci-l arată și mai bine! ...

Am pentru tine un sentiment religios!

Te iubesc în felul cel mai neașteptat și mai frumos, fără să mă gîndesc de ce ...

Așa cum ai dorit, învăț pentru examenul de anatomie! (Ca să ne rămână fiecare fracțiune de timp, din timpul cînd vom fi împreună!)

Îți doresc și tie să îzbutești în lucrare. Tu nu ești „slav” al culturii, unul din savanții erudiți și doctrinari care se pierd într-o muncă microscopică de amânuțe! Tū ai puncte de vedere largi și creațoare. Vei face o lucrare frumoasă, liberă și curgătoare, cuprinzînd într-un singur punct de vedere sintetic toată filosofia indică. Stă în firea ta să crezi și să îzbutesti.

Lacomi și flăminzi îmi strigă, ochii veșnic nesătui, ei striga după ochii tăi, Lukeanos.

1 aprilie, 1918

Mi-e aşa de dor de tine, de parcă ai fi pribeg
pe-un alt pămînt! Şi totuşi, tu-mi vorbeşti de ceea
ce crezi că le place tuturor femeilor pămîntului,
umilindu-mi dorul! „Femeilor le plac învingăto-
rii...“

Femeii mele însă, dragul meu îi plac münile tale,
îi place să te atingă, să te îmbrățișeze, să se cu-
funde în lumina ochilor tăi. Dragostea ta mi-e mai
presus de orice victorie pe care ai cîștiga-o între
oameni, departe de mine.

Îți dai seama cît mi-e de dor să te sărut? Pri-
vesc cerul în „ceasul nostru” și-i sărut stelele...
Mă-nchin luminii stelelor noastre și flăcări de-ad-
orare îmi ard în ochi... Le-ntreb spre care lumi te
afli tu, departe de mine!

Și un singur gînd mi-e rază și putere: gîndul că stelele nu au nici o țintă în drumul lor!

Iubitul meu îndepărtat și-nvingător, ținta noastră este fericirea! Cerul, tot cerul s-a coborât în mine. Și te aşteaptă să vii!

13 mai, 1918

Pentru cei 23 de ani ai tăi, doresc acum, de ziua ta să-ți fiu sotie.

Mă gîndesc la tine și te visez al meu...

... Eram copil. Se făcea că ţi-am adus trandafiri sălbatici. Aveau atîția ghimpi, dar n-am voit să-i rup! credeam că-s muguri și-au să înflorească!

Tu i-ai privit, zîmbind. Inima îi se zbătea în joc sălbatic și mi-ai spus că din lutul ei a fost făcut pe vremuri vasul în care Prometeu a coborât din cer focul, aprins, furat din vatra zeilor!

M-am apropiat strângărește, în visul acesta și te-am sărutat pe inimă!

Si atunci, m-a cuprins un straniu fior al intelelesului, ce-mi stăpînește și acum făptura: erai apusul, răsăritul, cerul și marea ...

24 iulie, 1918

Salut prin tine brazii! Aşa cum ai ghicit, braziile sunt un simbol potrivit pentru sufletul nostru! Strig să răsune muntii: te iubesc! te iubesc! te iubesc!

Am avîntul și slăbiciunea iederei; nu există altă plantă care să se înalte aşa de bucuroasă și liberă, cu atîta avînt, dar de sine însăși n-ar fi în stare să se înalță nici un singur pas spre cer!... Cînd găsește însă un arbore, atunci cu cîtă bucurie se urcă... Făgăduiesc Arborelui meu podoaba de fericire și belșug de dragoste, în schimbul înălțimii!

Nu există oameni în afara de noi care să înțeleagă taina misterioasă a dragostei care ne leagă! Sîntem o singură ființă și mi-e pieptul un imn pentru Tine!

Visez că sănt cu Tine, în munți pe care vrei să-i muti din cale, cu credință...

Aud clipele, ca ploaia aceasta de vară, înfiorîndu-mă din streașina curată a veșniciei. Nu mă tem de moarte și nefericire!

Drumul nostru trece prin munți, dar e un drum de pace, de fericire și de înșeninare! Îmi spun aceasta brații!

Iubim amîndoi munjii! nu ne sperie cu înălțimea lor! Nu ne umilesc prin frumusețea lor mîndră...

Așa că săn cu tine, în munjii noștri! Viața pe care o simțim în ființe, cu toate tainele ei, cu arta, cu filosofia, cu știința, cu religia, cu liniștea, cu tacerea, cu iureșul, cu plînsul, viața ne este o permanentă aventură în munji!

Maiestatea sa Viața mea te adoră!

16 august, 1918

Iubitul meu, nu știu ce mai fac — și nici tu nu știu ce mai fac: scrisorile tale nu ajung la mine și ale mele nu îți le pot trimite...

Cu toate acestea, îți scriu regulat!

Ziua întreagă mă gîndesc la tine, căci vreau să te hipnotizez!! Ce vei spune de Vrăjitoarea ta neînfrînată?!

Ieri am visat că ai întîlnit pe munte o viperă: se otelea la soare! ai atacat-o și ai omorât-o! Am văzut în vis cum se zvîrcolea...

Mă gîndesc mult, mult, mult la tine și cu nespusă dragoste. Și atunci Tu îți numeri Poemele, minunatele, cum își numără un copil fluturii pe care i-a prins.

Am incredere în instictul tău artistic.

În „Poemele luminii” știi să fii simplu, natural și totuși adînc. Intuiesti, copleșind realitatea, stăpînind-o, cu icoanele imaginației. Tu însuți, liberul, Creatorul...

Dar, aşa cum ai spus, e o crimă să analizezi poezиile, fiindcă le omori!

Eu însă, le iubesc. Și cred în Tine!

26 septembrie, 1918

Sînt de 21 de ani! Pentru Tine, voi rămîne multă vreme o minune de patimi, de nebunie și de dragoște, chiar dacă o dimineață-ți va ucide visul despre sufletul meu!

Vei plînge mult, ori vei zîmbi?

Văd zîmbetul de aur al toamnei printre crengile arinilor. Și niște fire albe, lungi, cum zboară toamna prin văzduh îmi înconjoară obrajii.

Inchd ochii și îmi închipui că Tu ești în fața mea!

Dar va veni, cîndva, tîrziu, o toamnă cînd îmi vei cuprinde gîțul, tremurînd, ca o cunună de flori uscate, pe stîlpul de marmoră al unei cripte. Va veni cîndva o toamnă care ne va despuia de tinerete trupul, nopțile, dorul, lăsîndu-ne doar tacerea ei...

Bătrînul tace: iubirea și jocul său e-nțelepciunea! De la Tine o știu?

Poetul meu din Lancerăm!

Nu mai știu de la Tine că tîlcul florilor nu-i rocul, că tîlcul toamnelor nu-i bruma, după cum, tîlcul drumului e dorul... Înmormîntați în steaua aceasta a dorului nostru, vom lumina cu ea, meieu tineri...

Așa-i că te iubesc mult?

Cornelia Ta.

FESTIVALUL DE POEZIE „LUCIAN BLAGA“

MANIFESTĂRILE DIN ZIUA A II-A

RECITALUL DE POEZIE „MIRABILA SĂMÎNȚĂ“ ȘI SESIUNEA DE COMUNICĂRI

Cea de-a doua zi a Festivalului de poezie „Lucian Blaga“ a început, la Casa de cultură din Sebeș, sub cele mai bune auspicii prin recitalul de poezie „Mirabila sămînță“, al actriței Lucia Mureșan de la Teatrul „Constantin Nottara“ din București. Punând în lumină, cu aleasă sensibilitate nepieritoarele frumuseți ale poeziei astrului din Lancerăm, actrița a realizat o comunicare deplină cu publicul aducînd un omagiu de preț memoriei marelui nostru poet.

Recitalul de poezie a fost, astfel, o frumoasă introducere în atmosfera sesiunii de comunicări desfășurate sub genericul „Lucian Blaga și contemporanii săi“, generic atât de promițător prin ineditul evocărilor realizate de cei care au avut prilejul, într-un ceas fericit al existenței lor, să fie în preajma marelui poet și cărturar. La sesiune au participat

și au susținut comunicări Vasile Netea — București („Lucian Blaga în amintirea contemporanilor săi”), Teohar Mihadaș — Cluj-Napoca („Eros și elegie”), Doru Munteanu — Brașov („Corespondență inedită: Lucian Blaga — Tiberiu Brediceanu”), Mircea Braga — Sibiu („Blaga și cariatidele culturii”), Negoită Irimie — Cluj Napoca („Portret în bronz: Lucian Blaga”), Elena Moldovan — Blaj („Lucian Blaga — Note de curs”), Radu Cărpinișanu — Sebeș („Două întâmplări inedite cu Lucian Blaga”).

Substanțiale contribuții la reușita deplină a acestei manifestări au avut, de asemenea, scriitorii Ion Lăncrăjan, Ion Mărgineanu și Sânziana Pop. Lucrările sesiunii au fost conduse de criticul literar Mircea Tomuș, redactor șef al revistei „Transilvania” din Sibiu.

Sesiunea de comunicări s-a constituit într-un act de cultură importantă nu numai prin ineditul unor întâmplări aureolate de sublimul destin pe care opera lui Blaga l-a avut în posteritate ci și prin finală tinută științifică a exgezelor ce au dezvăluit în egală măsură oamenilor de litere dar și publicului larg noi semnificatii și profunzimi ale unei opere care este, după frumoasa expresie a poetului Ion Horea, „o lectură niciodată sfîrșită și tot mai deplin înțeleasă”.

Momente impresionante în această zi plină de evenimente a vrileinuit vizita la expoziția documentară „Lucian Blaga”, organizată anul trecut, la Muzeul mixt din Sebeș (prin lăudabila trudă a colectivului de muzeografi de aici), și îmbogățită, în acest an, cu documente inedite, tulburătoare mărturii ale trăcerii prin lume a celui care, situându-se pe sine în rîndul celor mai reprezentative valori ale spiritului românesc i-a deschis acestuia, după Eminescu, încă o poartă spre universalitate.

LAUREAȚII FESTIVALULUI

În după-amiază zilei de ieri, la Casa de cultură din Șebeș au avut loc înmînarea premiilor și gala laureaților celor două concursuri: de creație (la care au participat aproape 600 creatori din toate județele țării) și de interpretare a poeziei lui Lucian Blaga (desfășurat cu participarea a 40 de interpreți din 17 județe). Premiile Festivalului „Lucian Blaga” constituie, pentru fericiții lor cîștigători un gir și o investiție de speranță pe care ei sănătățile să le onoreze în continuare printr-un nobil efort de îmbogățire cu noi valențe a tezaurului culturii noastre sociale. Iată, în continuare, premiile și pe cîștigătorii lor:

In domeniul creației literare

Juriul alcătuit din Ion Horea (președinte), Ion Mircea, Aurel Șorobetă, Ion Mărgineanu, Ion Sângereanu, Maria Lucia Munteanu, Vasile Cosma, Gheorghe Maniu, Clemente Bodea (membrăi), a acordat următoarele premii: *premiul Festivalului de poezie „Lucian Blaga”*: Ioan Evu (Hunedoara), *premiul Comitetului de cultură și educație socialistă Alba*: Gheorghe Dăncilă (Alba Iulia), *premiul I*: Alexandru Cristian Miloș (Bistrița), *premiul II*: Călin Butoianu (București), *premiul III*: Nicolae Băciuț (Tîrgu Mureș), *mențiune I*: Dorina Brîndușa (Deva), *mențiune II*: Ioan N. Negriuc (Ipotești), *mențiune III*: Iulian Ciupitu (București), *premiul Asociației scriitorilor din Sibiu și al revistei „Transilvania”*: Florin Predescu (Sibiu), *premiul revistei „România literară”*: Ion Dragomir (Constanța), *premiul revistei „Steaua”*: Marian Drăghici (Cernavodă), *premiul revistei „Tribuna”*: Dan Goanță (Petroști-Sebeș), *premiul ziarului „Unirea”*: Nicu Murgășanu (Alba Iulia), *premiul Consiliului județean al sindicatelor Alba*: Ioan Rusu (Galați), pre-

premiul Consiliului orășenesc al sindicatelor Sebeș: Dumitru Vasile Deleanu (Turnu Măgurele), premiul Comitetului județean Alba al U.T.C.: Ion Lăncrăjan (Alba Iulia), premiul Comitetului orășenesc al U.T.C. Sebeș: Maria Mărgineanu (Alba Iulia), premiul Căminului cultural Lancrăm: Elena Plămadă (Alba Iulia).

In domeniul interpretării poeziei

Juriul a acordat următoarele premii:

Premiul I: Rodica Cocu (Botoșani), premiul II: Dorin Avădaanei (Vrancea), premiul III: Dorin Andone (Cluj), premiul Comitetului județean de cultură și educație socialistă Alba: Alexandru Buda (Cugir), premiul Comitetului orășenesc al U.T.C. — Sebeș: Nicolae Stănilă (Sebeș).

Mențiuni: Titu Blaga (Sebeș), Gheorghe Feraru (Teleorman), Simona Gălbenuș (Hunedoara), Diana-Monica Tîna (Arad).

●
A doua zi a Festivalului „Lucian Blaga” s-a încheiat cu un minunat recital de poezie prezentat de Teatrul de stat din Sibiu sub genericul „La curțile dorului”.

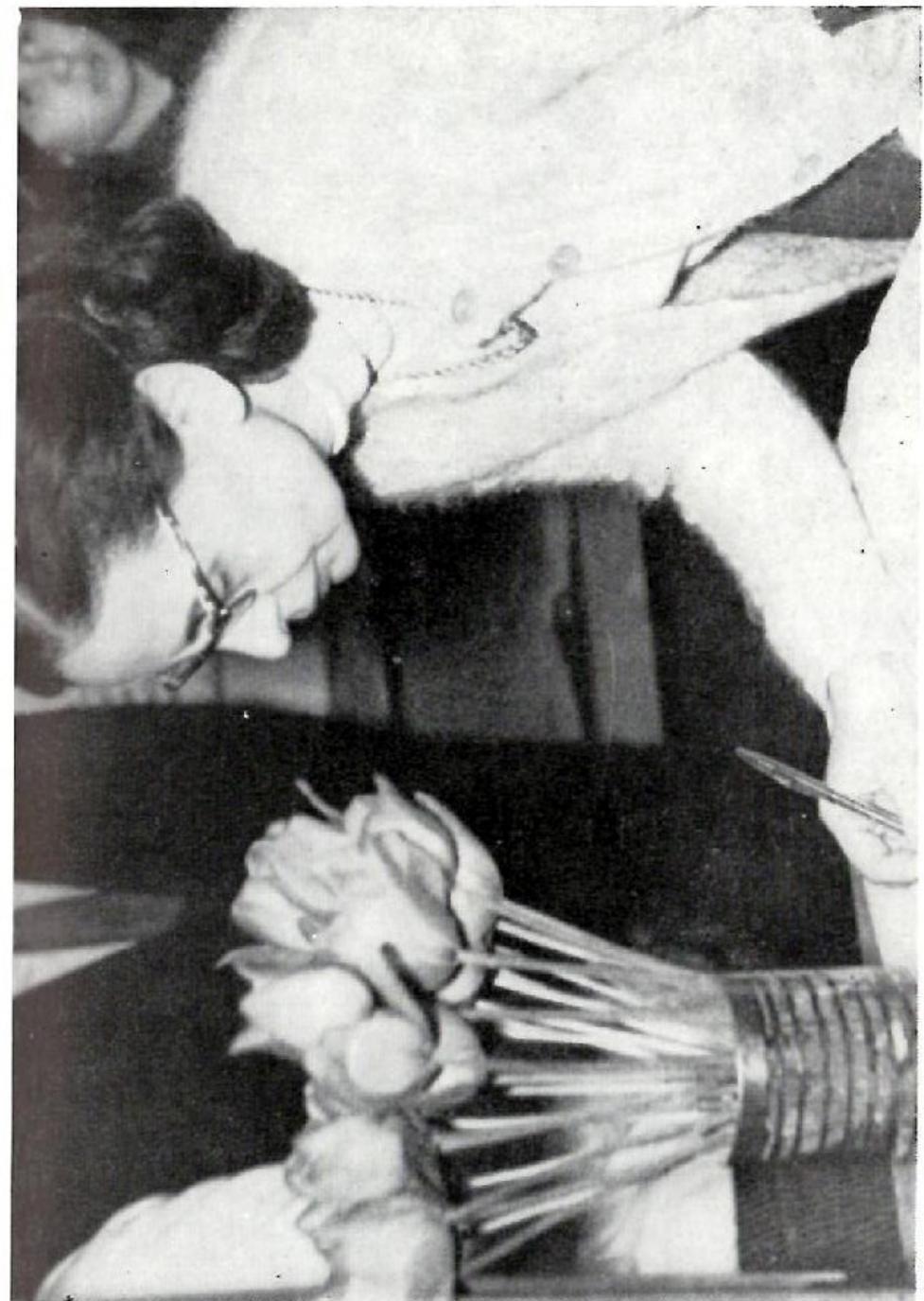
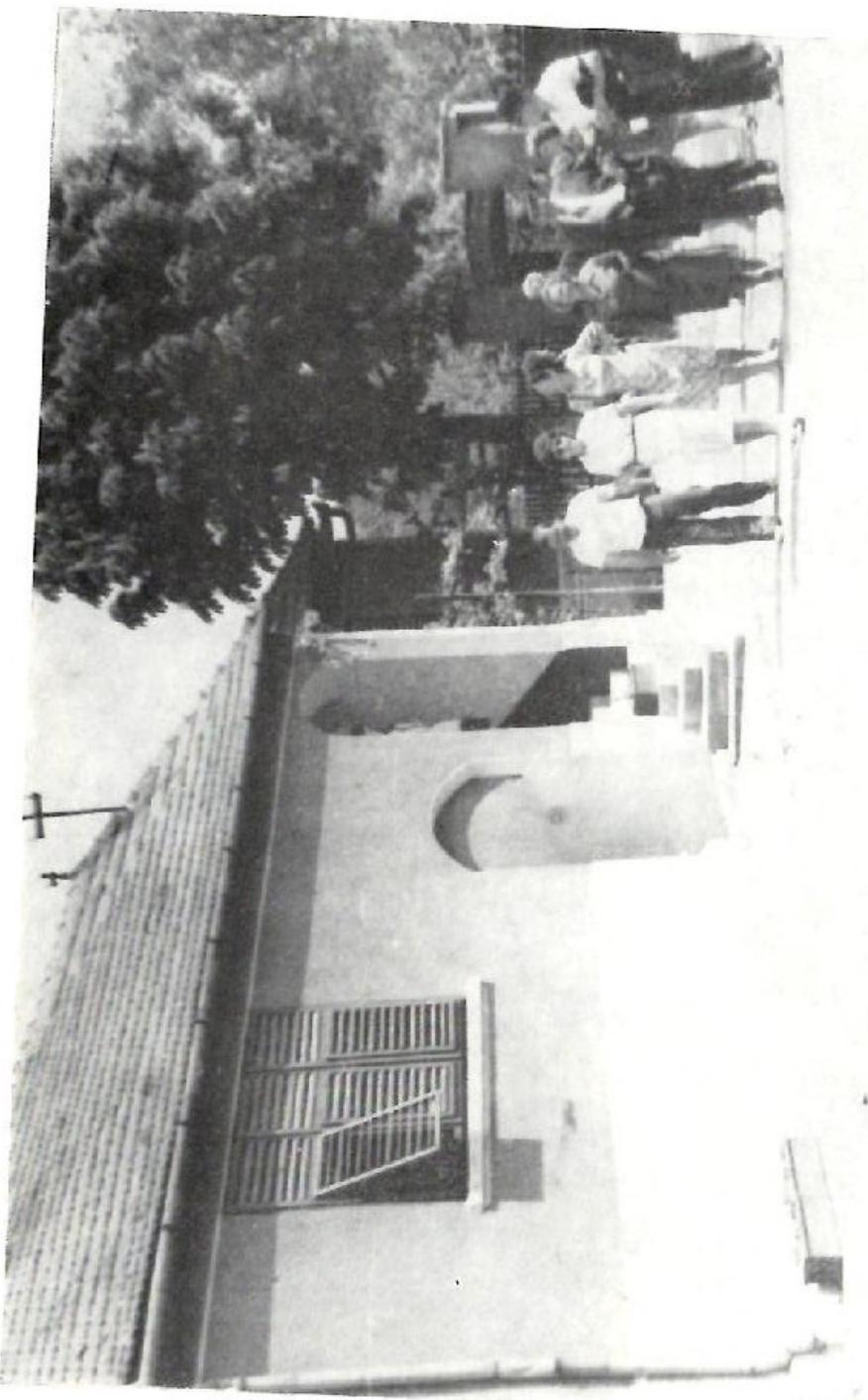
CUPRINS

Crimpei din frumusețea unui gind	5
Risipa florarului	7
<i>Premiul festivalului de poezie „Lucian Blaga”</i> Ioan Evu — Hunedoara	13—18
<i>Premiul I</i> Alexandru-Cristian Milos — Bistrița	19—23
<i>Premiul II</i> Călin Butoianu — București	24—27
<i>Premiul III</i> Nicolae Băciuț — Tîrgu Mureș	28—30
<i>Mențiune I</i> Dorina Brândușa — Deva	31—33
<i>Mențiune II</i> Ioan I. Negriuc — Ipotești	34—35
<i>Mențiune III</i> Iulian Dan Ciupitu — București	36—37
<i>Premiul revistei „România literară”</i> Ion Dragomir — Constanța	38—41
<i>Premiul revistei „Steaua”</i> Marian Drăghici — Cernavodă	42—45
<i>Premiul Asociației scriitorilor din Sibiu și al revistei „Transilvania”</i> Florin Predescu — Sibiu	46—49
<i>Premiul revistei „Tribuna”</i> Dan Goanță — Petrești-Sebeș	50—51

<i>Premiul ziarului „Unirea“</i>	
Nicu Murgășanu — Alba Iulia	52—53
<i>Premiul C.C.E.S. al județului Alba</i>	
Gheorghe Dăncilă — Alba Iulia	54—57
<i>Premiul Consiliului județean al sindicatelor</i>	
<i>Alba</i>	
Ioan Rusu — Galați	58—60
<i>Premiul Consiliului orașenesc al sindicatelor</i>	
<i>Sebeș</i>	
Dumitru Vasile Delceanu — Turnu Mă-	
gurele	61—63
<i>Premiul Comitetului județean Alba al U.T.C.</i>	
Ioan Lăncrăjan	64—67
<i>Premiul Comitetului orașenesc Sebeș al U.T.C..</i>	
Maria Mărginean — Alba Iulia	68—69
<i>Premiul Căminului cultural — Lăncrăm</i>	
Elena Plămădă — Alba Iulia	69—70
Ginduri, păreri, sentimente	71—81
<i>Din creațiile nepremiate la concurs</i>	84
<i>Din creația unor premianți la precedenta ediție</i>	
George L. Nițigeanu — Mediaș	137—142
<i>Din creațiile semnate de elevi</i>	143—149
Sesiunea de comunicări „Lucian Blaga și con-	
temporanii săi“ — fragmente din comunicări	150—181
<i>Imagini surprinse în zilele festivalului</i>	183
Recital de poezie „Mirabilă sămîntă“ și sesiunea de comunicări	201—204

PREMIILE

concursului de creație literară „Lucian Blaga”

PREMIUL FESTIVULULUI

DE POEZIE	Ioan Evu	— Hunedoara
„LUCIAN BLAGA”	Alexandru Cristian Miloș	— Bistrița
PREMIUL I	Călin Butoianu	— București
PREMIUL II	Nicolae Băciuț	— Tîrgu Mureș
PREMIUL III	Dorina Brindușa	— Deva
MENTIUNE I	Iean N. Negriuc	— Ipotești
MENTIUNE II	Iulian Dan Ciupitu	— București
PREMIUL ASOCIAȚIEI		
SCRIITORILOR DIN		
SIBIU SI AL REVISTEI		
„TRANSILVANIA”	Florin Predescu	— Sibiu
PREMIUL REVISTEI	Ion Dragomir	— Constanța
„ROMÂNIA LITERARĂ”		
PREMIUL REVISTEI	Marian Drăghici	— Cernavodă
„STEAUA”	Dan Goafătă	— Petrești-Șebeș
PREMIUL REVISTEI		
„TRIBUNA”	Nicu Murgășanu	— Alba Iulia
PREMIUL ZIARULUI		
„UNIREA”	Gheorghe Dâncilă	— Alba Iulia
PREMIUL COMITETULUI		
DE CULTURA ȘI		
EDUCATIE		
SOCIALISTA ALBA	Ioan Rusu	— Galați
PREMIUL CONSILIULUI		
JUDETEAN AL		
SINDICATELOR ALBA	Dumitru Vasile Deleanu	— Turnu Măgurele
PREMIUL CONSILIULUI		
ORĂȘENESC AL		
SINDICATELOR SEBES	Ioan Lănerăjan	— Alba Iulia
PREMIUL COMITETULUI		
JUDETEAN AL U.T.C.	Maria Mărginean	— Alba Iulia
PREMIUL COMITETULUI		
ORĂȘENESC SEBES AL	Elena Plămădă	— Alba Iulia
U.T.C.		
PREMIUL CAMINULUI		
CULTURAL LANCRAM		

Biblioteca Orășenească
 S E B
 Județul A...